

Sipoon ryöstö vai Helsingin voitto?

Uutisointi korkeimman hallinto-oikeuden Lounais-Sipoo -päätöksestä

Juho-Pekka Pekonen

Opinnäytetyö

Journalismin koulutusohjelma

2010

Journalismin koulutusohjelma

<p>Tekijät Juho-Pekka Pekonen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2007</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Sipoon ryöstö vai Helsingin voitto? Uutisointi korkeimman hallinto-oikeuden Lounais-Sipoo -päätöksestä</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 64+10</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Kaarina Järventaus</p>	
<p>Tämä opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten korkeimman hallinto-oikeiden laatima tiedote ja tiedotustoiminta vaikuttivat verkko- ja printtilehtien uutisointiin. Tutkimus toteutettiin kesä–joulukuussa 2009.</p> <p>Tiedote koski Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntajaon muutoksesta tehtyjä valituksia. Se julkaistiin 15.1.2008 ja siinä kerrottiin oikeuden hylänneen valitukset valtioneuvoston kesäkuussa 2007 tekemästä päätöksestä liittää Sipoon lounaisosa ja Vantaan ns. Västerkullan kiila Helsinkiin.</p> <p>Opinnäytetyössä tarkastellaan verkkopalveluiden, printtilehtien ja Suomen Tietotoimiston uutisointia 15.–17.1.2008. Tarkastelun tavoitteena oli selvittää erityisesti sitä, kuinka tiedotteen vaikutus ja päätöksen herättämät reaktiot näkyivät uutisoinnissa. Tutkimuksessa keskityttiin vain Lounais-Sipoota koskevaan uutisointiin.</p> <p>Korkein hallinto-oikeus oli kerännyt verkkopalveluissa ja printtilehdissä ilmestyneen aineiston. Tätä opinnäytetyötä kootessa aineistoon kerättiin myös Suomen Tietotoimiston 15.1.2008 julkaisemat Sipoo-päätökseen liittyvät uutiset. Aineiston uutiset jaettiin kolmeen ryhmään riippuen siitä, kertoivatko ne päätöksen lopputuloksesta, päätöksen aiheuttamista reaktioista vai päätöksen aiheuttamista käytännön seurauksista. Yksi uutinen sai kuulua useampaan ryhmään.</p> <p>Lopputuloksesta kertovista uutisista etsittiin yhtymäkohtia oikeuden tiedotteeseen. Reaktioista kertovia uutisia analysoitiin konnotaation, metaforan ja metonymian käsitteiden avulla. Seurauksien tarkastelu täydensi lopputuloksesta ja reaktioista kertovien uutisten analyysiiä.</p> <p>Tutkimuksen johtopäätös oli, että korkeimman hallinto-oikeuden viestintästrategia toimi tutkintussa tapauksessa varsin hyvin. Tiedotetta lainattiin harvoin suoraan, mutta varsinkin verkkopalveluille se oli jonkin aikaa ensisijainen tiedonlähde. Koska oikeus oli kertonut päätöksen julkaisusta etukäteen, pystyivät poliitikot ja päättäjät reagoimaan päätökseen nopeasti. Tämä johti siihen, että oikeuden tiedote kilpaili julkisuudesta erityisesti poliittisten vaikuttajien reaktioiden kanssa. Tavallisten kansalaisten reaktioita uutisoitiin vähän sekä verkossa että lehtien sivuilla.</p>	
<p>Asiasanat ulkoinen tiedotus, mediatutkimus, sanomalehdet, verkkojournalismi,</p>	

Degree programme of journalism

<p>Authors Juho-Pekka Pekonen</p>	<p>Group or year of entry 2007</p>
<p>The title of thesis The Robbery of Sipoo or the Victory of Helsinki? The News Concerning the Supreme Administrative Court's Sipoo-verdict</p>	<p>Number of pages and appendices 64+10</p>
<p>Supervisors Kaarina Järventaus</p>	
<p>This thesis was made in order to study the media relations of the Supreme Administrative Court. The goal was to clarify how the court's press release affected the reporting made by newspapers and news websites. The study was conducted between June and December 2009.</p> <p>The press release explains the Supreme Administrative Court's verdict concerning the change of the municipal borders of Helsinki, Vantaa and Sipoo. The press release was published in 15.1.2008 and it revealed that the court had abandoned all complaints regarding the decision made by the government in June 2007. Therefore it was approved to affiliate the south-west Sipoo and part of Vantaa to Helsinki.</p> <p>In this thesis I'm going to examine the coverage of Finnish news websites, newspapers and Finnish News Agency STT between 15th and 17th of January 2008. The goal was, in particular, to clarify what was the impact of the press release and what kind of reactions the news stories represented. The study focuses only on the news regarding the change of municipal borders of Sipoo.</p> <p>The Supreme Administrative Court had collected the news stories published on news websites and newspapers. The stories published by the Finnish News Agency on 15.1.2008 were collected later during the making of this thesis. The news material was divided into three categories depending on whether they told the outcome of the Court's verdict, the reactions caused by the verdict or the consequences of the verdict. One news story could belong to several of these three groups.</p> <p>The news stories regarding the outcome of the verdict were examined in order to find similar sentence structures as in the press release. Those stories regarding the reactions were analyzed using the concepts of connotation, metaphor, and metonym. The review of the news stories dealing with the consequences helped to analyze the other groups above.</p> <p>The study concluded that the Supreme Administrative Court's communication strategy worked very well. The press release was rarely quoted directly, but especially for the news websites it was the primary source of information regarding the verdict. Since the court had told in advance when the press release was meant to be published, the politicians and other decision makers were able to react quickly on the outcome of the verdict. The reactions of the policy makers were largely reported, whereas the reactions of ordinary citizens didn't get as much publicity.</p>	
<p>Key words external public relations, media research, newspapers, online journalism,</p>	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Käytetyt lyhenteet.....	2
2	Korkein hallinto-oikeus ja Lounais-Sipoon tapaus	3
2.1	Korkein hallinto-oikeus.....	3
2.1.1	Valituspäätöksen käsittely KHO:ssa.....	3
2.1.2	KHO:n viestintäpolitiikka	4
2.2	Tapaus Lounais-Sipoo	5
2.3	Tutkimus tiedotteen vaikutuksista	5
2.3.1	Tutkimuksen hyödyt	6
3	Ulkoisen viestintä ja journalismi	8
3.1	Ulkoisen viestintä ja sen tutkimus.....	8
3.2	Julkisuuspolitiikka ja viestinnän uudet muodot	9
3.3	Verkkolehdet ja journalismin murros.....	10
3.4	Tiedotteiden journalistinen käyttö	12
4	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	13
4.1	Tausta-aineisto: Helsinki vastaan Sipoo.....	13
4.2	KHO:n tiedote.....	14
4.3	Toimituksellinen tutkimusaineisto.....	15
4.4	Aineiston jaottelu ja taulukointi	17
4.5	Tutkimusmenetelmät.....	25
4.5.1	KHO:n tiedotteen vaikutus.....	25
4.5.2	Median välittämät reaktiot.....	25
4.5.3	Päätöksen seuraukset	28
5	Verkkopalveluiden uutisoinnin analyysi	29
5.1	Uutisten yhteys tiedotteeseen	30
5.1.1	Johtopäätöksiä.....	33
5.2	Miten uutisissa tuotiin esiin reaktiot.....	34
5.2.1	Johtopäätöksiä.....	38
5.3	Miten uutisissa kerrottiin päätöksen seurauksista.....	39
5.3.1	Johtopäätöksiä.....	40
6	Lehtien uutisoinnin analyysi	41
6.1	Uutisten yhteys tiedotteeseen	41
6.1.1	Johtopäätöksiä.....	43

6.2	Miten uutisissa tuotiin esiin reaktiot.....	43
6.2.1	Poliittisten vaikuttajien reaktiot.....	46
6.2.2	Tavallisten sipoolaisten reaktiot	50
6.2.3	Johtopäätöksiä.....	52
6.3	Miten uutisissa kerrottiin päätöksen seurauksista.....	53
6.3.1	Johtopäätöksiä.....	54
7	Pohdinta	55
7.1	Uutisen elinkaari 15.–17.1.2008	55
7.2	KHO:n tiedotteen vaikutus uutisointiin	56
7.3	KHO:n päätöksen herättämät reaktiot.....	57
7.4	Tutkimuksen arviointi.....	59
7.5	Kehitysehdotuksia.....	61
	Lähteet	63
	Litteet	65
	Liite 1. Korkeimman hallinto-oikeuden tiedote	65
	Liite 2. Helsingin Sanomat 16.1.2008.....	67
	Liite 3. Hufvudstadsbladet 16.1.2008.....	68
	Liite 4. Sipoon Sanomat 17.1.2008.....	69
	Liite 5. Borgåbladet 16.1.2008.....	70
	Liite 6. Helsingin Sanomat 16.1.2008.....	71
	Liite 7. Hufvudstadsbladet 16.1.2008.....	72
	Liite 8. Sipoon Sanomat 17.1.2008.....	73
	Liite 9. Borgåbladet 16.1.2008.....	74

1 Johdanto

Uutistoimittajat joutuvat uransa aikana kohtaamaan lukemattomia tekstimassalla täytettyjä paperiarkkeja ja sähköisiä kirjainjonoja. Typografisesta kaaoksesta voi hyvinkin löytää yrityksen laatiman tiedotteen. Väärin laadittu teksti hukkuu laajan aineiston, mutta taidolla kasattu tiedote on jo lähes valmis uutinen. Mutta kuinka paljon tiedotteet lopulta vaikuttavat siihen, millaisia uutisia media julkaisee?

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan tiedotteen vaikutusta eri medioissa ilmestyneeseen uutisointiin. Tarkasteluun on valittu korkeimman hallinto-oikeuden laatima Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntarajan muutosta käsittelevä tiedote. Tammikuussa 2008 julkaistussa tiedotteessa kerrottiin oikeuden päätöksestä hylätä kiistelystä rajamuutoksesta tehdyt valitukset. Käytännössä päätös sinetöi Sipoon lounaisosien siirtämisen Helsingin haltuun.

Kuva 1. Lounais-Sipoon siirtyminen Helsingille sai paljon julkisuutta korkeimman hallinto-oikeuden annettua päätöksensä rajasiirron laillisuudesta. (Iltalehti 16.1.2008)

Kuten kuvasta 1 voi nähdä, ei korkeimman hallinto-oikeuden päätös jäänyt huomaamatta ilta-päivälehden pilapiirtäjältäkään. Paljon julkisuutta saanut tapaus oli täydellinen kohde oikeuden tiedotustoiminnan tarkastelulle. Korkeimman hallinto-oikeuden toimeksianto tälle tutkimukselle saatiin keväällä 2009 ja itse tutkimustyö tehtiin saman vuoden syksynä ja alkutalvena.

Tutkimuksen tulos oli, että tiedotteet ovat varsinkin verkkolehdlle ilmeisen tärkeä tiedonlähde. Nykyään tiedotteita eivät anna vain yritykset ja virastot, vaan myös yksittäiset henkilöt. Tutki-

muksessa tuli ilmi, että erityisesti poliittisesti aktiivisten henkilöiden kommentit pääsivät leviämään huomattavasti laajemmalle kuin tarkastelussa olleen oikeuden tiedotteen teksti.

Aloitin kertomalla lyhyesti korkeimman hallinto-oikeuden toiminnasta ja viranomaisten lainkäyttöä koskevan valituspäätöksen käsittelystä. Tämän jälkeen avaan korkeimman hallinto-oikeuden julkisuuspoliittista strategiaa ja kerron miksi oikeus halusi tarkastella nimenomaan Lounais-Sipoota koskevaa uutisointia.

Kolmannessa luvussa käyn läpi ulkoisen viestinnän ja journalismin käsitteitä sekä esittelen aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia. Neljäs luku syventyy tarkemmin kertomaan siitä, millaista aineistoa tutkimuksessa käytetään ja millaisia tutkimusmenetelmiä niihin sovelletaan. Seuraavissa kahdessa luvussa analysoin aineistoa ja pyrin määrittelemään tekstien suhdetta tiedotteen. Viimeinen luku keskittyy kokoamaan analyysin johtopäätöksiä yhteen.

Tutkimuksen toteuttamisessa auttoivat korkeimman hallinto-oikeuden viestintäpäällikkö Teuvo Arolainen sekä HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun lehtori Kaarina Järventaus. Kiitos heille neuvoista ja kannustuksesta. Kiitos myös lehtori Marjaana Halsakselle avusta ruotsinkielisten otsikoiden suomentamisessa.

1.1 Käytetyt lyhenteet

Opinnäytetyössä ja sen aineistossa on käytetty lukuisia lyhenteitä. Osa aineiston lyhenteistä viittaa vain joko printtilehteen tai verkkopalveluun, osa kumpaankin.

- KHO:** Korkein hallinto-oikeus
- HFD:** Högsta förvaltningsdomstolen
- HS:** Helsingin Sanomat (printtilehti ja verkkopalvelu)
- YLE:** Suomen Yleisradio (verkkopalvelu)
- HBL:** Hufvudstadsbladet (printtilehti ja verkkopalvelu)
- SS:** Sipoon Sanomat (printtilehti ja verkkopalvelu)
- US:** Uusi Suomi (verkkopalvelu)
- STT:** Suomen Tietotoimisto Oy
- MTV3:** MTV MEDIAn omistama MTV3 -verkkopalvelu
- IL:** Iltalehti (printtilehti ja verkkopalvelu)
- IS:** Ilta-Sanomat (verkkopalvelu)
- MT:** Maaseudun Tulevaisuus (printtilehti)
- BBL:** Borgåbladet (printtilehti)
- KL:** Kauppalehti (verkkopalvelu)
- TS:** Taloussanomat (verkkopalvelu)

2 Korkein hallinto-oikeus ja Lounais-Sipoon tapaus

Kerron tässä luvussa lyhyesti korkeimman hallinto-oikeuden toiminnasta ja viestintäsuunnitelmasta. Tämän jälkeen selitän, miksi valtioneuvosto päätti muuttaa Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntarajoja ja miten päätöksestä valitettiin korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Lopuksi kerro tarkemmin tämän opinnäytetyön tutkimusaiheesta ja -kysymyksistä.

2.1 Korkein hallinto-oikeus

Vuonna 1918 perustettu korkein hallinto-oikeus (ruots. högsta förvaltningsdomstolen) käyttää Suomessa ylintä tuomiovaltaa hallintolainkäytössä. Riita- ja rikosasioissa ylintä tuomiovaltaa käyttää korkein oikeus.

Korkein hallinto-oikeus ja korkein oikeus ovat kummatkin Suomen ylimpiä riippumattomia tuomioistuimia. Siinä missä eduskunta edustaa *lainsäädäntövaltaa* ja valtioneuvosto *toimeenpanovaltaa* (Suomen perustuslaissa korvattu sanalla *hallitusvalta*), edustaa korkein hallinto-oikeus *tuomiovaltaa*. Tämän *vallan kolmijaon* oletetaan olevan myös yksi nykyaikaisen demokratian tunnusmerkeistä.

Korkeimman hallinto-oikeuden työskentelyä johtaa presidentti, jonka virkaa on vuodesta 1994 lähtien johtanut Pekka Hallberg. Lisäksi muina asioita käsittelevinä jäseninä on 20 hallintoneuvosta. (KHO:n yleisesite 2009.)

Valtaosassa korkeimman hallinto-oikeuden käsittelemistä asiaryhmistä ei ole valituslupajärjestelmää. Niissä asioissa asianosaisella on sitä vastoin valitusoikeus, ja korkein hallinto-oikeus antaa myös aineellisoikeudellisen asiaratkaisun. Korkeimman hallinto-oikeuden tehtävät eivät painotu ennakkopäätösten luomiseen, vaan se on pääasiassa valitustuomioistuin.

Tässä opinnäytetyössä korkeimmasta hallinto-oikeudesta käytetään suomenkielistä lyhennettä KHO tai ruotsinkielistä lyhennettä HFD.

2.1.1 Valituspäätöksen käsittely KHO:ssa

Kuka tahansa voi valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle epäillessään viranomaisten päätösten laillisuutta. Yleinen muutoksenhakuoikeus hallintopäätöksiin ja niiden lainmukaisuuden tutkiminen on määritelty lähinnä hallintolainkäyttölaissa (26.7.1996/586).

Useimmat valitukset ovat yksityisten ihmisten tekemiä, mutta myös viranomaisilla on mahdollisuus valittaa hallinto-oikeuden kumottua tai muutettua hallintopäätöksen. Muutoksenhakija pystyy yleensä ajamaan asiaansa ilman asiamiestä, mikä helpottaa muutoksenhakua ja oikeusturvan saamista. Kirjallinen tai sähköinen valituskirjelmä tulee jättää KHO:lle tietyssä määräajassa ja siitä on käytävä ilmi se, millaista muutosta päätökseen halutaan ja mitkä ovat vaatimuksen perusteet.

Selvittäessään asiaa KHO hankkii asianosaisilta, päätöksentekijöiltä sekä oikeuskirjallisuudesta tarvittavan selvityksen. Aineiston kokoamisesta ja päätösesityksestä vastaa lainoppinut esittelijä ja ratkaisusta päätetään oikeuden istunnossa.

Istunnon peruskokoonpanossa on viisi jäsentä ja yksi esittelijä. Esimerkiksi valituslupaa koskevissa asioissa ratkaisun tekee kolme jäsentä. Mikäli ratkaistavaa tapausta pidetään merkittävänä, voidaan asia ratkaista vähintään seitsemän jäsenen jaoston kokoonpanossa tai täysistunnossa.

Yhteensä korkein hallinto-oikeus saa käsiteltäväkseen noin 4000 tapausta vuodessa. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut 2000-luvulla noin kymmenen kuukautta (KHO:n yleisesite 2009.). Oikeuden päätöksistä ei voi valittaa ja vain KHO voi purkaa antamansa päätöksen.

2.1.2 KHO:n viestintäpolitiikka

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä on usein laajalle ulottuvia vaikutuksia yhteiskuntaan ja yksittäisten kansalaisten elämään. Oikeus kertoo avoimesti ratkaisujensa lopputuloksista ja perusteluista sekä muista toimintaansa liittyvistä seikoista.

Oikeudellisesti merkittävien tai paljon huomiota saaneiden tapausten ratkaisusta laaditaan tiedote. Tiedotteet laatii viestintäpäällikkö yhteistyössä tuomareiden ja esittelijöiden kanssa ja ne julkaistaan sekä painettuina että digitaalisessa muodossa internetissä (KHO:n viestintäsuunnitelma 2008.). Tarvittaessa ratkaisun antopäivästä voidaan antaa ennakkotieto medialle.

Tiedote ei ole pelkkä lyhennelmä ratkaisusta vaan lyhyt ja tiivis kuvaus asiasta. Tiedote on myös tehtävä niin, että ”se on julkaistavissa sellaisenaan” mediassa. (KHO:n viestintäsuunnitelma 2008.)

2.2 Tapaus Lounais-Sipoo

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti kesällä 2006 esittää valtioneuvostolle Helsingin, Vantaan ja Sipoon kuntajaon muuttamista. Esityksen mukaan läntisestä Sipoosta liitettäisiin noin 50 neliökilometriä maata Helsinkiin. Sisäasiainministeriö teki kuntajaon muutoksesta selvityksen, joka valmistui marraskuun lopulla 2006. Kuntajakoselvittäjä Pekka Myllyniemen ehdotuksessa esitettiin, että Helsingin kaupunkiin siirrettäisiin noin 30 neliökilometriä maata Sipoon kunnan lounaisosasta ja pienempi alue, ns. Västerkullan kiila Vantaan kaupungilta. (KHO: 2008:1, 5.)

Selvityksessä kuntajaon muutosta perusteltiin pääkaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen ongelmilla sekä Lounais-Sipoon suunnittelun ja kaavoituksen hitaudella. Vantaan kaupunki ei vastustanut oman alueensa liitosta, mutta Sipoon kunnanvaltuusto vastusti esitystä. (KHO: 2008:1, 8.)

Valtioneuvosto teki valituksenalaisella päätöksellä 28.6.2007 ratkaisun kuntajaon muuttamisesta sisäasiainministeriön teettämän selvityksen mukaisesti. Kuntajaon suunniteltiin tulevan voimaan vuoden 2009 alusta lähtien. Päätöksestä tehtiin korkeimmalle hallinto-oikeudelle yhteensä 25 valitusta, joista yhden takana oli Sipoon kunta.

Korkein hallinto-oikeus päätti asiasta täysistunnossa alkuvuonna 2008. Tammikuun 15. päivänä julkistetussa noin 100-sivuisessa päätöksessä KHO kertoi hylänneensä tehdyt valitukset. Samaan aikaan käsiteltiin myös tapaus, jonka ratkaisussa Sipoo sai 57 hehtaaria Helsingin kaupungin maita Nikkilästä ja Pigbystä. KHO katsoi, että nämä kaksi päätöstä olisi hyvä julkistaa samana päivänä, vaikka ne eivät suoraan liittyneet toisiinsa (Arolainen, T. 11.9.2009.).

Kuntarajan muutospäätöksen saaman suuren huomion ja Sipoon kunnan tekemän valituksen takia korkein hallinto-oikeus päätti laatia ratkaisusta tiedotteen heti kun valituspäätösten käsittely valmistuisi. Tämä tiedote (liite 1) oli saatavilla paperiversiona KHO:n kirjaamosta ja sähköisenä versiona oikeuden kotisivuilta. Tiedotteessa oli myös linkki alkuperäiseen KHO:n päätökseen. Tiedotteella haluttiin osaltaan välttää sitä, että tunteita herättävä päätös tulkittaisiin väärin (Arolainen, T. 11.9.2009.).

2.3 Tutkimus tiedotteen vaikutuksista

Tämän opinnäytetyön suunnittelu lähti pitkälti korkeimman hallinto-oikeuden viestintäpäällikkö Teuvo Arolaisen aloitteesta. Häntä kiinnosti erityisesti se, kuinka KHO:n päätöksestä an-

tamaa tiedotetta käytettiin hyväksi eri lehtien uutisoinnissa ja miten päätöksen herättämät reaktiot tuotiin esille mediassa. (Arolainen, T. 11.9.2009.)

Arolainen oli kerännyt runsaasti internetissä ja lehdissä ilmestyneitä päätöstä käsitteleviä uutisia. Hankin lisäksi itse vertailuajankohtana ilmestyneitä Suomen Tietotoimiston (STT) julkaisemia sähköisiä ja uutisjuttuja. Keskusteltuani Arolaisen kanssa asiasta päätimme kohdistaa tutkimuksen kolmena päivän ilmestyneisiin uutisiin.

Tutkimus toteutettiin tarkastelemalla tiedotteen julkaisupäivänä 15.1.2008 ilmestyneitä verkko-uutisia sekä 16. ja 17.1.2008 ilmestyneitä printtilehtien uutisia. Tutkimusaineistoon otettiin lisäksi mukaan STT:n 15.1.2008 julkaisemat Sipoo-uutiset. Aineistossa on mukana yhteensä 183 uutisjuttua.

Käytin tutkimukseni taustamateriaalina KHO:n keräämiä lehdistökatsauksia, lehtileikkeitä ja tulostettuja verkkojuttuja. Nämä jutut eivät kuulu varsinaisen tutkimuksen piiriin, mutta antavat hyödyllistä lisätietoa rajakiistan syistä. Kerron aineistosta tarkemmin tämän opinnäytetyön luvussa 4.

Käsittelen valitsemaani tutkimusaineistoa laadullisen tutkimuksen keinoin ja kokoan yhteen havaintoja uutisjutuista. Keskityn vastaamaan erityisesti seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Kuinka KHO:n laatima tiedote näkyi Sipoo-päätöksestä uutisoitaessa?
2. Miten KHO:n päätöksen herättämät reaktiot tuotiin esiin uutisoinnissa?

Opinnäytetyön tavoitteena on paitsi vastata yllä lueteltuihin tutkimuskysymyksiin, myös kuvata uutisen kehittymistä rajattujen päivien aikana. Tutkimuksessa nimittäin ilmeni, että tapaus on hyvä esimerkki uutisen elinkaaresta sekä julkisen hallinnon yhä kasvavasta panostuksesta julkisuuspolitiikkaan.

2.3.1 Tutkimuksen hyödyt

Korkeimman hallinto-oikeuden kannalta tapauksen tutkimus antaa esimerkin viestinnän toiminnasta ja siitä kuinka tärkeä julkisuusarvo oikein laaditulla tiedotteella on. Tutkimuksesta voivat varmasti hyötyä myös muut julkishallinnolliset virastot sekä yritykset, jotka pohtivat oman viestintäpolitiikkaansa suuntaviivoja.

Toisaalta tutkimus on mielenkiintoinen myös journalistisen tarkastelun kannalta. Nopean online-median merkityksen kasvaessa toimittajat käyttävät yhä enemmän tiedotteita juttujensa aiheistona. Tämä tutkimus kertoo esimerkin siitä, kuinka tiedotteen pohjalta laadittu uutinen muuttuu muotoaan sekä täydentyy tiedonlähteiden ja kommentoijien lisääntyessä. Samalla voimme myös nähdä, kuinka seuraavina päivinä ilmestyvät lehdet tarttuvat tapaukseen.

3 Ulkoinen viestintä ja journalismi

Yritysten ja järjestöjen ulkoinen viestintä on nykyään paitsi tietoista julkisuuskuvan muokkausta, myös tiedotusvälineiden ja yleisön palvelemista. Kerron tässä luvussa ulkoisen viestinnän tutkimuksesta sekä journalismin ja viestintätoimijoiden viimeaikaisesta muutoksesta Suomessa. Lopuksi selostan lyhyesti, millaista murrosta journalismi on viime vuosina käynyt läpi ja kuinka tämä murros on vaikuttanut tiedotteiden käyttämiseen journalistisina tiedonlähteinä.

3.1 Ulkoinen viestintä ja sen tutkimus

Ulkoisen viestinnän tehtävänä on tukea organisaation myyntiä ja markkinointia sekä luoda kysyntää yrityksen tuotteille ja palveluille. Ulkoisella viestinnällä ylläpidetään myös yrityksen mainetta ja erotutaan kilpailijoista. Sen tärkeä tavoite on luoda, kehittää ja ylläpitää hyviä suhteita moniin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, omistajiin, mediaan ja muihin yhteistyökumppaneihin. (Viestintä Kielipuu 2009.)

Viestintätutkimuksessa yritysten ja järjestöjen viestintää kutsutaan myös organisaatioviestinnäksi, yhteisöviestinnäksi, tiedottamiseksi ja pr-toiminnaksi. Tässä tutkimuksessa ulkoisella viestinnällä tarkoitetaan tiedottamista eli yleisön informointia (Lehtonen 2002, 22.).

Median käsitteellä viitataan tässä opinnäytetyössä erityisesti kahteen suureen julkaisukanavaan: lehtiin ja internetiin. Journalismin tutkimuksessa median käsite voi toki viitata myös muihin joukkoviestimiin ja niihin sisältöä tuottaviin journalisteihin. Teknisessä mielessä medialla tarkoitetaan kaikkia välineitä, joiden avulla voidaan välittää merkityksiä (Nieminen & Pantti 2004, 15.).

Journalismin kannalta ulkoisen viestinnän hyödyllisin tuote on *tiedote*. Tiedotteiden pituudet vaihtelevat, mutta ne eivät ole yleensä yhtä A4-liuskaa pidempiä. Tiedotteessa toimija pyrkii selostamaan yritystä, järjestöä tai virastoa koskevaa tietoa helposti ymmärrettävässä muodossa. Toimittajien tulee silti muistaa, että tiedotteen julkaisijalla on aina jokin tietty näkökulma käsiteltävään asiaan. Varsinkaan lakia tulkitsevien tuomioistuimien, kuten KHO:n, ei ole kuitenkaan tarkoitus ajaa mitään rajattua näkökulmaa tiedotuspolitiikassaan. Sen takia niiden ulkoista viestintää voi pitää jossain määrin objektiivisempänä kuin yritysten tai järjestöjen tiedotustoimintaa.

Ulkoinen viestintä on ollut myös mielenkiintoinen tutkimuskohde. Esimerkiksi Taloustutkimus julkaisee vuosittain yrityskuvatutkimuksen eri toimialojen keskeisten yritysten ja järjestöjen ulkoisesta viestinnästä. Tutkimuksessa lehdistön ja sähköisten viestinten toimittajat arvioivat ulkoisen viestinnän käyttöä ja laatua (Törmä, 2009.). Korkeimman hallinto-oikeuden viestintäpolitiikasta ei ole kuitenkaan tehty viime aikoina vastaavaa tutkimusta.

Satu Aallon pro gradu -tutkielma (2005) taas käsittelee hyvin samoja teemoja kuin tämä opinäytetyö. Tampereen kaupungin tiedotustoiminnan vaikutusta paikallisviestinten toimintaan tutkinut Aalto päätyi tulokseen, että viestin ja lähdeorganisaatio ovat jatkuvassa symbioottisessa suhteessa toisiinsa (2005, 121). Tampereen kaupunki on paikallisille tiedotusvälineille siis hyvä rutiinilähde.

Iivonen ja Åberg (2009) ovat sitä vastoin tarkastelleet erityisesti julkisen vallan viestintätoimijoiden käytäntöjä. He esittelevät kolmen kriisiviestintää käsittelevän uutistapauksen kautta muun muassa ministeriöiden viestintätoimintaa. Tutkimuksen mukaan viranomaiset ovat muuttuneet hallittujen ja neutraalien tietojen lähettäjistä tietojen aktiivisiksi lähettäjäiksi. (Iivonen & Åberg 2009, 21.)

3.2 Julkisuuspolitiikka ja viestinnän uudet muodot

Poliitikot esiintyvät nykyään yhä enemmän lehtien sivuilla, televisiossa ja muussa mediassa. Journalistit taas ovat saaneet valtaa vaikuttaa siihen, kuka päättäjistä pääsee mediassa ääneen. Siksi perinteinen julkisten virastojen viestintä on muuttunut asteittain julkisuuspolitiikaksi ja yhteiskuntasuhteiden hoitamiseksi (Iivonen & Åberg 2009, 4.).

Tämä suuntaus näkyy myös korkeimman hallinto-oikeuden viestintätoiminnassa. Oikeuden viestintäsuunnitelmassa kerrotaan:

Ulkoisessa viestinnässä korostuu yhteistyö joukkoviestinten kanssa, koska oikeudenkäynnin julkisuus toteutuu tehokkaasti ja kattavasti vain niiden välityksellä. (KHO:n viestintäsuunnitelma 2008.)

Nopeat tietoliikenneyhteydet, kuten internet, mahdollistavat kansalaisten osallistumisen aktiivisena osapuolena viestintäprosessiin ja helpottavat tiedon nopeaa vaihtoa kansalaisten kesken ja viranomaisten kanssa. Tällaista julkisen hallinnon tiedotusperiaatetta kutsutaan *kommunikatioperiaatteeksi* (Abrahamson 1972, teoksessa Iivonen & Åberg 2009, 4.).

Median merkityksen kasvu on lopulta johtanut useisiin muutoksiin julkisen vallan viestintätoiminnassa. Iivonen ja Åberg (2009, 7–8) tuovat esille kuusi selkeää muutosta:

1. Julkisen vallan kyky ohjata sitä, mitä tietoja media tuo julki on vähentynyt
2. Poliitikkojen yksityisyyden raja on kaventunut
3. Mediadiversiteetti on laajentunut, sillä verkkoviestintä on kasvanut
4. Viestintä on online-median takia muuttunut jatkuvasti päivittyväksi
5. Media on muuttunut vallankäytöstä kertovasta valtaa käyttäväksi välineeksi
6. Viestintä ja media ovat globalisoituneet tekniikan ansiosta

Yritysten ja järjestöjen ulkoisen viestinnän roolia ei kuitenkaan pidä vähätellä. Nopeasti saatavilla oleva ja hyvin jäsenneilty tieto on erittäin tärkeää journalisteille. Seuraavissa alaluvuissa kerron tarkemmin journalismin murroksesta ja siitä, kuinka tiedotteita käytetään journalististen tekstien tiedonlähteinä.

3.3 Verkkolehdet ja journalismin murros

Internetissä julkaistavien uutisten määrä on kasvanut räjähdysmäisesti viidentoista vuoden aikana. Vielä 1990-luvun puolivälissä monilla suomalaisilla julkaisuilla ei ollut omia verkkopalveluita, kun nykyään lähes jokainen paikallislehtikin julkaisee osan sisällöstään internetissä.

Verkkolehden ja verkkopalvelun käsitteitä on jäsennetty hieman eri lailla viestinnän tutkimuksessa. Drake ym. (2009, 14–17) määrittelevät verkkolehden olevan nopea ja jatkuvasti päivittyvä uutisvälityksen kanava, taustoittavan tiedon tarjoaja sekä elämyksen, viihteen ja yhteisöllisyyden jakamisen alusta. Verkkopalvelun käsitteen alle sopivat luontevasti siis niin tv-kanavien kuin printtilehtienkin kotisivut. Tässä opinnäytetyössä kaikki korkeimman hallinto-oikeuden internetistä keräämä aineisto on siis ilmestynyt nimenomaan journalistisia uutisia välittävissä *verkkopalveluissa*.

Internet ja sen tuoma uusi teknologia asettavat journalistit uusien haasteiden eteen. Erja Kolarin (teoksessa Väliverronen, 2009, 156) mukaan etenkin sähköisen viestinnän asettama haaste nopeine ja osittain ilmaisine sisältöineen on kriittinen tulevaisuuden ongelma. Hän esittää, että journalismissa on yhä korostetummin kyse tuotteista ja asiakkaista. Tällöin uutisten määrä voi helposti korvata niiden laadun.

Vaikka media-alan taloudellinen tehokkuus on jo pitkään selvästi lisääntynyt (Jyrkiäinen 2008, 8), ovat lukijoiden odotukset ennallaan. Lukijat odottavat, että myös internetissä toimivalla

journalistilla on oltava vahva osaaminen ja laaja yleissivistys sekä kyky herättää keskustelua, taustoittaa asioita ja viihdyttää (Drake ym. 2009, 97.). Samalla uutisten halutaan kuitenkin olevan mahdollisimman tuoreita. Tästä onkin syntynyt jatkuva uutiskilpa siitä, mikä verkkopalvelu saa uutisen julki minuuttia ennen muita sivuja.

Vain harva journalistisia sisältöjä tuottava yhtiö on kuitenkaan keskittynyt vain verkkojournalismiin. Sähköisien julkaisuiden mainokset eivät ole vielä yhtä suuria rahasampoja kuin painettujen lehtien mainokset. Yksi syy tähän on se, että verkkopalvelu on luonteeltaan *selailuväline*. Vastaanottaja selailee vapaasti kaikkea tarjontaa ja lukee suuresta juttumassasta vain itseään kiinnostavat jutut. (Huovila 1999, 47.)

Sanomalehdet taas ovat kokoavia uutisvälineitä, jotka kertovat yhteenvedon vuorokauden tapahtumista. Vaikka myös sanomalehti on selailuväline (Huovila 1999, 42), syventyvät ihmiset siihen paljon paremmin kuin verkkoon. Yksi syy tähän on varmasti se, että sanomalehti on helpommin jäsennelty kuin internet. Toisaalta monet printtilehdet ovat ottaneet vaikutteita taustoittavista aikakauslehdistä. Sanomalehteä pidetäänkin edelleen tärkeimpänä välineenä taustoittamaan ajankohtaisia uutisia (Huovila 1999, 7, 29.).

Verkkolehtien uutiskriteerit ovat tuoreen tutkimuksen (Vanninen 2009) mukaan tabloidistuneet eli iltapäivälehdistyneet. Lukijamäärien mukaan mitattuna verkkolehtien uutistarjonnassa suosituin aihepiiri ovat rikokset ja onnettomuudet. Lukijoiden houkuttelemiseksi verkkopalveluiden uutisia pyritään myös työstämään elämyksellisiksi ja viihteellisiksi. Uutisointia voidaan dramatisoida esimerkiksi henkilöimällä uutisia, kärjistämällä aiheita ja lisäämällä otsikointiin ”napakkuutta ja vääntöä”. Vannisen tutkimuksessa huomattiin, että esimerkiksi Helsingin Sanomat on selvästi erottanut printtilehtensä verkkojulkaisustaan, jossa se dramatisoi uutisia enemmän. (Vanninen 2009, 132–140.)

Journalismin tutkijat ovat kiinnittäneet huomiota myös tarinoiden vetovoimaisuuteen. Varsinkin verkkolehdet ja iltapäivälehdistö tekevät uutisista kiinnostavimpia nostamalla yksittäisen uhrin tai sankarin äänen kuuluviin. Samoin eri uutisista voidaan tehdä myös ”jatkokertomuksia” (Nieminen & Pantti 2004, 134.).

Edellä kuvatut median uudet käytännöt (kuten *online-uutisoinnin kasvanut nopeus, dramatisoiminen ja tarinallisuus*) heijastuivat myös tämän opinnäytetyön aineistoon kerätyissä uutisissa.

3.4 Tiedotteiden journalistinen käyttö

Nopeus on aina ollut keskeinen lehtijournalismin periaate. Siirtyminen deadline-ajasta (pelkistä printtilehdistä) online-aikaan (verkkolehtiin) on jopa vahvistanut tätä piirrettä (Väliverronen 2009, 30.). Kasvava tarve tuottaa uutisia nopeasti on kuitenkin asettanut journalistit vaikeaan tilanteeseen: tiedonhankintaan ja tietojen tarkistamiseen on yhä vähemmän aikaa. Yritysten ja järjestöjen tiedotteet voivat siksi saada helpommin julkisuutta.

Tutkimus Tampereen kaupungin tiedotustoiminnan vaikutuksista päätyi tulokseen, jossa kaupunkia koskeva mediajulkisuus näyttäytyi pienissä viestimissä suureksi osaksi kaupungin oman viestinnän jatkona. (Aalto 2005, 122.)

Myös ruotsalaisen Journalisten-lehden 2000-luvun alussa tekemässä kyselyssä tuli ilmi sama seikka. Kyselyssä 54 % ruotsalaisista yritysten tiedotusvastaavista oli sitä mieltä, että median itsenäisyys on vähentynyt ja että yritysten tiedotteet julkaistaan usein sellaisinaan tai uutistekstiin muokattuna. (Lehtonen 2002, 58.)

Suurienkaan lehtien verkkotoimituksilla ei kovin paljon parempia resursseja kuin pienillä paikallislehdillä. Varsinkin internetissä ilmestyvät jutut ovat siksi lyhyempiä ja niiden teossa on käytetty vähemmän tiedonlähteitä kuin printtilehtien jutuissa. Poliiseja ja muita viranomaisia pidetään yleensä luotettavina tiedonlähteinä, minkä takia heidän lähettämänsä kirjalliset tiedotteet ovat nousseet tärkeiksi, joskus jopa ainoiksi tiedonlähteiksi. Toisaalta jo aiemmin mainittu julkisuuspolitiikan muutos vaikuttanut siihen, että viranomaiset keskittyvät entistä enemmän ulkoiseen viestintään. (Iivonen & Åberg 2009.)

Tällaisten asiantuntijoiden käyttö voi tulevaisuudessa vähentyä. Yksi tapa tuottaa uusia tiedonlähteitä, on keskittyä kansalaisjournalismin kehittämiseen. Toinen tapa on käyttää uuden viestintäteknologia tarjoamia mahdollisuuksia löytää uutta tietoa. Jalosta ideasta huolimatta tällaiset ideat ovat silti jääneet vain kokeilun asteelle. Tiedotteet ja asiantuntijat ovat edelleen tärkeitä tiedonlähteitä. (Kunelius 2003, 202.)

4 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Helsingin ja Sipoon välinen rajakiista johtaa juurensa monen vuoden taakse. Tämän luvun alussa kerron tausta-aineiston avulla lyhyesti Lounais-Sipoota koskevasta uutisoinnista, jonka jälkeen esittelen korkeimman hallinto-oikeuden laatiman tiedotteen ja varsinaiseen tutkimukseen valitut aineistot. Lopuksi kerron aineiston analysoimiseen käyttämästäni tutkimusmenetelmistä.

Tutkimuksessa ovat mukana seuraavat aineistot:

1. Korkeimman hallinto-oikeuden tiedote
2. Sipoo-tapausta koskevat verkkopalveluiden uutisointi 15.1.2008 (*75 kappaletta*)
3. STT:n Sipoo-tapausta koskeva uutisointi 15.1.2008 (*35 kappaletta*)
4. Sipoo-tapausta koskevat printtilehtien uutiset 16. ja 17.1.2008 (*73 kappaletta*)

Verkkopalveluiden ja printtilehtien uutiset ovat korkeimman hallinto-oikeuden keräämiä aineistoja. Tammikuun 15. päivältä on mukana vain verkkouutisia sekä Suomen Tietotoimiston uutisia, koska aamulla ilmestyneet printtilehdet oli jo painettu kun päätös julkaistiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden alkuperäiseen aineistoon kuului yllä esiteltyjen lisäksi esimerkiksi pääkirjoituksia, jotka käsittelevät KHO:n Sipoo-päätöstä. Nämä jutut toimivat kuitenkin vain tausta-aineistona, minkä takia niitä ei ole eritelty tarkemmin tässä luvussa.

4.1 Tausta-aineisto: Helsinki vastaan Sipoo

Lounais-Sipoon liittämisestä syntyi kiivasta poliittista keskustelua heti Helsingin esitettyä Sipoon maiden lunastusta kesällä 2006. Ensin kuntajaon muutoksesta kertoivat pääasiassa eteläsuomalaiset lehdet, mutta valtioneuvoston tehtyä jaosta päätöksen kesällä 2007, tarttuivat aiheeseen myös valtakunnalliset mediat.

Julkisuudessa pohdittiin esimerkiksi sitä, oliko päätös ollut kuntalain mukainen ja sortiko se kuntien itsemääräämisoikeutta. Muun muassa kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen (kesk.) vastusti liitosta. Hänen mukaansa hanke oli kuntalain vastainen. (YLE 30.10.2008.)

Myös kielikysymys nousi uutisoinnissa esille. Sipoo on kaksikielinen kunta, jonka asukkaista noin kaksi kolmasosaa puhuu äidinkielenään ruotsia. KHO:n päätöksessä kielikysymykseen ei silti otettu kantaa.

Oikeuden keräämästä lehtiaineistosta käy ilmi, että ratkaisua spekuloidiin jo useita päiviä ennen KHO:n päätöksen julkaisua. Helsingin kaupunkisuunnittelun ja kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä ilmoitti jo vuoden 2008 alussa, että Lounais-Sipoo liitetään Helsinkiin vaikka erillislailla (HS 2.1.2008.). Toisaalta Sipoon kunnanhallituksen puheenjohtaja Christel Liljeström esitti, että Sipoo vaatisi korvauksia mahdollisen rajasiirron toteutuessa (YLE 14.1.2008.).

4.2 KHO:n tiedote

KHO:n tiedotteet laati viestintäpäällikkö yhteistyössä tuomareiden ja esittelijöiden kanssa. Myös rajasiirrosta tehdystä päätöksestä tehtiin tiedote (liite 1), jonka kirjoitti KHO:n viestintäpäällikkö Teuvo Arolainen. Tiedotteen lopussa oli myös linkki KHO:n koko päätökseen.

Päätöksen julkaisusta kerrottiin tiedotusvälineille ja asiaosaisille jo päätöksen julkaisua edeltävänä päivänä 14.1.2008. Mediat olivat siis hyvin selvillä tapahtumista: Tulevasta päätöksestä kerrottiin jo hyvissä ajoin internetissä ja 15.1.2008 ilmestyneissä lehdissä. Vastaavasti myös Sipoon ja Helsingin päättäjät pystyivät valmistautumaan päätöksen julkistamiseen. Kuten aineistoa analysoitaessa tuli myöhemmin ilmi, reagoivat molemmat kunnat seuraavan päivän mediahuomioon varsin nopeasti.

Tiedote julkistettiin korkeimman hallinto-oikeuden internetsivuilla 15.1.2008 noin kello 8:14. Tiedote piti julkaista jo kahdeksalta, mutta suuren kävijämäärän takia sivut kaatuivat ratkaisualla hetkellä. Yksi syy sivujen ongelmiin oli niiden laatimiseen käytetty vanhentunut tekniikka. (Arolainen, T. 11.9.2009.)

KHO:n mukaan tiedotteen tarkoituksena oli kertoa **asian ratkaisu** ja **päätöksen tärkeimmät perustelut** (Arolainen, T. 11.9.2009.). Tiedotteen pääsisältö oli seuraavanlainen:

- Korkein hallinto-oikeus hylkäsi valitukset valtioneuvoston kesäkuussa 2007 tekemästä päätöksestä.
- Päätöksestä tehtiin 25 valitusta.
- Sipoon lounaisosa ja Vantaan Västerkullan kiila voidaan liittää Helsinkiin.
- Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana vain kuntajaon muutoksen lainmukaisuus, ei valtioneuvoston päätöksen tarkoituksenmukaisuus.

- Päätös kuntajaon muuttamisesta tehtiin erityisen painavista syistä: Liitosalueen sijainti sekä merkitys seudun kehittämiseksi ovat tärkeitä. Muutoksen luomat edellytykset myös parantavat asuntorakentamista ja liikenneyhteyksiä.
- Helsingin seudulla on erityisasema muuhun maahan verrattuna.
- Kiistassa oli kysymys Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen kehittämisestä
- Perustuslain itsehallintosäännös ei anna yksittäisille kunnille suojaa kuntajaon muutosta vastaan.
- Pääministeri Matti Vanhasen osallistumisella kuntajakoa koskevaan julkiseen keskusteluun ei ollut oikeudellista merkitystä.
- Valitukset Sipoon kunnalle myönnetystä luvasta saada Nikkilän ja Pigbyn kylistä yhteensä noin 57 hehtaaria Helsingin omistamia maita hylättiin.

4.3 Toimituksellinen tutkimusaineisto

Keskityn 15.1.2008 ilmestyneisiin verkkouutisiin sekä 16. ja 17.1.2008 ilmestyneisiin lehtikirjoituksiin. Korkeimman hallinto-oikeuden alkuperäiseen aineistoon kuului juttuja myös näitä päiviä edeltävältä ajalta, mutta valittuina kahtena päivänä uutisointi keskittyi nimenomaan KHO:n Sipoo-päätökseen. Tutkimusaineistoon on valittu ainoastaan uutistekstejä. Kolumnit, luettelomaiset tietolaatikat tai toimittajien kommentit eivät kuulu tutkimusaineistoon, vaikka KHO oli kerännyt myös niitä.

Tutkimusaineistosta suurin osa on suomenkielisistä lehdistä ja verkkopalveluista. Ruotsinkielisistä lehdistä on mukana Hufvudstadsbladet (15. ja 16. päivän aineistot) sekä Borgåbladet (16. päivän aineisto). Lisäksi verkkopalveluiden aineistossa on muutamia YLE:n ruotsinkielisiä uutisia. Valitsin mukaan tarkasteluun ruotsin- ja suomenkielisiä uutisia, koska niissä oli keskenään jonkin verran näkökulmaeroja. Ruotsinkielisistä uutisista otetut lainaukset on suomennettu. Suomennoksessa teksti on pyritty kääntämään sujuvalle suomen kielelle, mutta yritetty samalla säästää alkuperäisen tekstin tärkeimmät asiasanat ennallaan. Kun suomennettuja tekstejä on lainattu tässä tutkimuksessa, on siitä aina merkintä lainauksen perässä.

Tammikuun 15. päivänä ilmestyneiden uutisten aineistoon kuuluu yhteensä 75 verkkopalveluissa ilmestynyttä uutisjuttua ja 35 Suomen Tietotoimiston STT:n julkaisemaa Sipoo-uutista. Tiedote KHO:n päätöksestä julkistettiin 15.1.2008 noin kello 08:14. Ensimmäinen kerätty uutinen ilmestyi Taloussanomien verkkosivuilla kello 08:13 ja viimeinen Hufvudstadsbladetin sivuilla kello 23:02.

Miten on mahdollista, että ensimmäinen verkossa ilmestynyt juttu on julkaistu jo kello 08:13, vaikka tiedote julkaistiin vasta kello 08:14? Voi olla, että lehden toimittajat kuulivat asiasta radiosta, jossa uutinen julkaistiin jo 08:08 (Arolainen, T. 11.9.2009.). Radiosta nimittäin soitettiin

KHO:n kun oikeuden verkkosivut kaatuivat (kts. myös luku 7.1). Syy saattaa myös olla tekninen, ehkä toimitusjärjestelmän kello oli hieman eri ajassa.

KHO:n keräämien verkkouutisten lisäksi keräsin aineistoon Suomen Tietotoimiston 15.1.2008 julkaisemat Sipoo-uutiset. Nämä uutiset otettiin mukaan tarkasteluun, koska useat verkkopalvelut käyttivät niitä aineistonaan. Verkkopalveluiden ja printtilehtien itse toimittamat uutisjutut oli myös helpompi löytää tarkastelemalla STT:n uutisia. Ensimmäinen STT:n Sipoo-tapausta koskeva pikauutinen julkaistiin kello 08:14. Koko päivän aikana STT:ltä ilmestyi 18 aihetta käsittelevää tai sivuavaa suomenkielistä uutista ja 17 ruotsinkielistä uutista. Keräsin STT:n uutiset uutistoimiston omasta mediapankki-verkkotietokannasta.

Verkkoaineistossa on useita päivitettyjä versioita alkuperäisistä sähkeistä. Mikäli alkuperäinen ilmestymisaika oli nähtävillä, merkitsin sen sulkuihin jutun ilmestymisajan perään. Joissain tapauksissa jutun otsikko vaihdettiin mutta teksti pysyi samana. Uutisten päivittämisen takia joissain aineiston jutuissa alkuperäinen ilmestymisaika on jo ennen kello 08:14 tai jopa edellisenä yönä. Tällöin verkkopalvelun uutinen on ilmeisesti päivitetty jonkin jo aiemmin ilmestyneen Sipoo-päätöstä koskevan uutisen päälle.

Jokaisessa verkkouutisessa ei ollut merkintää julkaisuajasta. Tällöin ilmestymisajaksi on merkitty aika, jolloin juttu on tulostettu. Korkein hallinto-oikeus oli kerännyt aineistoa säännöllisesti koko 15. päivän ajan, minkä ansiosta oikean julkaisuajan ja tulostusajan ei pitäisi merkittävästi erota toisistaan. Uutiset onkin taulukoitu ilmestymisajan mukaan (taulukko 1). En kuitenkaan tutki sitä, kuka uutisoi tapauksesta ensimmäisenä tai kuka toisena. Tärkeintä on, kuinka uutisissa kerrottiin KHO:n päätöksestä ja kuinka päätökseen reagoitiin.

Tammikuun 16. päivänä ilmestyivät ensimmäiset KHO:n päätöstä käsittelevät lehtiutiset. Seuraavana päivänä ilmestyneen Sipoon Sanomat -lehden uutisointi on mukana tutkimusaineistossa, koska kyseessä on analyysin kannalta mielenkiintoinen paikallislehti. Tammikuun 17. päivän aineistoon on siis valittu vain Sipoo Sanomien uutisointi.

Kaikkiaan 16. ja 17. tammikuuta ilmestyneiden printtilehtien aineisto on peräisin 12 lehdestä. Aineistoon kuuluu yhteensä 73 lehdissä ilmestynyttä uutista. Juttujen pituus vaihtelee lyhyestä sähkeestä koko aukeaman täyttäviin artikkeleihin. Aineisto on listattu lehtien mukaan (taulukko 2). Suomen Tietotoimisto ei julkaissut 16.1.2008 yhtään Sipoo-tapaukseen liittyvää uutista.

Valitsin printtilehtien aineistosta neljä lehteä, joiden reaktioista kertovia juttuja analysoin tarkemmin. Tarkastelen kustakin lehdestä yhtä poliitikkojen reaktioista ja yhtä tavallisten kansa-

laisten reaktioista kertovaa uutista. Lehdistä Helsingin Sanomat edustaa valtakunnallista suomenkielistä lehteä ja Hufvudstadsbladet valtakunnallista ruotsinkielistä julkaisua. Sipoon Sanomat on suomenkielinen paikallislehti ja Borgåbladet ruotsinkielinen paikallislehti. Näissä lehdissä KHO:n päätöksestä ja rajasiirrosta myös kirjoitettiin eniten.

Tarkempaan analyysiin valittiin vain osa lehti uutisista, koska kaikkien lehtiartikkelien yksityiskohtainen tarkastelu olisi vaatinut kohtuuttomasti työtä. Kerron kuitenkin lyhyesti havain- toja myös niistä lehti uutisista, joita en analysoi yksityiskohtaisesti.

4.4 Aineiston jaottelu ja taulukointi

Aineiston yksinkertaistaminen auttaa laadullisen tutkimuksen toteuttamista (Alasuutari 1995, 40.). Siksi 15., 16. ja 17.1.2008 julkaistut jutut on jaettu kolmeen ryhmään (taulukot 1 ja 2):

1. Jutut, joissa kerrotaan KHO:n päätöksen lopputuloksesta
2. Jutut, joissa tuotiin esiin päätöksen aiheuttamia reaktioita
3. Jutut, joissa keskityttiin kertomaan päätöksen käytännön seurauksista (kuntajaon muutok- sen vaikutuksista koulunkäyntiin, terveystalveluihin, liikennejärjestelyihin jne.)

Ryhmään 1 kuuluvista jutuista etsitään vastausta ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: Kuinka KHO:n laatima tiedote näkyi Sipoo-päätöksestä uutisoitaessa? Käytännössä tähän ryhmään päätyivät ne jutut, joissa kerrotaan KHO:n tiedotteessa esille tulleita tietoja päätöksestä.

Ryhmään 2 kuuluvia juttuja tarkastellaan toisen tutkimuskysymyksen valossa: Miten KHO:n päätöksen herättämät reaktiot tuotiin esiin uutisoinnissa? Tähän ryhmään sijoitetuissa jutuissa on aina jonkun ihmisen (poliitikon, tavallisen kansalaisen, oikeusasiantuntijan jne.) mielipide päätöksestä.

Ryhmään 3 kuuluvissa jutuissa taas kerrotaan KHO päätöksen käytännön seurauksista, ei ihmisten mielipiteistä. Nämä jutut eivät kuulu tutkimuskysymysten piiriin, mutta ne antavat kuitenkin hyvän kuvan ”uutistarinan” lopusta ja auttavat tutkimuskysymysten ratkaisussa.

Aineistoon kerätyissä verkkolehtien jutuissa on useita päivitettyjä versioita samoista sähköistä. Tämän takia jutun ensimmäinen versio voi siis kuulua ryhmää 1 ja toinen versio myös ryhmään 2. Toki myös monissa lehtijutuissa kerrotaan sekä itse päätöksestä, että sen aiheuttamista reak- tioista ja käytännön seurauksista. Aineiston jutut voivat näin siis kuulua useampaan eri ryh- mään.

Olen keskittynyt jaottelussa juttujen pääaiheisiin. Mikäli aineistossa olevassa tekstissä mainitaan päätöksen lopputulos vain lyhyesti ja juttu keskittyy muuten kunnallispoliitikkojen mielipiteisiin, kuuluu juttu luokittelussani vain ryhmään 2. Vastaavasti en tulkinnut reaktioiksi sellaisia uutista, jossa poliitikot vain kertoivat päätöksen mahdollisista vaikutuksista. Ne jutut, jotka on luokiteltu ryhmään 2 (ns. *reaktiojutut*) sisältävät aina *mielipiteen*.

Omat näkemykseni vaikuttavat juttujen ryhmittelyyn, mutta tämä seikka täytyy hyväksyä laadullista tutkimusta tehtäessä. Tiedän myös, että tällainen ryhmäjako yksinkertaistaa aineiston käsittelyä, mutta se on välttämätöntä aineiston rajaamisen takia.

Tutkimusaineisto on taulukoitu seuraaville sivuille. Esittelen aineistosta esille tulleita havaintoja luvuissa 5 ja 6. Tarkemman analysoinnin avuksi tarvittavat tutkimusmenetelmät esitellään luvussa 4.5.

Ruotsinkieliset otsikot on suomennettu sulkuihin alkuperäisen otsikon alle. Jos samanniminen uutinen on julkaistu samassa lähteessä päivitettyinä versiona, ei otsikon käännöstä ole merkitty uudelleen. Suomen Tietotoimiston STT:n jutut (taulukko 1) on merkitty tähdellä, sillä nämä jutut eivät kuulu alkuperäiseen KHO:n aineistoon. Jos otsikosta ei käy ilmi, kenen suusta lainaus on, puhujan nimi on merkitty sulkeisiin otsikon jälkeen.

Taulukko 1 (1/3). Verkkopalveluiden ja STT:n uutisointi KHO:n päätöksestä 15.1.2008

Lähde	Ilm. aika	Otsikko	Ryhmä
TS	8:13	Helsingin ja Sipoon aluekiistaan ratkaisu	1
Yle	8:14	HFD godkände Sibboanektering <i>(KHO hylkäsi Sipoon valituksen)</i>	1
STT*	8:14	Helsingin ja Sipoon rajakiista on ratkennut Helsingin eduksi	1
US	8:16	KHO hylkäsi valitukset Sipoo-kiistassa	1
MTV3	8:18 (8:11)	KHO hylännyt Sipoo valitukset kuntaliitoksesta	1
Yle	8:20 (00:36)	KHO hylkäsi valitukset – Helsingin ja Sipoon aluekiista ratkesi	1
KL	8:21	Sipoo hävisi Helsingille	1
Yle	8:22	KHO hylkäsi Sipoo-valitukset	1
HBL	8:22 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo <i>(Helsinki saa osan Sipoosta)</i>	1
HS	8:23 (8:12)	Helsinki laajenee Lounais-Sipooseen	1
STT*	8:24	Helsingfors drog längsta strået i Sibbo-tvist <i>(Helsinki veti pidemmän korren Sipoo-sanabarkassa)</i>	1
KL	8:25 (8:21)	Sipoo hävisi Helsingille	1
HS	8:25 (8:12)	Helsinki laajenee Lounais-Sipooseen	1
Yle	8:25 (00:36)	Helsinki saa osan Sipoosta - KHO hylkäsi valitukset	1
STT*	8:25	Helsinki laajenee Sipooseen	1
US	8:28 (8:16)	KHO hylkäsi valitukset Sipoo-kiistassa	1
HBL	8:34 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo	1,2
AL	8:35 (8:24)	Helsinki laajenee Lounais-Sipooseen	1
Yle	8:36	HFD godkände Sibboanektering	1,2
KL	8:36 (8:21)	Sipoo hävisi Helsingille	1
STT*	8:36	Helsinki laajenee Sipooseen	1
STT*	8:39	Helsingfors drog längsta strået i Sibbo-tvist	1
IL	8:40 (3:11)	Helsinki sai osan Sipoosta	1
Yle	8:47	Pajunen: Alueen kehittäminen alkaa pikavahdilla	2,3
KL	8:48 (8:21)	Sipoo hävisi Helsingille	1
HS	8:48 (8:12)	Helsinki laajenee Lounais-Sipooseen	1,2
IL	8:48	Harkimo: "Helsingin maksettava korvauksia"	2
IL	8:48	Sipoolaisjulkut pettyivät – Eicca Toppisesta tulee helsinkiläinen	2
HS	8:49	Lounaissipolaiset äänestävät Helsingin vaaleissa jo tänä syksyä	3
STT*	8:53	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia Sipoo-maitaan heti	3
Yle	8:54 (00:36)	Helsinki saa osan Sipoosta – KHO hylkäsi valitukset	1
HS	8:55 (8:12)	Helsinki laajenee Lounais-Sipooseen	1,2
Yle	8:56	Pajunen tyytyväinen KHO:n päätökseen	2,3
MTV3	8:58 (8:11)	Helsinki voitti – Sipoon raja siirtyy	1,3
AL	9:01 (8:24)	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia Sipoo-maitaan heti	1,3
MTV3	9:04 (8:39)	Sipoo tyrmistyi – Helsinki tyytyväinen	2,3
MTV3	9:05 (8:11)	Helsinki voitti – Sipoon raja siirtyy	1
KL	9:11 (8:21)	Sipoo hävisi Helsingille	1,3
STT*	9:14	Helsingfors inleder planläggning genast <i>(Helsinki aloittaa kaavoitus suunnitelmat heti)</i>	3
Yle	9:14 (8:47)	Pajunen: Alueen kehittäminen alkaa pikavahdilla	2,3
HS	9:16	Pajunen: Lounais-Sipoo osa kaupunkirakennetta 10–15 vuoden päästä	2,3
HBL	9:17 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo	1,2,3

Taulukko 1 (2/3)

Lähde	Ilm. aika	Otsikko	Ryhmä
STT*	9:23	Helsingfors drog längsta sträet i Sibbo-tvist	1
MTV3	9:27 (8:39)	Sipoo tyrmistyi – Helsinki tyytyväinen	2,3
HBL	9:48 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo	1,2,3
MTV3	9:53 (8:11)	Helsinki voitti – Sipoon raja siirtyy	1
HBL	10:09 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo	1,2,3
HS	10:25	Wallin: Sipoo-päätös on pettymys	2
HS	10:30	Sipoo saa 57 hehtaaria Nikkilän ja Pigbyn maita	1
HBL	10:31	Wallin: Besvikelsen är stor (<i>Wallin: Pettymys on suuri</i>)	2
STT*	10:34	Kunnanjohtajan mielestä Lounais-Sipoon kehitys menee hukkaan	2,3
STT*	10:35	Wallin besviken Sibbobeslutet (<i>Wallin pettynyt Sipoo-päätökseen</i>)	2
IS	10:40 (8:16)	Helsingin ja Sipoon rajakiista ratkesi: Helsinki voitti	1
Yle	10:40	Sipoon puolesta ry aikoo valittaa päätöksestä EU-tuomioistuimeen	2,3
Yle	10:40	Pajunen tyytyväinen KHO:n päätökseen	2,3
IL	10:45	"Sipoolaiset pettyneitä" (Kunnanjohtaja Markku Luoma)	2,3
SS	10:48	Sipoo pilkotaan palasiksi	1
MTV3	10:55 (8:11)	Helsinki voitti – Sipoon raja siirtyy	1,2,3
HBL	10:58 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo	1,2,3
Yle	11:00	Christel Liljeström on erittäin pettynyt KHO:n Sipoo-päätökseen	2,3
STT*	11:01	Luoma: Utvecklingen av sydvästra Sibbo går om intet (<i>Luoma: Lounais-Sipoon kehitys menee hukkaan</i>)	2,3
STT*	11:01	KHO:n päätös puhdistaa selvitysmiehen ja pääministerin	1
IL	11:09	Sipoo-päätös puhdistaa pääministerin ja selvitysmiehen	1
STT*	11:16	Helsingille 30 neliökilometriä, Sipoolle puoli	1
HBL	11:25 (10:22)	Harkimo: Helsingfors borde ge ersättning (<i>Harkimo: Helsingin pitäisi antaa korvaus</i>)	2
STT*	11:36	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia Sipoo-maitaan heti	2,3
STT*	11:40	Sipoolaisyhdistys vie rajaliitoksen EY-tuomioistuimeen	2
AL	11:51 (8:24)	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia Sipoo-maitaan heti	1,2,3
IS	11:58	Sipoolaisyhdistys vie rajapäätöksen EY-tuomioistuimeen	2,3
STT*	12:02	Helsingfors inleder planläggning genast	2,3
KL	12:04 (8:21)	Sipoo hävisi Helsingille	1,3
Yle	12:09	Sipoon kunnanhallitus kokoontuu tänään keskustelemaan toimenpiteistä	2,3
STT*	12:16	"För Sibbo" överklagar till EG-domstolen (<i>"Sipoon puolesta" valittaa EY-tuomioistuimeen</i>)	2
Yle	12:27 (8:47)	Sipoossa hautajaistunnelma	2,3
Yle	12:29	Vapaavuori riemastui Sipoo-päätöksestä	2,3
HBL	12:30	Vapaavuori: Riemastuttava päätös	2,3
Yle	12:35	Asuntonministeri pitää Sipoo-päätöstä historiallisena	2,3
STT*	12:39	Helsinki saa Lounais-Sipoon, Pajusen mukaan kaavoitus alkaa heti	1,2,3
STT*	12:40	Asuntonministeri riemastui Sipoo-päätöksestä	2,3
HBL	12:44	Sibboförening överklagar till EG-domstolen (<i>Sipoo-yhdistys valittaa EY-tuomioistuimeen</i>)	2,3
HBL	12:46 (11:24)	Luoma: Utvecklingen går om intet (<i>Luoma: Kehitys menee hukkaan</i>)	2,3

Taulukko 1 (3/3)

Lähde	Ilm. aika	Otsikko	Ryhmä
AL	13:03 (8:24)	Helsinki saa Lounais-Sipoon	1,2,3
HBL	13:26 (8:12)	Helsingfors får del av Sibbo	1,2,3
STT*	13:43	Sibbobeslutet gladde bostadsminister <i>(Sipoo-päätös ilostutti asunoministeriä)</i>	2,3
TS	13:51	Sipoosta tule tiivis metrocity	1,2,3
STT*	14:02	Wallin besviken över Sibbobeslutet <i>(Wallin pettynyt Sipoo-päätöksestä)</i>	2
Yle	14:05	Sibbo får Helsingforsmark i Nickby <i>(Sipoo saa Helsingin maita Nikkilästä)</i>	1
Yle	14:22	Sipoo pysyy kasvutavoitteessaan KHO:n päätöksestä huolimatta	3
STT*	14:52	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia Sipoo-maitaan heti	2,3
US	14:56	Helsingin itäisin pitseria on nyt Sipoossa	2,3
STT*	15:18	Begravningsstämmning i Sibbo <i>(Hautajaistunnelma Sipoossa)</i>	2,3
MTV3	15:36 (8:11)	Helsinki voitti – Sipoon raja siirtyy	2,3
STT*	15:58	Oikeusoppineen mukaan Sipoo-päätös on hyvin perusteltu	2
STT*	16:23	Kuntaministeri: Sipoo oli poikkeus	2
IS	16:41	Kuntaministeri Mari Kiviniemi: Sipoo oli poikkeus	2,3
HS	16:20	Cronberg: Nyt Sipoonkorven voi suojella	3
MTV3	16:43 (8:11)	Helsinki voitti – Sipoon raja siirtyy	1,3
STT*	16:47	HFD-beslutet väl motiverad, enligt rättslärda <i>(KHO:n päätös oikeusoppineen mielestä hyvin perusteltu)</i>	2
STT*	17:00	Begravningsstämmning i Sibbo	2,3
STT*	17:01	Kiviniemi: Sibbo är ett undertag <i>(Kiviniemi: Sipoo on poikkeus)</i>	2
STT*	17:12	Sipoo aikoo pysyä kartalla	1,2,3
STT*	17:14	Sipoo laskee menettävänsä satoja miljoonia pakkoliitoksen vuoksi	1,2,3
STT*	17:17	Helsingfors inleder planläggning genast	2,3
STT*	17:30	Cronberg vill snabba på skyddet av Sibbo storskog <i>(Cronberg haluaa nopeuttaa Sipoonkorven suojelua)</i>	3
TS	18:21	Työvoimapula uhkaa Sipoon rakentamista	3
STT*	19:07	Heinäluoma esittää Helsingin sipoolaisille omaa neuvottelukuntaa	2,3
STT*	21:11	Vanhanen ja Cheney keskustelivat energiasta ja ilmastosta	2
STT*	21:34	Vanhanen och Cheney diskuterade energipolitik <i>(Vanhanen ja Cheney keskustelivat energiapolitiikasta)</i>	2
IS	22:00	Vanhanen toivoo Helsingin pitävän lupauksensa	2,3
HBL	23:02	Sibboborna sörjer separation <i>(Sipoolaiset surevat erottamista)</i>	2

Taulukko 2 (1/3). Painettujen lehtien uutisointi KHO:n päätöksestä 16. ja 17.1.2008

Lähde	Otsikko	Ryhmä	
Hufvudstadsbladet (16.1.2008)	Nu blickar Sibbo framåt (Etusivu) <i>(Nyt Sipoo katsoo eteenpäin)</i>	2,3	
	Sorgen får ge vika för planering <i>(Suru voi tuoda joustavuutta suunnittelun)</i>	2,3	
	"Grymt att rasera grunden för Sibbo" (Eri haastateltavia) <i>("Julmaa romauttaa pohja Sipoolta")</i>	2	
	För Sibbo rf går till EU-domstolen <i>(Sipoon puolesta ry menee EU-tuomioistuimeen)</i>	2,3	
	Sibboborna röstar i Helsingfors <i>(Sipoolaiset äänestävät Helsingissä)</i>	3	
	Topelius blev helsingforsare <i>(Topeliuksesta tuli helsinkiläinen)</i>	3	
	Helsingfors tar över skolorna <i>(Helsinki ottaa vallan kouluissa)</i>	3	
	Sibbobeslut svårt för kyrkan <i>(Sipoo-päätös vaikea kirkolle)</i>	2,3	
	"Glöm inte Sibbo storskäg" (Ministeri Gronberg) <i>("Älkää unohtako Sipoonkorpea")</i>	3	
	Östmetron först - invånare sedan <i>(Itämetro ensin - asukkaat sen jälkeen)</i>	3	
	HFD ser Sibbo som skyldigt <i>(KHO näkee Sipoon syyllisenä)</i>	1	
	Politiker jublar och sörjer <i>(Politiikot riemuitsevat ja surevat)</i>	2	
	Sibbo prejudikat i Tusbyfrågan? <i>(Sipoo ennakkotapaus Tuusula-kysymyksessä?)</i>	3	
	"Inget exempel" (Eri haastateltavia) <i>("Ei mikään esimerkki")</i>	2	
	Wallin är besviken <i>(Wallin on pettynyt)</i>	2	
	Borgåbladet (16.1.2008)	Ett kraftigt bakslag för Sibbo (Etusivu) <i>(Voimakas takaisku Sipoolle)</i>	1,2,3
		HFD stympade Sibbo <i>(KHO silpoi/runteli Sipoon)</i>	1,2
		Besvikelse av stora mått <i>(Suuren mitan pettymys)</i>	2,3
		"Väl motiverad" (O. Mäenpää, Helsingin yliopisto) <i>("Hyvin perusteltu")</i>	2
		Borgå sträcker ut handen åt Sibbo <i>(Porvoo venyttää kättä kohti Sipoota)</i>	2,3
Chockbeslut för landskapsförpolitik <i>(Shokkipäätös maakuntapolitiikalle)</i>		2	
Beslutet väcker starka känslor hos invånare <i>(Päätös herättää vahvoja tunteita asukkaidan joukossa)</i>		2	
Christel Liljeström vill gå vidare <i>(Christel Liljeström haluaa mennä eteenpäin)</i>		2,3	

Taulukko 2 (2/3)

Lähde	Otsikko	Ryhmä
Borgåbladet (jatkuu)	Björnsöbo siktar mot Helsingforspolitiken <i>(Karbusaarelainen tähtää kofti Helsingin politiikkaa)</i>	2,3
	Helsingfors lovar genast raska tag <i>(Helsinki lupaa jo ripeitä otteita)</i>	2,3
	Ingen övrraskning (Kunnallispoliitikko H. Aho) <i>(”Ei mikään yllätys”)</i>	2
	Östersundom kyrka snart i Helsingfors <i>(Itäsalmen kirkko pian Helsingissä)</i>	2,3
	Mycket ändrar för de nya Helsingforsborna <i>(Paljon muuttuu uusille helsinkiläisille)</i>	3
	Besvikelse inom sfp <i>(Rkp:n sisällä pettymys)</i>	2
	Itälehti (16.1.2008)	Tässä on uusi Itä-Helsinki Ei yllätys (Liikemies H. Harkimo) Älyä ja malttia (Apocalyptica-laulaja) ... ja nämä seuraavaksi?
Vartti (Itä-Uudemaan painos 16.1.2008)	Työpaikat uhattuna (Etusivu)	3
	Sipoon surun päivä	2,3
	"Ponnistusjalka amputoitu" (Kunnallispoliitikko J. Tikkanen)	2,3
Helsingin Sanomat (16.1.2008)	Helsinki alkaa heti suunnitella Lounais-Sipoon asuinalueita	1,2,3
	Lounais-Sipoon saanut Helsinki tähyää jo pidemmälle itään	2,3
	Päätös ei vääntänyt sipoolaisten rutuineja raiteiltaan	2
	Sipoo saa 57 hehtaaria Helsingin maita	1
	Vapaavuori riemuitsi	2
	Vihreät haluavat Sipoonkorvesta uuden Nuuksion	3
	Pajunen uskoi Sipoo-päätökseen 90-prosenttisesti	2
Uutislehti 100 (16.1.2008)	Helsinki söi Lounais-Sipoon (Etusivu)	1,3
	Sipoolaiset surevat alueliitosta, Helsingiltä penätään korvauksia	1,2,3
	Ministeri: Sipoo oli poikkeus (Ministeri M. Kiviniemi)	2
	Läitos näkyy jo syksyllä	3
	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia maitaan välittömästi	2,3
Uutispäivä Demari (16.1.2008)	Helsinki alkaa kaavoittaa uusia Sipoo-maitaan heti	2,3
	Oikeusoppinut: Sipoo-päätös on hyvin perusteltu	2
	"Historiallinen päätös" (Puoluejohtaja E. Heinäluoma)	2,3
	Sipoo aikoo pysyä kartalla	2,3
	Sipooseen jäi vielä kaavoitettavaa	2,3
Turun Sanomat (16.1.2008)	Sipoo aikoo pysyä kartalla - Helsinki saa Sipoon lounaisosat	1,2,3
	"Eletäänkö tässä enää oikeusvaltiossa" - Kuntaoikeuden asiantuntija hämmästyí KHO:n ratkaisusta	2
Aamulehti (16.1.2008)	Kuntien rajat eivät siirry Sipoosta tehdyn päätöksen imussa	2,3

Taulukko 2 (3/3)

Lähde	Otsikko	Ryhmä
Kauppalehti (16.1.2008)	Kuntien rajat säilyvät Sipoo-päätöksestä huolimatta	1,2,3
Kaleva (16.1.2008)	Sipoo laskee menettävänsä satoja miljoonia liitoksessa	1,3
Maaseudun Tulevaisuus (16.1.2008)	Sipoo-päätös kiihdyttää keskittymistä	2,3
Sipoon Sanomat (17.1.2008)	Helsinki sai lopulta mitä halusi	1,2
	Lääkäriin ensin Itäkeskukseen	3
	"Tänään surraan, huomenna aletaan rakentaa uutta Sipoota (Kunnanhall. pj. C. Liljeström)	3
	Pajunen myöntää, ettei Sipoo ratkaise asunto-ongelmia	2,3
	"Pahalta tuntuu, kun ei oteta huomioon ihmisiä" (eri haastateltavia)	2
	"Pimeyden aika koitti Itäsalmeen" (nettikeskustelua)	2
	Nylander kosii jo Porvooseen	2,3
	"Kansalaisten mielipiteillä ei ole enää merkitystä" (ent. valtuutettu)	2
	"Tämä ei saa jäädä tähän" (Sipoon puolesta ry.)	2
	Asukkaat pelkäävät palveluidensa puolesta	3
	Sakarimäen sadekatos jäänee seuraavalle isännälle	3
	Helsinki sai myös aimo palan Sipoonkoresta	3
	Kunta vaihtuu kesken lukuvuoden	3
	Mahdollisista korvauksista ei tässä vaiheessa mitään tietoa	3

4.5 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmiä tarvitaan erottamaan tekstiaineistosta nousevat havainnot tutkimuksen tuloksista (Alasuutari 2001, 82.). Käsittelen seuraavaksi tarkemmin sitä, millaisilla työkaluilla analysoin edellä kuvattuja uutisjuttuja. Olen valinnut kumpaakin tutkimuskysymystä varten erilaiset tutkimusmenetelmät, vaikka käytän kummassakin tapauksessa osittain samoja käsitteitä.

4.5.1 KHO:n tiedotteen vaikutus

Korkeimman hallinto-oikeuden tiedote ja ryhmään 1 kuuluva tutkimusaineisto muodostavat oman vertailuryhmänsä. Tiedotteesta ja uutisista etsitään samoja sanamuotoja ja lauseen osia. Vertailun avulla voidaan nähdä, kuinka paljon uutisissa käytettiin KHO:n valitsema tietoja.

Tutkimusaineistoa käsitellään laadullisen tutkimuksen *näytenäkökulmasta* (Alasuutari 2001, 114) vertailemalla keskenään aineiston uutisia ja KHO:n tiedotetta. Journalistiset tekstit ovat näytenäkökulman mukaan omalla tavallaan todellisuuden luojia selostaessaan menneitä tapahtumia. Yleisöhan koostaa mielipiteensä ja asenteensa KHO:n päätöksestä pääasiassa juuri journalististen tekstien pohjalta. Etsimällä tiedotteesta ja uutisteksteistä samanlaisia lauserakenteita voimme päätellä, kuinka tärkeä tiedonlähde KHO:n tiedote on ollut eri lehdille ja verkkopalveluille. Tällöin voidaan myös huomata, ovatko toimittajat toisintaneet tiedotteen tarjoamaa neutraalia näkökulmaa.

Etsiessä vastausta toiseen tutkimuskysymykseen, täytyy kuitenkin syventyä vielä enemmän siihen, *miten* asiat kerrotaan. Tällöin tarvitaan myös yksityiskohtaisemmin määriteltyjä tutkimusmetodeja.

4.5.2 Median välittämät reaktiot

Jaan ryhmään 2 kuuluvan aineiston (reaktioiden analysoinnin) *poliittisten vaikuttajien ja tavallisten kansalaisten* puheenvuoroihin. Tässä työssä poliittisiksi vaikuttajiksi on määritelty paitsi kansanedustajat, myös Helsingin ja Sipoon kunnanvaltuutetut ja erilaisten kansanliikkeiden (esim. Sipoon puolesta ry:n) johtajisto. Tavalliset kansalaiset taas ovat niitä henkilöitä, jotka eivät kuulu mihinkään poliittisten vaikuttajien ryhmään. Lisäksi otan esille myös *asiantuntijoiden* reaktiot. Asiantuntija on opinnäytetyön kontekstissa sellainen henkilö, jonka tarkoitus on tarjota uutisen lukijalle jokin selvästi laintulkintaan vetoava näkökanta.

Tarkemmassa analysissa käsittelen aineistoa Risto Kuneliuksen (2003) esittelemän *järjestelmäpainotteisen (struktuurilistisen) merkitysteorian* käsitteiden valossa. Käytän apunani erityisesti kirjan antamia neuvoja konnotaatioiden, metaforien ja metonymioiden tulkitsemiseen. Myös Alasuutari (2001) esittelee näitä teorioita puhuessaan laadullisen tutkimuksen työvälineistä, mutta mielestäni Kuneliuksen tarjoama jäsenitys toimii helpommin tämän tutkimuksen tarpeisiin.

Sveitsiläisen kielitieteilijä Ferdinand de Saussuren esittelemä järjestelmäpainotteinen merkitysteoria näkee kielen kahdella tavalla: kielijärjestelmänä ja puhuntolina. Tämä tarkoittaa sitä, etteivät esimerkiksi kirjoitusmerkit tarkoita mitään, ennen kun ne ovat osa tiettyjä sääntöjä noudattavaa kielijärjestelmää. Puhunta taas on vain kielen todellista käyttöä. (Kunelius 2001, 155.)

Toisaalta kaikkien merkkien viittaussuhde on sosiaalisesti sopimuksenvaraista, mutta yksilöllisesti sitovaa (Kunelius 2001, 155.). Yksinkertaistaen tämä tarkoittaa, että viestintä tai kielen käyttö eivät kuvaa ”todellisuutta” sellaisenaan. Alasuutari (2001, 60, 62) huomauttaa myös, että todellisuus on *sosiaalisesti konstruoitunut*, eli se on rakentunut merkitystulkinnoista ja tulkintasäännöistä.

Kielen käyttö on myös valintaa ja yhdistelyä, sillä merkit voivat täsmentää toisiaan erilaisissa asiayhteyksissä. Eri sanojen yhdistelmät (*syntagmat*) tarkentavat niiden merkityksiä. Esimerkiksi sana ”vihreä” viittaa yhdistelmissä ”vihreä aalto” ja ”vihreä liitto” eri käsitteisiin. Eri sanat muodostavat myös omia ryhmiään (*paradigmoja*), joilla on jokin sama piirre (esim. poliittinen termistö). Voidaan esimerkiksi miettiä, miksi jotkut lehdet valitsivat juuri sanan ”ottelu” kuvaamaan Helsingin ja Sipoon rajakiistaa. Tutkimuksen kannalta onkin mielenkiintoista tutkia sitä, mitä termiä uutistekstiin ei valittu tarjolla olevasta paradigmasta. (Kunelius 2003, 158, 159.)

Järjestelmäpainotteisen merkitysteorian pohjalta on kehitetty käsitteitä, joista tämän tutkimuksen kannalta mielenkiintoisimpia ovat *denotaatiot* ja *konnotaatio* sekä *metafora* ja *metonymia*. Denotaatio on merkin yksiselitteinen merkitys kun konnotaatio taas viittaa tulkintaa vaativiin merkityksiin (Kunelius 2001, 164.). Helasvuon mukaan (1992, teoksessa Harvilahti ym. 1992, 314) metafora liittyy kaksi käsitettä yhteen niin, että toisen voi ymmärtää toisen avulla. Kunelius (2003, 164) kuvailee ilmiön paradigmojen kautta: Koska sama merkki kielijärjestelmässä kuuluu useisiin paradigmoihin, sitä voidaan yhdistellä tavalla, jolla se saa *vertauskuvallisia merkityksiä*. Nämä merkitykset ovat kuitenkin hyvin pitkälle kulttuurin historiallista perintöä; tyhmää kutsuttiin aasiksi, *asinus*, jo antiikin latinassa (Koski, teoksessa Harvilahti ym. 1992, 26.).

Metonymia taas on eräänlainen metaforan laji, jossa korvataan yksi asia toisella saman tason tai saman maailman asialla (Kunelius 2003, 165; Krikmann teoksessa Harvilahti ym. 1992, 80.). Tämän määritelmän mukaan yksilö edustaa koko joukko tai että jokin osa edustaa koko kokonaisuutta. Yksinkertaistaen voidaan siis sanoa, että puhuttaessa ”KHO:n päätöksestä” tarkoitetaan oikeasti KHO:n istuntoon osallistuneiden jäsenien aikaansaamaa päätöstä. Vastaavasti puhuttaessa ”Sipoon vastustuksesta” kuvaillaankin Sipoon kunnanvaltuuston jäsenten mielipidettä.

Valinnan ja yhdistelyn avulla eri lehdet ovat pyrkineet tuomaan monenlaiset mielipiteet julki. Jokainen lehti tekee toki omat päätöksensä siitä, minkälaiset näkökulmat otetaan esille. Aineiston tarkastelun kannalta on mielenkiintoista tutkia, kuinka eri mediat tuovat päätöksen herättämät reaktiot esiin. Samalla voi myös tutkia, millaisia konnotaatioita eri jutut välittävät. Jos jutussa kerrotaan esimerkiksi ”Sipoon ryöstöstä”, asettuu KHO:n sinetöimä rajasiirto negatiiviseen valoon. Toisaalta saman asian ilmaiseminen ”Helsingin voittona” saa tapauksen näyttämään paljon positiivisemmalta. Helpotan reaktioiden analyysiä jakamalla ne vielä *positiivisiin*, *negatiivisiin* ja *puolueettomiin* kannanottoihin.

”Ryöstö” ja ”voitto” voidaan käsittää myös metaforan käsitteen avulla. Tämän tutkimuksen aineistossa metaforia esiintyy todellisten henkilöiden sitaateissa, mutta myös muussa lehtitekstissä. Erilaiset metaforat voivat näin tuoda esille myös ”lehtien reaktiot”; sen, kuinka toimittajat itse ovat suhtautuneet asiaan.

Metaforien löytämisen tekee vaikeaksi se, että monet niistä ovat jo vakiintuneet kieleen – mihin on syynä metaforien historiallinen perintö. Esimerkiksi ”pöydänjalka” on yksi tällainen vakinaistunut metafora. Tutkimuksessa etsin metaforia nimenomaan reaktioista kertovista jutuista ja tarkoitukseni on valikoida tarkasteluun vain selvästi joko positiivisia tai negatiivisia miellelyhtymiä herättäviä metaforia.

Metonymioiden tarkastelu jää tässä tutkimuksessa vähemmälle huomiolle. On kuitenkin oleellista huomata, henkilöidääkö Helsinki, Sipoo tai KHO yksinkertaistetuiksi käsitteiksi. Tällöin on syytä kysyä, kuka oikeasti on reaktioiden takana.

Käytän edellä esitettyjä metodeja erityisesti esitellessäni kuutta tarkempaan tarkasteluun valitsemaani lehtijuttua tammikuun 16. ja 17. päivältä. Toisaalta myös 15.1. ilmestyneet verkkouutiset tarjoavat mahdollisuuden yleisellä tasolla liikkuvaan tekstianalyysiin.

4.5.3 Päätöksen seuraukset

Korkeimman hallinto-oikeuden antaman päätöksen seuraukset ovat median luoman ”tarinan” päätepiste. Tekstikokonaisuuksista voi nimittäin löytää kronologisesti eteneviä juonia. (Alasuu-tari 2001, 127.)

Median luomilla tarinoilla ei ole yleensä selkeää alkua tai loppua. Soraäänät rajasiirrosta eivät ole vielä täysin tukahdutettu, sillä KHO:n päätöksen jälkeenkin Sipoon puolesta ry ilmoitti vievänsä asian EY-tuomioistuimeen. Siitä huolimatta voimme todeta, että asian käsittelystä koostettu median esittämä tarina pääsi jonkinlaiseen väliaikaiseen päätökseensä KHO:n päätöksen jälkeen.

Paitsi esimerkin tarinan lopusta, päätöksen seurauksista kertova journalistinen materiaali antaa myös hyvän esimerkin uutisen elinkaaresta sekä verkko- ja printtimedian eroista.

Tämän tutkimuksen kannalta KHO:n päätösten seurauksista kertovien juttujen tarkasteleminen ei kuitenkaan vaadi tarkempaa kielellistä analyysiä. Tutkimuksen pääpainona on se, miten aineiston verkko- ja printtiuutiset ottivat tarinan päätöksen ja sen seuraukset esille.

5 Verkkopalveluiden uutisoinnin analyysi

Aineisto lajiteltiin edellisessä luvussa kolmeen ryhmään, joita käsitellään tarkemmin tässä luvussa. Analyysin painopiste keskittyy uutisoinnin ja KHO:n tiedotteen samankaltaisuuksien vertailuun sekä päätöksen herättämien reaktioiden tarkasteluun. Päätöksen seurauksista kertominen taas havainnollistaa sitä, kuinka nopeasti mediat syventävät uutisten tietoja ja katsovat tulevaan.

Tässä luvussa analysoidaan vain verkkopalveluissa ilmestyneitä uutisia. Luvussa 6 taas tutkitaan painetuissa lehdistä (ns. *printtilehdissä*) ilmestyneitä uutisia.

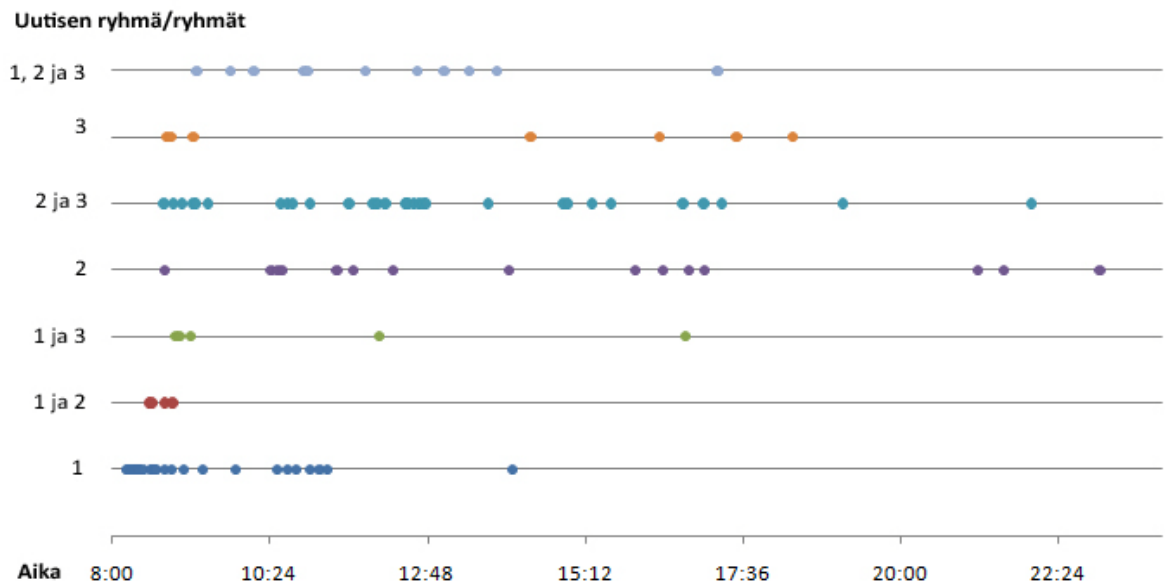
Edellisessä luvussa esitelty lajiteltu tutkimusaineisto (taulukko 1) antaa jo ensisilmäyksellä hyvän kuvan verkkouutisoinnista. Ensimmäinen 15. tammikuuta käsittävän aineiston uutinen ilmestyi kello 08:13 aamulla ja viimeinen 23:02.

Ensimmäisen 20 minuutin ajan aineistoon kerättyssä verkkolehden uutisessa oli vain perustiedot päätöksen lopputuloksesta. Kello 08:34 päivitetystä Hufvudstadsbladetin jutussa oli ensimmäistä kertaa maininta päätökseen reaktiosta: Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen kertoi uutisen mukaan olevansa päätökseen tyytyväinen.

Kello 08:49 ilmestyneessä Helsingin Sanomien uutisessa kerrottiin ensimmäisenä päätöksen seurauksista: Lounais-Sipoon asukkaat tulisivat äänestämään kunnallisvaaleissa Itäkeskuksessa. Pian samasta aiheesta tuli sähkö myös STT:ltä, jonka jälkeen pelkästä päätöksestä kertovien juttujen määrä romahti. Kello 11:00 jälkeen valtaosassa verkkouutisissa kerrottiin vain reaktioista tai seurauksista. Kello 14 jälkeen alkoi kuntarajan muutoksesta kertovien uutisten määrä jo vähentyä.

Uutisen ”elinkaaren” havainnollistamiseksi kaikki aineistoon kuuluvat verkkolehtien ja STT:n uutisessa on esitetty ryhmittäin kuviossa 1.

Kuvio 1. Verkkopalveluiden ja STT:n uutisointi KHO:n Sipoo-päätöksestä, päätöksen herättämistä reaktioista ja päätöksen seurauksista 15.1.2008.

Yksi pallo merkitsee kuviossa yhtä uutista. Kuten kuviosta voidaan nähdä, keskittyi Sipoo-uutisointi selvästi aamupäivälle, jolloin ilmestyi suurin osa uutisista. Samaten voidaan huomata, että pelkästään päätöksestä ja reaktiosta (ryhmät 1 ja 2) sekä päätöksestä ja sen vaikutuksista kertovia juttuja (1 ja 3) oli varsin vähän. Vastaavasti päätöksestä, reaktiosta ja vaikutuksista kertovia juttuja (1, 2 ja 3) ilmestyi aamupäivällä tasaisin välein.

Analysoidessani seuraavaksi uutisten yhteyttä tiedotteeseen, tarkastelen niitä juttuja, joissa kerrotaan päätöksestä. Kuviosta 1 nämä jutut ovat siis niitä, jotka kuuluvat janoille ”1”, ”1 ja 2”, ”1 ja 3” sekä ”1, 2 ja 3”. Vastaavasti analysoidessani reaktioita, ovat tarkastelemani jutut niitä, jotka kuuluvat janoille ”1 ja 2”, ”2”, ”2 ja 3” sekä ”1, 2 ja 3”. Päätöksen vaikutuksista kertovat jutut löytyvät saman logiikan mukaan janoilta ”1 ja 3”, ”2 ja 3”, ”3” sekä ”1, 2 ja 3”.

5.1 Uutisten yhteys tiedotteeseen

Uutispäivän alussa toimituksien ainoa tiedonlähde KHO:n Sipoo-päätöksestä oli oikeuden julkaisema tiedote. Tiedotteen tekstiä on jutuissa lyhennetty ja kirjoitettu uudelleen. Merkille pantavaa on kuitenkin se, että korkein hallinto-oikeus on selkeä toimija ryhmään 1 kuuluvissa jutuissa. Toisaalta pelkästään päätöksestä kertovat jutut alkoivat vähentyä aamupäivän jälkeen (kuvio 1). Kaikkiaan 54 verkkoaineistoon kuuluvassa uutisessa oli selkeitä yhtäläisyyksiä KHO:n tiedotteeseen.

Korkein hallinto-oikeus mainitaan kaikissa päätöksestä kertovissa jutuissa. Tällöin KHO:n kerrottiin ”hylänneen valitukset”. Joskus uutisissa puhutaan ”KHO:n päätöksestä” tai ”KHO:n Sipoo-päätöksestä”. Valitusten hylkääminen mainitaan heti KHO:n tiedotteen alussa.

KHO puhuu tiedotteessaan ”Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntajaon muutoksesta”, mutta lehdet ovat ottaneet enemmän vapauksia päätöksestä kerrottaessa. Jutuissa puhutaan muun muassa ”Sipoon ja Helsingin aluekiistasta”(TS 08:13), ”Helsingin ja Sipoon alueliitoksesta”(HS 8:25), ”Sipoon valtauksesta”(YLE 08:14), ”Sipoon häviöstä”(KL 08:36), ”Helsingin voitosta”(MTV3 08:58) ja ”Sipoon pilkkomisesta”(SS 10:48). KHO:n tiedotteessa määriteltyä ”kuntajakoa” ei käytetä laisinkaan, joten sen välittämä neutraali lähestymistapa päätökseen ei päätynyt verkkouutisiin asti.

Verkkouutisissa ja STT:n sähköissä käytettiin äärimmäisen vähän KHO:n tiedotteesta otettuja pitkiä lainauksia tai samoja sanamuotoja. Tiedotteesta kopioituja sanamuotoja löytyi vain muutamassa tapauksessa. Moni juttu alkoi kuitenkin samoilla sanoilla kuin tiedote:

Korkein hallinto-oikeus on hylännyt valitukset valtioneuvoston kesäkuussa 2007 tekemästä päätöksestä liittää Sipoon lounaisosa ja Vantaan ns. Västerkullan kiila Helsinkiin. (KHO 15.1.2008.)

Korkein hallinto-oikeus on hylännyt valitukset ---
(YLE 08:18, KL 08:21, YLE 08:22, HBL 08:22 (käännös), MTV3 08:58, IS 10:40)

Joskus KHO:n tiedotteen lausemuodosta oli valittu muutamia avainsanoja:

Pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien yhteinen, 14 kuntaa käsittävä **Helsingin seutu** on valtioneuvoston 2000 antamissa valtakunnallisissa alueiden käytön tavoitteissa **asetettu** muuhun maahan verrattuna **erityiseen asemaan**. (KHO 15.1.2008.)

Helsingin seutu on --- asetettu erityiseen asemaan. (US 08:28, HS 08:48)

Esimerkiksi yhdessä Helsingin Sanomien jutussa on silti poikkeuksellisen pitkä, lähes suoraan kopioitu lainaus:

KHO:n mukaan Helsingin omistamien alueiden lunastamista on pidettävä yleisen tarpeen vaatimana. Se myös täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt lunastamisen edellytykset. (KHO 15.1.2008.)

KHO:n mukaan Helsingin omistamien alueiden lunastamista on pidettävä yleisen tarpeen vaatimana. Se myös täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt lunastamisen oikeudet. (HS 10:30)

Pisin pelkästään päätöksestä kertova uutinen on Uuden Suomen kello 08:28 päivitetty juttu. Tässä uutisessa KHO:n päätöksestä ja sen perusteista on kerrottu poikkeuksellisen paljon verrattuna muihin aineiston juttuihin. Tällöinkään uutista ei silti oltu kirjoitettu suoraan tiedotteesta:

Korkein hallinto-oikeus on hylännyt valitukset valtioneuvoston kesäkuussa 2007 tekemästä päätöksestä liittää Sipoon lounaisosa ja Vantaan ns. Västerkullan kiila Helsinkiin. (KHO 15.1.2008.)

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi Sipoon kunnan, Vantaan kaupungin ja Helsingin välistä kuntajaon muutosta koskevat valitukset. --- Helsinki saa nyt lähes 30 neliökilometriä Lounais-Sipoon maita ja niin kutsutun Västerkullan kiilan Vantaalta. (US 08:28)

Tutkimukseen valittua KHO:n tiedotetta ei siis julkaistu sellaisenaan edes nopeutta palvovissa verkkolehdistä. Tapaus ei siis tue käsitystä, jonka mukaan tiedotteita voidaan käyttää uutisoinnissa niitä editoimatta (esim. Lehtonen 2002, 58.). Tässä tapauksessa uutisoinnin pohjana ovat usein STT:n julkaisemat sähkeet, joita on muunneltu ja päivitetty toimituksissa.

Suomen Tietotoimiston jutuissa ei ollut yhtään tiedotteesta kopioitua lausetta. Lisäksi tiedotteen tiedot oli jaettu useaan uutiseen. Esimerkiksi pääministerin esteellisyyttä ja Sipoon lupaa lunastaa Helsingin maita alueeltaan käsittelevät tiedotteen kohdat on julkaistu omina juttuina. Näitäkään juttuja ei aineiston perusteella tuskin koskaan julkaistu verkkolehdistä sellaisinaan, sillä STT julkaisi ennen puoltapäivää 17 Sipoo-uutista, joista suurin osa vain päivitti tiedotteen tietoja. Vähiten STT:n uutisia näyttivät muunnelleen Iltalehti, Ilta-Sanomat, Kauppa-lehti, Hufvudstadsbladet ja Aamulehti.

Mitkä seikat päätöksestä sitten tulivat esille? Seuraavat tiedotteesta ilmi tulleet asiat kerrottiin suuressa aineiston uutisissa:

- KHO hylkäsi valitukset valtioneuvoston kesällä 2007 tekemästä päätöksestä.
- Päätöksestä tehtiin 25 valitusta.
- Sipoon lounaisosa ja Vantaan Västerkullan kiila voidaan liittää Helsinkiin.

Muutamassa pidemmässä jutuissa mainittiin usein myös ”yhdyskuntarakenteen tasapainoinen kehittyminen” (esim. YLE 08:54 ja HS 08:55).

Aineiston perusteella näyttää siltä, että KHO:n tiedotteesta hyödynnettiin 15.1.2008 ilmestyneistä Sipoo-uutisissa yleensä vain ensimmäinen kappale. Koska päätöksen kiinnostavimmat tiedot olivat tiedotteen alkukappaleessa, voidaan tiedotteen olleen jo valmiiksi varsin uutismainen. Ehkä Sipoon Helsingiltä saamista maista kerrottiin uutisoinnissa vähän, koska asiasta

mainittiin vasta KHO:n tiedotteen lopussa. On toki mahdollista, että nämä jutut oli julkaistu omina uutisinaan, eikä niitä siksi oltu kerätty KHO:n kokoomaan aineistoon.

Tässä vaiheessa täytyy muistaa, että yksi syy tiedotteen julkaisemiseksi oli KHO:n mukaan pyrkiä kertomaan päätöksen tärkeimmät perustelut (Arolainen, T. 11.9.2009.). Tiedotteessa tuli ilmi ainakin seuraavat perustelut:

- Liitosalueen sijainti sekä merkitys seudun kehittämiseksi ovat tärkeitä. Siksi Helsingin seudulla on erityis- asema muuhun maahan verrattuna.
- Perustuslain itsehallintosäännös ei anna yksittäisille kunnille suojaa kuntajaon muutosta vastaan. Kuntajaon muutos on myös kuntajakolain mukainen.

Yllättäen päätöksen perusteluista kerrottiin hyvin harvassa jutussa:

- KHO:n mielestä valtioneuvoston päätös kuntarajojen muuttamisesta ei ole hallinnonkäyttölain mukaan lainvastainen. (KL 08:48)
- --- kuntajaon muutos täytti kuntajakolaissa säädetyt yleiset oikeudelliset edellytykset kuntajaon muutok- selle. (US 08:16)
- Korkeimman hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan kysymyksessä oli maan muista kunnista poikkeava alue. (HS 08:48, HS 08:55)
- KHO:n mielestä kuntajaon muutos täyttää kuntajakolain edellytykset ---. (YLE 08:25)

Helsingin seudun erityisluonteesta tai itsehallintosäännöstä ei mainittu valtaosassa uutisista. STT teki päätöksen perusteluista jutun (STT 15:58), mutta siinä tiedote on ilmeisesti ollut vain tausta-aineistona, sillä haastateltavana on kaksi alan asiantuntijaa. KHO:n yritys päätöksen perusteluiden julkistamisesta ei siis mennyt läpi suurimassa osassa verkkolehtiä.

5.1.1 Johtopäätöksiä

Tarkastelun perusteella voidaan aineistosta löytää muutama selvä havainto:

1. Verkkopalveluiden uutisissa oli selvästi käytetty aineistona KHO:n tiedotetta, ja erityisesti sen ensimmäistä kappaletta. Tiedotteen kiinnostavimmat asiat olivat siis heti tekstin alussa. Kokonaisia lauseita tiedotteesta oli kuitenkin lainattu hyvin harvoin.
2. Tiedote pysyi ainoana tiedonlähteenä vain noin puolen tunnin ajan.
3. Tiedotteen tavoite KHO:n päätöksen perusteluiden kertomisesta ei toteutunut. Tiedottees- sa mainituista perusteluista kerrottiin varsin vähän.

5.2 Miten uutisissa tuotiin esiin reaktiot

Päätöksen herättämät reaktiot tuotiin selvästi esille monissa verkossa ilmestyneissä uutisissa. Erityisesti näytettiin ero Helsingin ja Sipoon välillä. Kuten mainitsin aineiston jakoa käsittelevässä luvussa, en ole tulkinnut reaktioksi sellaista kannanottoa, jossa kerrotaan vain, miten päätös vaikuttaa Sipoon tai Helsingin tilanteeseen. Esimerkiksi jutut, joissa Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajusen kertoo Lounais-Sipoon rakennushankkeista, eivät kuulu reaktioiden tarkasteluun, ellei jutussa mainita Pajusen olleen onnellinen tai tyytyväinen päätökseen.

Kello 08:34 päivitetystä Hufvudstadsbladetin jutussa oli ensimmäistä kertaa maininta päätökseen reaktiosta: Helsingin kaupunginjohtaja kertoi uutisen mukaan olevansa päätökseen tyytyväinen. Kaikkiaan 15.1.2008 ilmestyneissä aineiston 110 uutisessa 65:ssä oli kerrottu jollain lailla päätöksen herättämistä reaktioista.

Jaan reaktioiden analysoinnin *poliittisten vaikuttajien, tavallisten kansalaisten ja asiantuntijoiden* puheenvuoroihin. Varsinkin poliittiset vaikuttajat saivat useassa jutussa sanoa mielipiteensä KHO:n päätöksestä, kuten alla olevasta listasta voi huomata. Kursiivilla sulkeissa olevat tekstit ovat tarkennuksia alkuperäisiin lainauksiin:

- Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen on tyytyväinen KHO:n päätökseen --- (HBL 08:34, käännös)
- --- Pajunen on erittäin tyytyväinen KHO:n päätökseen. (YLE 08:36, YLE 08:47)
- ”Onhan se pettymys” (*Sipoon kunnanjohtaja Markku Luoma*, HS 08:48)
- KHO:n päätös otettiin Sipoossa vastaan tyrmistyneenä. (MTV3 09:04)
- Sipoon kunnan johto pettyi. (YLE 09:14)
- Helsinki on tyytyväinen. (MTV3 09:27)
- ”--- meidän täytyy hyväksyä päätös.” (*Sipoon kunnanhallituksen puheenjohtaja Christel Liljeström*, HBL 10:09, käännös)
- Sipoon kunnanvaltuuston puheenjohtajan Kristina Lyytikäisen mukaan Sipoossa on nyt hautajaistunnelma. (YLE 12:27)
- ”Kyllähän me olemme alakuloisia ja pettynöitä ---” (Christel Liljeström MTV3 12:27)
- (*Kuntaministeri*) Kiviniemen mielestä Sipoon osien liittäminen Helsinkiin oli erikoistapaus. (STT 16:23)
- Oikeuden päätökseen pettynyt RKP:n kansanedustaja Mikaela Nylander leimasi koko prosessin demokratian loukkaukseksi. (STT 16:23, IS 16:41)
- ”Päätös on käsittämätön. Se on kuolinisku demokratialle ja laillisuusperiaatteelle Suomessa” (*Sipoon puolesta -yhdistyksen varapuheenjohtaja*, STT 17:12)
- SDP:n puheenjohtaja Heinäluoma ennustaa, että koko pääkaupunkiseudun kehittymiselle avautuu nyt uudet mahdollisuudet. (STT 19:07)
- (*Pääministeri*) Vanhasen mielestä se oli oikeuden ratkaisu. (IS 22:00)

Reaktiot näkyivät myös usean uutisen otsikossa:

- (*Ministeri*) Wallin: Sipoo-päätös on pettymys (HS 10:25)
- ”Sipoolaiset pettyneitä” (Markku Luoma, IL 10:45)
- Christel Liljeström on erittäin pettynyt KHO:n Sipoo-päätökseen (YLE 11:00)
- (*Asuntonministeri*) Vapaavuori riemastui Sipoo-päätöksestä (YLE 12:29)
- Vapaavuori: Riemastuttava päätös (HS 12:30)
- Asuntonministeri pitää Sipoo-päätöstä historiallisena (YLE 12:35)
- Luoma: Kehitys menee hukkaan (HBL 12:46, käännös)
- Sipoo-päätös ilostutti asuntonministeriä (STT 13:43, käännös)

Politiikot eivät olleet ainoita, jotka saivat mielipiteensä esille verkkomediaissa. Iltalehti nimittäin uutisoi myös sipoolaisten julkkisten tunnoista. Samat jutut kommentteineen ilmestyivät myös seuraavana päivänä Iltalehden printtilehdessä:

Hän (*Hjallis Harkimo*) pitää päätöstä edelleen epäoikeudenmukaisena. (IL 08:48)

”Pidän tällaista päätöksentekoa takaiskuna demokratialle.” (*Apocalyptica-yhtyeen jäsenen vaimo*, IL 08:48)

MTV3 oli ainoa media, joka oli haastatellut korkeimman hallinto-oikeuden edustajaa. Heidän haastateltavanaan oli KHO:n presidentti Pekka Hallberg:

MTV:n uutisille antamassaan haastattelussa Hallberg korostaa kuitenkin, että tänään ratkaistu valtioneuvoston tekemän Helsinki-Sipoo -liitospäätös on tietyllä tavalla erityistapaus, eikä sitä voida sitä suoraan voida pitää ennakkoratkaisuna muihin mahdollisesti ratkaistavaksi tuleville tapauksille. (MTV3 15:36)

Riippumattomien asiantuntijoiden lausuntoja oli aineistossa hyvin vähän. Ainostaan STT oli kysynyt kommentteja kahdelta alan asiantuntijalta: kuntaliiton lakiasian johtajalta Kari Prättälältä ja Helsingin hallinto-oikeuden professorilta Olli Mäenpäältä. Syystä tai toisesta Prättälän ja Mäenpään lausuntoja ei löytynyt internetissä ilmestyneistä jutuista. Heidän kantansa tukivat Hallbergin lausuntoa:

”Ei tämän perusteella voida sanoa, että mikä tahansa keskuskaupunki voisi lähteä havittelemaan alueita ympäriltään”, Prättälä sanoo. (STT 15:58)

”Ratkaisussa tuli selvästi esille, että valtioneuvosto toimi kuntajakolain mukaisesti päättäessään, että Helsinki saa Sipoon lounaisosan”. (*Olli Mäenpää*, STT 15:58)

Tavallisten kansalaisten reaktioista ei verkkoaineiston jutuissa kerrottu ollenkaan. Poikkeuksena olivat yksi Uuden Suomen artikkeli (*Helsingin itäisin pitseria on nyt Sipoossa*, ilmestyi 14:56) ja

yksi myöhään illalla ilmestynyt Hufvudstadsbladetin uutinen (*Sipoolaiset surevat erottamista*, ilmestyi 23:02, käännös). Viimeksi mainittu juttu ilmestyi myös seuraavan päivän Hufvudstadsbladetin printtilehdessä, joten on mahdollista, että se oli alun perin kirjoitettu lehteä varten. Mainituissa jutuissa tavalliset kansalaiset pääsevät kunnolla ääneen:

Sipoon kunnanvaltuuston harmitellessa KHO:n päätöstä ja kunnanhallituksen puheenjohtajan viritellessä korvausneuvotteluita Helsingin kaupungin kanssa 46-vuotias Belet (*sipoolainen pitserianpitäjä*) on pikemminkin mieteliäs kuin pettynyt. (US 14:56)

”Oma veroprosenttini laskee, mutta Sipoota meidän veronmaksajien menetys kirvelee. Se tuntuu väärältä ja epärealistiselta.” (*Sipoossa asuva Sanna Nuottajärvi*, HBL 23:02, käännös.)

Analysoimalla jutuissa esiintyvien sanojen konnotaatioita, voi reaktiot jakaa karkeasti *positiivisiin*, *negatiivisiin* ja *neutraaleihin* kannanottoihin. Negatiivisia konnotaatioita herättävät esimerkiksi uutiset, joissa päätös kuvattiin ”pettymykseksi”, ”takaiskuksi”, ”epäoikeudenmukaiseksi” tai ”epäreiluksi”. Positiivisia mielleyhtymiä herättävät uutiset, joissa päätöksestä ”ilahduttiin”, siihen oltiin ”tyytyväisiä”, päätöstä pidettiin ”historiallisena” tai jopa ”riemastuttavana”.

Neutraalit reaktiot olivat oikeusalan asiantuntijoiden mielipiteitä. Tällöin päätös oli ”erikoista paus” tai ”oikeutettu”. Tällöin haastateltava ei ottanut selkeää puolta rajakiistassa vaan vetosi lakiin tai poikkeuksellisiin olosuhteisiin.

Valtaosassa poliittisten vaikuttajien reaktioista kertovissa jutuissa ilmaistiin varsin selkeästi joko positiivinen tai negatiivinen reaktio. Kumpikaan kanta ei näytä aineiston perusteella saaneen merkittävästi enemmän palstatilaa. Useissa verkkomedioissa uutisoituja positiivisia kommentteja olivat Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajusen sekä asuntonministeri Jan Vapaavuoren lausunnot. Sipoon kunnanhallituksen jäsenten ja ministeri Stefan Wallinin negatiiviset kommentit esiintyivät myös monissa uutisissa.

Jotkut poliitikot eivät ottaneet suoraan kantaa päätöksen tarkoituksenmukaisuuteen. Neutraalisti päätökseen näyttävät uutisten perusteella suhtautuvan hallinto- ja kuntaministeri Mari Kininiemi, SDP:n puheenjohtaja Eero Heinäluoma ja työministeri Tarja Cronberg.

Tutkimistani uutisista löytyi joitain metaforia. Nämä merkitystulkinnat (Alasuutari 2001, 60, 62) kuvaavat hyvin sitä, kuinka journalistiset tekstit muuntavat todellisuutta yhdistelyn ja erittelyn avulla:

- Muusikko (*Eicca Toppinen*) toivoo, ettei liitos nakerra liitettävän alueen identiteettiä. (IL 08:48)
- Sipoo pilkotaan palasiksi (SS 10:48)
- --- alueella tehty kaavoitustyö valuu hiekkaan --- (STT 12:39)
- KHO:n päätös ei kuitenkaan saanut sipoolaisia laskemaan kapinalippua. (AL 13:03, STT 17:14)
- ”Se (pätös) on kuolinisku demokratialle ---” (STT 17:12)
- Sipoon nurkan liittäminen Helsinkiin aiheuttaa kuhinaa rakennusliikkeissä. (TS 18:21)

Kuvailevaa kieltä löytyi myös otsikoista:

- Helsinki veti pidemmän korren Sipoo-sanaharkassa (STT 09:23, käänös)
- KHO:n päätös puhdistaa pääministerin ja selvitysmiehen (IL 11:09)
- Sipoossa hautajaistunnelma (YLE 12:27)
- Sipoosta tulee tiivis metrocity (TS 13:51)
- Sipoo aikoo pysyä kartalla (STT 17:12)

Metaforia ei käytetty aineiston jutuissa kovin paljon. Kuten yllä kuvatuista esimerkeistä voi kuitenkin nähdä, monet käytetyistä metaforista ovat perusmerkitykseltään negatiivisia. Esimerkiksi ”hautajaistunnelma”-sana välittää paljon negatiivisia konnotaatioita luopumisesta ja ras-kaasta menetyksestä. Joillekin sipoolaisille kunnan lounaisosien menetys saattoi hyvinkin olla katkera pettymys.

Toisaalta jotkin metaforat asettavat KHO:n päätöksen kyseenalaiseen valoon. Esimerkiksi STT:n uutisessa kerrotaan Helsingin ”vetäneen pidemmän korren” ja kaikkihan tietävät, että pidemmän korren vetäminen on onnenkauppaa.

Lisäksi STT:n uutisessa mainitaan sipoolaisten ”kapinalippu”, joka yhdistää rajakiistan ”taistelun” ja ”sorrion” paradigmoihin. Kovin rohkaisevia eivät ole myöskään metaforat ”Sipoo pilkotaan palasiksi”, ”kaavoitustyö valuu hiekkaan” ja ”kuolinisku demokratialle”. Vastaavasti ”tiivis metrocity” voi kuvastaa toisille elävää kaupunkia ja toisille karua betonierämaata.

Metonymioita 15. päivän jutuista löytyi jopa vähemmän kuin metaforia. Metonymian määritelmän mukaanhan yksilö edustaa koko joukkoa tai että jokin osa edustaa kokonaisuutta. Ai-noonat selkeästi tunnistettavat metonymiat koskivat tapaa, jolla Helsinki ja Sipoo kuvattiin otsikoissa:

- Sipoo hävisi Helsingille (KL 08:12)
- Helsinki voitti - Sipoon raja siirtyy (MTV3 08:58)
- Sipoo tyrmistyi - Helsinki tyytyväinen (MTV3 09:04)
- Helsingin ja Sipoon rajakiista ratkesi: Helsinki voitti (IS 10:40)

”Sipoo” ja ”Helsinki” edustavat näissä otsikoissa Sipoon ja Helsingin kunnallispoliitikkoja. ”Sipoon tyrmistyminen” tarkoittaa siis, että sipoolaiset poliittiset vaikuttajat tyrmistyivät. ”Tyytyväinen Helsinki” taas edustaa tyytyväisiä helsinkiläispoliitikkoja. Korkeimmalle hallinto-oikeudelle ei löytynyt yhtä paljon vastaavia esimerkkejä. KHO nähtiin enemmänkin kasvotomana toimijana, joka ”hylkäsi valitukset”.

Metaforia ja metonymioita sisältävät uutiset eivät yllättäen läheskään aina kertoneet varsinaisista reaktioista (esim. TS 13:51, STT 09:23, IL 11:09). Näyttäisikin siltä, että joitain juttuja oli vain mehustettu metaforilla. Näiden osalta voidaan siis päätellä, että osa metaforista ja metonymioista kuvaa uutisia kirjoittavien toimittajien asenteita ja reaktioita.

5.2.1 Johtopäätöksiä

Reaktioista kertovien verkkouutisten tarkastelussa esille tuli siis seuraavanlaisia havaintoja:

1. Yli puolet aineistoon kerätyistä verkkouutisista kertoi, miten KHO:n päätökseen reagoitiin. Reaktioista kertominen alkoi hyvin nopeasti päätöksen julkistuksen jälkeen.
2. Lähes jokainen reaktiosta kertova verkkouutinen kuvasi poliittisesti aktiivisen henkilön mielipiteitä. Tavalliset lounaissipoolaiset pääsivät ääneen vain parissa aineiston jutussa ja helsinkiläiset eivät kertaakaan.
3. Helsinkiläiset ja sipoolaiset päättäjät reagoivat kummatkin varsin nopeasti KHO:n päätökseen. Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen julkaisi tiedotteen heti päätöksen tultua julki ja Sipoon kunta piti tiedotustilaisuuden kello 10. Nopea toiminnan mahdollisti varmasti se, että KHO oli ilmoittanut päätöksen julkistuksesta jo edellisenä päivänä.
4. Kuntarajan muutoksen sinetöimistä kuvattiin selkeästi Sipoon häviöksi ja Helsingin voitoksi. Toisaalta aineistosta ei löytynyt kovin suurta määrällistä eroa negatiivisia ja positiivisia konnotaatioita välittävien juttujen välillä.
5. Uutisissa käytetyt metaforat olivat usein negatiivisia ja asettivat KHO:n päätöksen epäilyttävään valoon. Samalla Sipoo ja Helsinki myös henkilöitiin riitakumppaneiksi.

5.3 Miten uutisissa kerrottiin päätöksen seurauksista

Kaikkiaan 58 aineiston verkkouutista kertoi KHO:n päätöksen vaikutuksista. Seurauksista kerrottiin myös varsin varhaisessa uutisoinnin vaiheessa. Tässä auttoi se, että Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen julkaisi tulevista suunnitelmista tiedotteen. Ensimmäinen päätöksen seurauksista kertova aineistoon kuuluva juttu ilmestyi kello 08:47 Yle Uutisten verkkosivuilla. Uutinen kertoi muun muassa sen, että Helsinki suunnittelee Lounais-Sipoon uusille mailleen asuntoja ja pyrkii jatkamaan metrolinjaa pitkälle itään. STT:n ensimmäinen päätöksistä kertova juttu ilmestyi 08:53 ja perustui myös Pajusen tiedotteeseen.

Seurauksista kertovia juttuja on varsin vaikea erottaa päätöksen herättämistä reaktiosta kertovista uutisista. Tätä tutkimusta tehtäessä olikin tarpeen rajata, kuinka paljon jutussa tuli kertoa päätöksen seurauksista, jotta se voitaisiin sijoittaa tähän luokkaan.

Hyvänä esimerkkinä ongelmasta on kello 08:36 ilmestynyt Yle Uutisten ruotsinkielinen juttu. Myös tässä jutussa siteerattiin Pajusen tiedotetta, mutta tällöin mainittiin vain, että Helsinki voi aloittaa uusien asuntojen ja julkisen liikenteen suunnittelun. Vaikka kyseisessä uutisjutussa kerrottua seikkaa voikin siis pitää päätöksen seurauksena, ei lause kertonut konkreettisesti, mitä alueelle oikeastaan suunnitellaan.

Seurauksista kertovien juttujen määrä kasvoi erityisesti yhdeksän jälkeen. Loppupäivänä ilmestyneistä aineiston jutuista suurin osa sisälsi tietoa seurauksista. Silti hyvin harva juttu (8) kertoi pelkästään päätöksen vaikutuksista. Vaikutukset olivat usein vain lisätietoa päätöksestä ja sen herättämistä reaktioista kertovissa jutuissa.

Useimmin aineiston jutuissa mainittiin seuraavat päätöksen seuraukset:

- Helsinki rakentaa uusille mailleen uusia asuntoja ja jatkaa metrolinjaa Sipooseen
- Alueen kaavoitus alkaa pikavauhdilla
- Uudet helsinkiläiset äänestänevät seuraavan syksyn kuntavaaleissa Itäkeskuksessa
- Sipoo menettää Lounais-Sipoon mukana huomattavan osan verotuloistaan
- Sipoon puolesta ry aikoo valittaa päätöksestä EY-tuomioistuimeen

Edellä kuvatuista seurauksista ensimmäinen oli myös yksi KHO:n tiedotteessa esille tullut syy kuntajaon muuttamiselle. Helsingin kaupungin kannalta oli tietenkin järkevää kertoa heti päätöksen ilmestyttyä, että alueen liittäminen oli ollut tarpeellista. Helsingin kaupunki kertoikin

päätöksen seurauksista omilla internetsivuillaan aamupäivästä lähtien. STT:n kello 11:36 ilmestyneessä uutisessa mainittiin näistä verkkosivuista.

Sipoon kunta järjesti tiedotustilaisuuden vasta myöhemmin aamupäivällä, minkä takia Helsingin kaupungin julkistamat selvitykset päätöksen seurauksista saivat ylivallan verkkouutisissa ainakin joksikin aikaa. Vasta kello 10:34 ilmestynyt STT:n sähkö kertoi Sipoon kunnanjohtajan esittämän karun ennusteen: Sipoo menettää lounaisosiensa mukana 14 prosenttia verotuloistaan. STT:n sähköön ilmestyttyä sen tiedot levisivät verkkolehtiin, ja kahden kunnan arviot seurauksista tasoittuivat uutisoinnissa.

5.3.1 Johtopäätöksiä

Edellä kuvatut havainnot voidaan tiivistää seuraaviin kohtiin:

1. Päätöksen seurauksista kerrottiin jo runsaat puoli tuntia päätöksen julkistuksen jälkeen. Tietojen saamista varmasti avitti Helsingin kaupunginjohtajan nopeasti julkaisema tiedote. Nopea reagointi antoi Helsingille noin kahden tunnin etumatkan ennen Sipoon kunnan julkistamia tietoja.
2. Yli puolet aineiston jutusta sisälsi tietoa päätöksen seurauksista. Erityisesti seurauksista kerrottiin kello yhdeksän jälkeen aamulla ilmestyneissä jutuissa.

Luvussa 5 esille tulleita johtopäätöksiä pohditaan vielä tämän opinnäytetyön luvussa 7. Ennen jatkopohdintoja on kuitenkin tarpeellista käsitellä vielä printtilehdissä ilmestyneitä Lounais-Sipoon tapausta koskevia uutisia.

6 Lehtien uutisoinnin analyysi

Lehtiuutisoinnin aineiston on kerätty 16.1. ja 17.1.2008 ja siihen kuuluu kaikkiaan 73 juttua (taulukko 2). Vaikka tutkimusaineistossa ei ole mukana kaikkia 16. ja 17. päivänä ilmestyneitä kuntarajan muutosta koskevia uutisia, voidaan KHO:n keräämää aineistoa pitää siis varsin kattavana. Analyysin kohteiksi on jälleen valittu vain journalistisia uutisia, ei esimerkiksi infolaatikoita tai toimittajien kommenttijuttuja.

Uutiset Sipoon ja Helsingin kuntarajan muutoksesta saivat eniten tilaa Sipoon Sanomissa 17.1. (4 broadsheet-sivua), Borgåbladetissa 16.1. (7 tabloidisivua) sekä Hufvudstadsbladetissa 16.1. (5 tabloidisivua). Valtakunnallisista suomenkielisistä lehdistä eniten palstatilaa käytti Helsingin Sanomat (2 broadsheet-sivua). Vähiten tilaa uutiseen käytti Kaleva, jonka sivuilla tapauksesta kerrottiin vain lyhyessä sähkeuutisessa.

6.1 Uutisten yhteys tiedotteeseen

KHO:n tiedotteen vaikutus näkyi harvassa lehdissä ilmestyneessä jutussa. Kaikkiaan koko 73 yksittäistä lehtijuttua käsittävässä aineistossa oli 11 vain KHO:n päätöksestä kertovaa juttua. Vaikuttaisi siltä, että tiedotetta lainattiin printtilehtien jutuissa vähemmän kuin verkkouutisissa, vaikka KHO:n päätös oli ehkä ollut taustana juttuja kirjoitettaessa.

Päätöksestä ja KHO:n perusteluista kertovat jutut oli sijoitettu aina lehden alkupuolelle ennen reaktioista ja vaikutuksista kertovia juttuja. Eniten päätöksestä kertoivat Hufvudstadsbladet, Borgåbladet, Helsingin Sanomat ja Sipoon Sanomat. Selkeä ero verkkopalveluiden uutisointiin oli se, että joidenkin printtilehtien ilmaisut ovat varsin kanta-aottavia:

- KHO ei löydä valtioneuvoston päätöksestä mitään oikeudellista huomauttamista. (HBL 16.1. käännös)
- Korkein hallinto-oikeus päätti silpoa(/*vammauttaa*) Sipoon. (BBL 16.1. käännös)
- KHO:n mukaan Lounais-Sipoo voidaan liittää Helsinkiin Sipoon vastustuksesta huolimatta, sillä Helsingin seutu on erityisasemassa muuhun maahan verrattuna. (HS 16.1.)
- Lounais-Sipoo on menetetty. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi tiistaina valtioneuvoston alueliitos-päätöksestä tehdyt valitukset ---. (SS 17.1.)

Muissa lehdissä valitusten hylkäämisestä mainittiin lyhyesti, eikä edes päätöksen perusteluja tuotu selvästi ilmi. Joidenkin lehtien tapauksessa tähän vaikutti se, että uutisoinnissa käytettiin STT:n tekemiä uutisia, joissa ei kerrottu paljon KHO:n päätöksen perusteluista. Esimerkiksi Uutispäivä Demari, Turun Sanomat ja Uutislehti 100 käyttivät samaa STT:n 15.1.2008 kello

17:12 ilmestynyttä uutista ”Sipoo aikoo pysyä kartalla”. Jutussa ei kerrottu lainkaan KHO:n päätöksessään tai siitä laaditussa tiedotteessaan kertomista perusteluista.

Kun KHO:n perusteluista kerrottiin, asettuivat varsinkin Borgåbladet, Hufvudstadsbladet ja Sipoon Sanomat sanavalinnoillaan selvästi Sipoon puolelle:

- KHO:n mukaan Helsinki luvalla vallata (*/ miehittää*) noin 3000 hehtaaria Sipoon lounaisia osia on erityisen painavat syyt. (BBL 16.1. käännös)
- Sipoo näytetään (*KHO:n ratkaisussa*) syylliseksi Helsingin asunto-ongelmiin. (HBL 16.1.)
- Toisin kuin monet lainoppineet matkan varrella, KHO piti alueliitosta kuntajakolain mukaisena. (SS 17.1.)

Toisaalta esimerkiksi Demari käytti STT:n toista juttua, johon oli haastateltu oikeusoppineita. Vastaavasti myös muissa lehdissä oli lainauksia asiantuntijoilta. Nämä asiantuntijat kommentoivat päätöstä ja kertovat KHO:n antamia perusteluja. KHO:n tiedote oli näissä jutuissa siis ainoastaan tausta-aineiston asemassa.

Lehtiuutisissa mainittiin silti enemmän KHO:n päätöksen perusteluja kuin 15.1. ilmestyneissä verkkolehtien jutuissa. Varsin ne lehdet, jotka antoivat tapaukselle paljon palstatilaa, kertoivat myös perusteluista. Verrattuna lehtien koko Sipoo-uutisointiin esitettiin perusteluja kuitenkin hyvin vähän. KHO:n tavoite viestittää päätöksen perusteluista ei täysin toteutunut; enimmillään niille uhrattiin vain pari kappaletta lehteä kohden. Tiedotteen vaikutusta ei voikaan päätellä ainoastaan etsimällä jutuista ja tiedotteesta samoja sanamuotoja. Ylivoimaisesti suurin osa lehtiuutisista keskittyi kuitenkin aivan muuhun kuin vain KHO:n päätöksen selittämiseen.

Lehtien uutisissa mainittiin usein esimerkiksi se, että Sipoo sai vastaavasti hieman maita Helsingiltä. Tieto sai kuitenkin huomattavasti vähemmän tilaa kuin kuntarajan muutos, sillä siitä kerrottiin vain lyhyissä sähköissä:

- Korkein hallinto-oikeus hylkäsi tiistaina Helsingin kaupungin tekemän valituksen ympäristöministerin päätöksestä, jossa Sipoon myönnettiin lupa lunastaa Helsingin omistamia maita itselleen. (HS 16.1.)

KHO:n tiedotteessa puhuttiin ”Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntajaon muutoksesta”. Aivan kuten edellisen päivän verkkouutisissa, tapauksesta puhuttiin lehdissä huomattavasti värikkäämpään sävyyn. Sipoon Sanomissa kerrottiin ”Sipoon ryöstöstä”, Helsingin Sanomissa ”kaupungin laajenemisesta itään”, Ilta-lehdessä ”pakkoliitoksesta” ja Kaupunkilehti Vartissa ”pakkolunastuksesta”. Korkeimman hallinto-oikeuden neutraalit erikoistermit (”kuntajaon muutos”, ”yhdyskuntarakenteen kehittäminen” ym.) eivät siis näkyneet lehdissä.

Pitkiä lainauksia tiedotteesta löytyikin hyvin vähän. Lainaukset olivat lähes aina vain yhden virkkeen mittaisia, eikä niitä ollut otettu vain tiedotteen alkukappaleesta. Esimerkiksi Sipoon Sanomista löytyi kuitenkin pitkäkökö lainaus:

KHO:ssa otettiin päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa huomioon Helsingin seudun erityisluonne, liitosalueen sijainti ja merkitys seudun kehittämiseksi ---. Sipoon kunnan harjoittama maapolitiikka ei ole mahdollistanut seudun yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittymistä itään. (KHO 15.1.2008.)

KHO:ssa otettiin päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa huomioon Helsingin seudun erityisluonne, liitosalueen sijainti sekä merkitys seudun kehittämiseksi. Sipoon kunnan harjoittama maapolitiikka ei ole mahdollistanut seudun yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittymistä itään. (SS 17.1.)

Jokaisessa lehdessä mainittiin joka tapauksessa ainakin samat asiat päätöksestä kuin edellisen päivän verkkouutisissa: KHO hylkäsi kaikki 25 valitusta, minkä takia Sipoon lounaisosa ja Vantaan Västerkullan kiila voidaan liittää Helsinkiin. Näiden lisäksi selvästi esille tuli Helsingin seudun erityisluonne.

6.1.1 Johtopäätöksiä

Printtilehtien ja korkeimman hallinto-oikeuden tiedotteen suhteesta voidaan tehdä kolme johtopäätöstä:

1. Tiedotetta lainattiin printtilehdissä huomattavasti vähemmän kuin verkkouutisissa. Ainoastaan päätöksestä kertovia juttuja oli myös vähemmän kuin verkossa.
2. Varsinkin paikallislehdet eivät lainanneet KHO:n tiedotetta puolueettomasti, vaan olivat selvästi Sipoon tai Helsingin puolella.
3. Sipoo-uutisoinnille paljon tilaa antaneet lehdet kertoivat verkkouutisia monipuolisemmin KHO:n tiedotteesta kerrotuista perusteluista.

6.2 Miten uutisissa tuotiin esiin reaktiot

Edellä kerroin, että joissain printtilehdissä oli havaittavissa selviä eroja siinä, miten Sipoo-päätöksestä kerrottiin. Tämä havainto vahvistuu entisestään tutkittaessa lehdissä ilmestyneissä uutisissa kuvattuja reaktioita.

Reaktioista kertovia juttuja löytyi lehtiaineistosta hyvin paljon, kaikkiaan 51 juttua. Määrä on lähes 70 prosenttia kaikista aineiston lehtiutisista. Jälleen kerran poliittisesti aktiiviset henkilöt pääsivät runsaasti ääneen. Heidän mielipiteitään kuultiin kaikissa muissa aineiston lehdissä paitsi Kalevassa, jossa Sipoo-päätös kuitattiin lyhyellä STT:n sähköllä.

Useat poliittiset vaikuttajat toivat esiin päätöksen huonot puolet:

- ”Isomman oikeus on Suomessa vielä etusijalla, kun tässä on viitattu esimerkiksi Helsingin maanomistuksiin.” (*kunnanhallituksen puheenjohtaja Christel Liljeström*, SS 17.1.)
- ”Päätös on vastoin asiantuntijoiden näkemyksiä.” (*kunnanjohtaja Markku Luoma*, SS 17.1.)
- Hän (*kansanedustaja Mikaela Nylander*) luonnehtii tunnelmia puhumalla demokratian mustasta päivästä. (SS 17.1.)
- ”Sipoon ryöstö on saanut päätöksensä.” (*Sipoon valtuutettu Jonko Tikkanen*, SS 17.1.)
- ”Tämä on ollut vakava takaisku myös demokratialle.” (*Christel Liljeström*, HS 16.1.)
- ”KHO:n päätös on erikoinen.” (*Markku Luoma*, Vartti 16.1.)
- ”Tässä maassa olisi muutakin tekemistä palvelurakenteiden ja kuntien kehittämiseksi kuin sählätä rajojen kanssa.” (*Tuusulan kaupunginjohtaja Hannu Joensivu*, IL 16.1.)
- ”Mielestäni kunnallinen itsehallinto on saamassa uuden muodon ---. Jos vahvempi haluaa, niin vahvempi saa.” (*Hattulan kunnanjohtaja Martti Pura*, IL 16.1.)
- ”Tänään on surun päivä.” (*Christel Liljeström*, BBL 16.1. käännös)
- ”Tällä puolella pöytää vallitsee hautajaistunnelma.” (*kunnamalluusto puheenjohtaja Kristina Lyytikäinen*, BBL 16.1. käännös)
- ”Voidaan kysyä, asummeko enää oikeusvaltiossa.” (*Kristina Lyytikäinen*, HBL 16.1. käännös)
- ”Isot ja vahvat ottavat paloja pienistä naapureista. Se on suoraa demokratian häväistystä.” (*Sipoon puolesta ry:n varapuheenjohtaja Caspar Berntzen*, BBL 16.1. käännös)
- ”Kyseessä on käsittämätön ennakkopäätös koko maalle.” (*Caspar Berntzen*, SS 17.1.)
- ”Itä-Uudestamaasta halutaan Helsingin nukkumalähiö.” (*Suomen luonnonsuojeluliiton luonnonsuojelusihteeri Tapani Veistola*, MT 16.1.)

Osa sipoolaispäättäjistä kuitenkin vakuutti, ettei päätös ole Sipoolle kohtalokas:

- Poliitikot kuitenkin kilvan vakuuttavat, ettei rajapäätös halvaannuta jäljelle jäävää Tynkä-Sipoota. (SS 17.1.)
- ”Tänään on surun päivä, mutta huomenna on aika rakentaa uutta Sipoota.” (*Christel Liljeström*, HBL 16.1. käännös)

Muut poliitikot taas näyttivät pitävän päätöstä oikeutettuna:

- ”Koko pääkaupunkiseudun kehittymiselle avautuvat uudet mahdollisuudet.” (*Kansanedustaja Eero Heinäluoma*, UD 16.1.)
- ”Kaupunkirakenteen kannalta se on erittäin merkittävä päätös.” (*Jussi Pajunen*, HS 16.1.)
- ”Merkittävin päätös sitten vuoden 1946 alueliitosten jälkeen.” (*Jan Vapaavuori*, HS 16.1.)

- ”Vaikka asia on herättänyt kuumia tunteita, ei ainakaan minulle ole päässyt tulemaan mitään finnejä tämän asian suhteen.” (*Jussi Pajunen, IL 16.1.*)
- ”Olen erittäin hyvällä tuulella. Päätös oli odotettu.” (*Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Risto Rautavaara, HBL 16.1. käännös*)

Vertailemalla verkko- ja printtijutuissa ilmestyneistä poliitikkojen reaktioita voidaan huomata merkittäviä yhtymäkohtia. Paljon STT:n uutisia käyttävät printtilehdet toivat esille samoja poliittisten vaikuttajien reaktioita, joista oli kerrottu jo 15. päivä ilmestyneissä verkkouutisissa. Painetuissa lehdissä ilmestyneet jutut olivat kuitenkin pidempiä ja niissä oli huomattavasti enemmän suoria lainauksia poliitikoilta kuin verkkolehden uutisissa.

Joissain printtilehdissä kerrottiin poliittisten vaikuttajien mielipiteiden lisäksi myös tavallisten sipoolaisten tunteista. Näitä lehtiä olivat Sipoon Sanomat, Hufvudstadsbladet, Borgåbladet ja Helsingin Sanomat:

- ”Olen pettynyt, nämä ovat periaatekysymyksiä.” (*Jaana Siljala, HS 16.1.*)
- ”Meidän kultahammasrannikon Helsinki halusi, varakkaita veronmaksajia.” (*Päivi Blåfield, HS 16.1.*)
- ”Kyllähän se on järkyttävä uutinen. Ja tapa, jolla toimittiin oli todella törkeä.” (*Minna Tengvall ja Eila Therman, SS 17.1.*)
- ”Pahalta tuntuu kun ei oteta huomioon, että täällä asuu ihmisiä.” (*Arne Lindgren, SS 17.1.*)
- ”Olen oikein odottanut tätä, ja olen innokas näkemään, mitä tuleman pitää.” (*Siv Söderholm, SS 17.1.*)
- ”Se (päätös) tuntuu vääraltä ja epäreilulta.” (*Sanna Nuottajärvi, HBL 16.1. käännös*)
- ”Olen aina uskonut demokratiaan ja itsemääräämisoikeuteen. Nyt mitään niistä ei tunnu olevan jäljellä.” (*Ann-Mari Svarbäck, HBL 16.1. käännös*)
- ”Ne jotka lobbaavat parhaiten saavat tahtonsa läpi. Se on erittäin huolestuttavaa.” (*Leena Liipola, BBL 16.1. käännös*)
- Kirkkoherra Helene Liljeström suree rajamuutoksen seurauksia. (HBL 16.1. käännös)
- ”Päätös on järkyttävä.” (*Heljä Lehtiniemi, BBL 16.1. käännös*)
- ”Päätöksentekijät eivät uskaltaneet päättää toisin.” (*Pekka Karpinski, BBL 16.1. käännös*)

Kuten esimerkeistä voi havaita, olivat poliittiset vaikuttajat selvästi jakautuneet päätöstä sureviin ja siitä ilahtuneisiin. Toisaalta voidaan myös huomata, että aineistoon kuuluvat ruotsinkieliset lehdet sekä eteläsuomalaiset paikallislehdet uutisoivat huomattavasti enemmän päätöksen herättämistä negatiivisista reaktioista. Lähes kaikki tavallisten kansalaisten reaktiot olivat nimitään negatiivisia. Tähän varmasti vaikutti se, ettei aineistoon kerätyissä jutuissa haastateltu yhtään helsinkiläistä asukasta.

Monissa lehdissä oli myös kommentti asiantuntijalta. Näitä olivat muun muassa Kuntaliiton toimitusjohtaja Risto Parjanne (Kauppalehti 16.1, Aamulehti 16.1,), Kuntaliiton lakiasian johtaja Kari Prättälä (Demari 16.1, Hufvudstadsbladet 16.1, Borgåbladet 16.1.), kunnallishallinnon

dosentti Erkki Mennola (Turun Sanomat 16.1.) sekä Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää (Demari 16.1, Hufvudstadsbladet 16.1, Borgåbladet 16.1.).

Kauppalehti ja Aamulehti julkaisivat kummatkin saman toimittajan kirjoittaman jutun ja erotuivat aineistosta keskittymällä uutisoinnissaan asiantuntijoiden lausuntoihin. Näissä lehdissä KHO:n päätöksen sisällöstä kerrottiin varsin vähän.

Asiantuntijoiden reaktioita en ole enempää tulkinnut, sillä heidän mielipiteensä olivat neutraaleja. Ainoa poikkeus oli Turun Sanomien haastattelema kunnallisoikeuden dosentti Erkki Mennola, joka ilmoitti ”pätöksen ihmetyttävän kovasti”. Aivan kuten edeltävänä päivänä verkossa ilmestyneissä jutuissa, pitivät muut haastatellut lakiasiantuntijat päätöstä ”erikoistapauksena” ja ”oikeutettuna”.

Politiikkojen mielipiteistä kertovat jutut saivat aina enemmän tilaa aineiston lehdissä kuin tavallisten sipoolaisten reaktiot. Asiantuntijoiden kommentteja käytettiin suunnilleen yhtä paljon lähes kaikissa lehdissä. Niissä lehdissä, joissa Sipoo-päätöksestä kerrottiin alle sivun verran, asiantuntijoiden mielipiteille annettiin siis suhteellisesti eniten tilaa.

Aineistosta nousi esille jonkin verran myös metaforia. Tietyt sanamuodot toistuivat varsinkin sipoolaisten päättäjien reaktioissa. Päätöstä kuvailtiin esimerkiksi ”vääräksi” tai ”epäreiluksi” ja ”demokratian vastaiseksi”. Lisäksi sipolaispolitiikot kertoivat päätöksen olevan ”takaisku”.

Metaforien keinoin lehdet toisaalta kommentoivat KHO:n päätöstä. Kuten jo edellisessä luvussa todettiin, osa lehdistä asettui sanavalinnoillaan selvästi Sipoon puolelle. Lehdissä puhuttiin esimerkiksi Sipoon ”valtauksesta” ja ”miehittämisestä”. Nämä metaforat kuvaavat kuntarajan muutosta *hyökkäyksenä* kuntaa ja jopa demokratiaa vastaan. Näiden välittämät konnotaatiot ovat myös selvästi negatiivisia. Analysoin teksteistä löytyneitä negatiivisia metaforia, metonymioita ja konnotaatioita tarkemmin kahden seuraavan luvun loppupuolella.

6.2.1 Poliittisten vaikuttajien reaktiot

Analysoin tässä luvussa kahdeksaa lehtijuttua Risto Kuneliuksen (2003) esittelemän *järjestelmäpainotteisen (struktuurilistisen) merkitysteorian* käsitteiden avulla. Yksityiskohtaisen tarkastelun tavoitteena on löytää teksteistä selvempiä eroja ja havainnoida niiden tapoja kuvata kuntarajan siirtoa ja KHO:n päätöstä. Valitsin vain kahdeksan uutista, koska en voi lähteä analysoimaan jokaista aineiston juttua yhtä tarkasti opinnäytetyön pituusrajotteiden takia.

Tarkasteluun valitut jutut ovat neljästä aineistoon kuuluneesta lehdestä. Helsingin Sanomat edustaa valtakunnallista suomenkielistä lehteä ja Hufvudstadsbladet valtakunnallista ruotsinkielistä julkaisua. Sipoon Sanomat taas on suomenkielinen paikallislehti ja Borgåbladet ruotsinkielinen paikallislehti.

Jokaisesta lehdestä on valittu yksi rajasiirtoa käsittelevä uutinen, joka kertoo KHO:n päätöksestä ja poliittisten vaikuttajien reaktioista siihen. Käsittelen näitä uutisia tässä luvussa ja tavallisten sipoolaisten reaktioista kertovia juttuja luvussa 6.2.2.

Poliittisten vaikuttajien reaktioista kertovat jutut oli sijoitettu lehtien ensimmäisille sivuille (Helsingin Sanomissa Kaupunki-osan alkusivulle):

- Lounais-Sipoon saanut Helsinki tähyää jo pidemmälle itään (Liite 2: Helsingin Sanomat 16.1.)
- Suru voi tuoda joustavuutta suunnitteluun (Liite 3: *Sorgen får ge vika för planering*, Hufvudstadsbladet 16.1.)
- Helsinki sai lopulta mitä halusi (Liite 4: Sipoon Sanomat 17.1.)
- KHO silpoi(/ *runteli*) Sipoon (Liite 5: *HFD stympade Sibbo*, Borgåbladet 16.1.)

Helsingin Sanomien uutinen *Lounais-Sipoon saanut Helsinki tähyää jo pidemmälle itään* kertoo Helsingin alkavan nopeasti suunnitella asuinalueita uusille maille. Helsingin kaupunginjohtajan Jussi Pajusen mukaan päätös on ”kaupunkirakenteen kannalta erittäin merkittävä”. Sdp:n valtuustoryhmän puheenjohtajan Kai Kaliman mukaan Sipoo on saatava samaan maakuntaliittoon Helsingin kanssa, sillä muuten ”koko Sipoo on liitettävä Helsinkiin”. Toisaalta kaupunginhallituksen puheenjohtaja Suvi Rihtaniemi uskoo, että ”tulevaisuudessa yhteistyötä voidaan tehdä Sipoon kanssa”.

Uutisen puolivälin jälkeen myös sipoolaispäättäjien mielipiteet pääsevät kuuluviin. Kunnanhallituksen puheenjohtajan Christel Liljeströmin mukaan päätös on ”takaisku demokratialle” ja kunnanjohtaja Markku Luoma toteaa, ettei Sipoon ”kasvusuunnitelmia otettu huomioon”. Vaikka Helsingin Sanomien jutussa kerrottiin sipoolaispäättäjien mielipiteistä, saavat he huomattavasti enemmän tilaa muissa tarkastelun alla olevissa lehdissä.

Hufvudstadsbladet runsaasti negatiivisia reaktioita sisältävässä jutussa *Suru voi tuoda joustavuutta suunnitteluun* kuullaan vain sipoolaispoliitikkoja: Sipoon kunnanvaltuuston puheenjohtaja Kristina Lyytikäinen toteaa paikallisten olevan ”erittäin pettyneitä päätökseen”. Hänen mukaansa ”se ei ole takaisku ainoastaan Sipoolle, vaan myös demokratialle”. Jutussa myös kerrotaan, että Lyytikäinen on puhunut ”hautajaistunnelmasta” ja ihmetellyt ”elämmekö enää oikeusvaltiossa”.

Christel Liljeström katsoo Hufvudstadsbladetin samaisessa uutisessa tulevaisuuteen: ”Tänään on surun päivä, mutta huomenna on aika rakentaa uutta Sipoota”, hän toteaa. Kunnanjohtaja Markku Luoma on samaa mieltä Liljeströmin kanssa. Sdp:n valtuustoryhmän puheenjohtaja Hanne Aho sovittelee jo tilannetta; hänen mukaansa ”Sipoo katsoo länteen päin”.

Sipoon Sanomien uutisessa tulee ilmi monet samat asiat kuin Hufvudstadsbladetillakin. Jutussa *Helsinki sai lopulta mitä halusi* pääsee ensimmäisenä ääneen keskustan valtuutettu Jouko Tikkanen. ”Sipoon ryöstö on saanut päätöksensä. Muita perusteluja ei löydy kuin se, että Helsinki halusi alueen”, hän toteaa. Kristina Lyytikäinen toteaa, että Sipoossa on ”hautajaistunnelma” ja että päätös on ”takaisku Sipoolle ja demokratialle”. Kunnanjohtaja Markku Luoman mukaan päätös on ”vastoin asiantuntijoiden näkemyksiä”. Hän myös toteaa, että ”KHO ei ole huomioinut Sipoon kasvusuunnitelmia”. Christel Liljeström pitää päätöstä ennakkotapauksena ja toteaa, että ”isomman oikeus on Suomessa vielä etusijalla”. Lopuksi Sdp:n valtuustoryhmän puheenjohtaja Hanne Aho rohkaisee sipoolaisia kertomalla, että päätöksen jälkeen Sipoon kasvusuunnitelmien toteuttamista voidaan jatkaa.

Borgåbladetin juttu *Helsinki silpoi Sipoon* on selkeästi lehden ensimmäisen aukeaman pääuutinen, mutta siinä on kommentteja ainoastaan Sipoon puolesta ry:n varapuheenjohtajalta Caspar Bernzeniltä sekä yhdistyksen puheenjohtajalta Bambi Nybergiltä. Yhdistyksen mukaan päätös oli ennakkotapaus ja ”uskomattoman järjetön”. Bernzen epäilee päätöksen johtavan siihen, että ”isot ja vahvat (*kunnat*) ottavat paloja pienistä naapureista”. Hän myös pitää päätöstä ”demokratian häviötyksenä”. Nyberg muistuttaa vielä, että yhteiskunnan kehittämiseen tarvittaisiin avoimia, rehellisiä ja selkeitä pelisääntöjä.

Lehdissä ilmestyneistä jutuista nousee selkeästi esille se, että varsinkin sipoolaispäättäjät käyttävät lausunnoissaan runsaasti tehokkaita metaforia, kuten ”isku demokratialle”, ”hautajaistunnelma” ja ”surun päivä”.

Helsingin Sanomien, Hufvudstadsbladetin ja Sipoon Sanomien jutuissa mainittiin, että sipoolaispäättäjät pitivät KHO:n päätöstä ”iskuna demokratialle”. Jostain syystä Helsingin Sanomissa Christel Liljeströmin kerrotaan käyttäneen tätä sanamuotoa, mutta Sipoon Sanomat ja Hufvudstadsbladet (sekä STT) kertovat Kristina Lyytikäisen käyttäneen sitä kunnan järjestämässä tiedotustilaisuudessa.

Sana ”isku” saa näissä yhteyksissä negatiivisia konnotaatioita ”häviö” ja ”yllättävä takaisku”. Kuten jo edellisen päivän verkkouutisissa, sipoolaispoliitikot näyttävät siis vertaavan Helsingin ja Sipoon rajaneuvotteluita tiukkaan *otteluun*. Helsinki ja Sipoo edustavat tämän näkökulman

mukaan metonymioina kuntien päättäjiä ja toisaalta kaikkia helsinkiläisiä ja sipoolaisia. *Otteluun* osallistuvat tavallaan siis kaikki kuntien asukkaat.

”Isku demokratialle” on myös hyvin voimakas metafora, sillä se viittaa koko valtakunnanhallinnon horjuttamiseen. Sipoolaiset poliittiset vaikuttajat pyrkivät kuvaamaan KHO:n päätöksen tuntemattomana pahana joka pyrkii tuhoamaan uskon lakiin ja oikeuteen.

Jo verkkolehdistäkin esitetty ”hautajaistunnelma”-metafora kuvaa samaa tapahtumaa: KHO:n ja Helsingin suunnittelema *isku demokratiaa vastaan* johtaa *demokratian hautajaisiin*. Sana välittää paljon negatiivisia konnotaatioita luopumisesta ja raskaasta menetyksestä. Samalla lailla toimii myös ilmaus ”surun päivä”.

Helsingin Sanomat oli ainoa lehdistä, joka näytti poliitikkojen reaktioiden kautta asettuvan Helsingin puolelle. Sipoota jopa syyllistettiin: niskoitteleva kunta voitaisiin jopa kokonaan liittää pääkaupunkiin, jos yhteistä säveltä ei löydy. Toisaalta kaupunginjohtaja piti uutta aluetta erittäin tärkeänä ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja kertoi luottavansa sopuisaan yhteistyöhön. Myös helsinkiläiset päättäjät ovat *voittonsa* jälkeen valmiita kohtaamaan uuden naapurinsa kumppanina, kunhan yhteistyö alkaa ensin sujua ongelmitta.

Kummatkin paikallislehdet (BBL ja SS) nostavat reaktioista kertovissa jutuissaan selkeästi esille sen, että sipoolaiset pitävät KHO:n päätöstä ennakkopäätöksenä, joka oikeuttaa isompien kuntien nappaavan pienempiä naapureitaan. KHO:n mukaan (Arolainen, T. 11.9.2009.) kyseessä ei kuitenkaan ollut ennakkopäätös. Palaan tähän asiaan tarkemmin luvussa 7.

Analyysin jälkeen näyttää selvältä, että Hufvudstadsbladet, Borgåbladet ja Sipoon Sanomat toivat selvästi näkyvämmiin esille poliittisten vaikuttajien negatiivisia mielipiteitä KHO:n päätöksestä. Toisaalta Hufvudstadsbladet näytti lupaavan Sipoolle selvästi valoisampaa tulevaisuutta kuin kaksi paikallislehteä: Päättäjät haluavat rakentaa uutta Sipoota ja katsoa kohti länttä. Nämä ilmaukset viestittävät selkeästi positiivisia mielikuvia uudesti syntyneestä Sipoon kunnasta, joka jatkaa elämäänsä vahvana ja elinvoimaisena.

Sipoolaiset päättäjät näyttäisivät siis tulkitsevan todellisuutta (KHO:n päätöstä) tuottamalla siitä oman sosiaalisen tulkintansa, jonka mukaan päätös oli viimeinen *isku* Helsingin ja Sipoon välisessä *ottelussa*. Väliaikaisesta *hautajaistunnelmasta* huolimatta Sipoo kuitenkin nousee vielä takaisin jaloilleen ja pyrkii elämään voittajansa kanssa sovinnossa. Muut kunnat joutuvat silti varomaan, etteivät hekin joudu vaatimaan *otteluun* maata haluavia naapureitaan vastaan.

6.2.2 Tavallisten sipoolaisten reaktiot

Polittisten vaikuttajien reaktioiden tarkastelun jälkeen voidaan edetä tavallisten sipoolaisten reaktioista kertoviin juttuihin:

- Päätös ei vääntänyt sipoolaisten rutiineja raiteiltaan (Liite 6: Helsingin Sanomat 16.1.)
- ”Julmaa romuttaa pohja Sipoolta” (Liite 7: ”*Grymt att rasera grunden för Sibbo*”, Hufvudstadsbladet 16.1.)
- ”Pahalta tuntuu kun ei oteta huomioon ihmisiä” (Liite 8: Sipoon Sanomat 17.1.)
- Päätös herättää vahvoja tunteita asukkaiden joukossa (Liite 9: *Beslutet väcker starka känslor hos invånare*, Borgåbladet 16.1.)

Ensinnäkin täytyy todeta, että **Helsingin Sanomien** otsikko *Päätös ei vääntänyt sipoolaisten rutiineja raiteiltaan* arvottaa jo selvästi jutun sisältöä. Voitaisiin jopa sanoa, että lehti haluaa otsikolla viestittää muuta kuin mitä jutussa siteerattavat sipoolaiset kertovat. ”Olen pettynyt, nämä ovat periaatekysymyksiä”, kertoo yksi haastateltava. Hän myös tuntee myös ”oikeusvaltion ja demokratian kaatuneen korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä” ja julistaa, ettei ”taistelu pääty tähän”. Toinen haastateltava epäilee, että Helsinki halusi vain ”meidän kuntahammasrannikkoa”. Kolmas pelkää terveyskeskuksen kohtaloa. Haastattelujen mielipiteet herättävät siis hyvin negatiivisia konnotaatioita, vaikka otsikko lupaa aivan muuta.

Hufvudstadsbladet on kerännyt kansalaisten kommentteista Helsingin Sanomia pidemmän jutun *”Julmaa romuttaa pohja Sipoolta”*. ”Se tuntuu väärältä ja epärealistiselta”, kertoo sipoolainen Sanna Nuottajärvi. Toinen haastateltava valittelee: ”Olen aina uskonut demokratiaan ja itse-määräämisoikeuteen. Nyt mitään niistä ei tunnu olevan jäljellä.” Kolmas haastateltava kertoo, ettei päätöksellä ole hänen elämäänsä suurta vaikutusta, mutta ”periaate, että toisesta kunnasta vain otetaan maata ja väkeä on vastenmielistä ja ei ole hyväksyttävää”.

Sipoon Sanomien jutussa *”Pahalta tuntuu kun ei oteta huomioon ihmisiä”* KHO:n päätös saa kovaa kritiikkiä. ”Ikävä juttu. Todella ikävää”, kertoo ensimmäinen haastateltava. ”Tapa, jolla toimittiin, oli todella törkeä”, kertoo toinen. ”Pahalta se tuntuu, ei oikein oteta huomioon, että täällä asuu ihmisiä”, yksi sipoolainen kertoo. Jotkut epäilevät jopa KHO:n toimintaa: ”Sotii oikeustajua vastaan”. Lehti kertoo kuitenkin myös vastakkaisista mielipiteistä: ”Vihdoinkin jotain tapahtuu. Täällä ei ole kunnan palveluja”. Toinenkin haastateltava löytää tulevista rakennusprojekteista myös positiivisia puolia: ”Metrolla mökille! Sitä mieltä olen. Ja meitä on muuten aika monta, jotka ajattelevat näin.”

Borgåbladetin jutussa ”Päätös herättää vahvoja tunteita asukkaiden joukossa” jotkut haastateltavat epäilevät suoraan KHO:n päätöksen laillisuutta. ”Taustalla on asioita, joita emme tiedä”, eräs sipoolaisasukas epäilee. Toisen mielestä ”päätöksentekijät eivät uskaltaneet päättää toisin”. Yhden haastateltavan mielestä päätös pitäisi viedä EY-tuomioistuimeen, koska haluaa ”saada tietää, onko tämä todellakin demokraattinen päätös”. Hän epäilee, että Helsinki sai tahtonsa läpi lobbaamalla kantaansa Sipoon kuntaa paremmin. Haastateltavat kuvailevat päätöstä myös ”järkyttäväksi” ja ”hämmästyttäväksi”. Juttuun on haastateltu myös taksikuskia, joka ei ole omien sanojensa mukaan ajatellut asiaan, mutta uskoo ettei ”Helsinkiä tarvitse pelätä”.

Sipoolaiset eivät ainakaan lehtien välittämien reaktioiden mukaan olleet tyytyväisiä tilanteeseen. He olivat ”pettyneitä” ja ”hämmästyneitä”, ja KHO:n päätös nähtiin ”vääränä”, ”epäreiluna”, ”järkyttävänä” sekä ”hämmästyttävänä”. Harvat päätöksen puolella olleet kansalaiset taas eivät pitäneet päätöstä itselleen merkityksellisenä tai iloitsivat Helsingin tuomista uusista palveluista tai metrosta.

Haastateltavien käyttämissä metaforissa on myös mukana selvä negatiivinen sävy: Lounais-Sipoota kutsutaan ”kultahammasrannikoksi”, ”taistelun” julistetaan jatkuvan ja päätöksen kerrotaan ”sotivan oikeustajua vastaan”. Kansalaiset toistavat näin tavallaan samoja mielikuvia kuin sipoolaiset päättäjät: Sipoo käy *taistelua*, *ottelua* tai jopa *sotaa* Helsinkiä vastaan. Naapurikunta taas on aloittanut ottelun vain saadakseen *hyvätuloisten kultahammasrannikon* alueet itselleen.

Varsinkin Helsingin Sanomat ja Hufvudstadsbladet kuvailevat Lounais-Sipoon säätä synkäksi: Helsingin Sanomat kuvaa päivää ”tiskivedenharmaaksi” ja Hufvudstadsbladet kertoo torstaissa tummien pilvien ”leijailevan uhkaavasti Lounais-Sipoon maiseman yllä”. Näiden metaforien kautta lehdet ilmaiset, että jopa sää kuvastaa sipoolaisten mielipiteitä.

Kaikissa lehdissä tuotiin esille päätöksen ns. *epädemokraattisuus*. Jo poliittisten vaikuttajien reaktioissa toistui Sipoon kunnan tiedotustilaisuudessa esille tullut termi ”isku demokratialle”. Tavalliset sipoolaiset eivät käyttäneet jutuissa samaa sanamuotoa, mutta heidän haastatteluissaan demokratian kerrottiin ”kaatuneen” ja ”uskon oikeusvaltioon kärsineen”. Suomessa sana ”demokratia” kuvastaa laajaa yhteiskunnallista kokonaisuutta ja kansalaisten luottamusta päättäjien oikeudenmukaisuuteen. Koska KHO:n päätös soti sipoolaisten mielestä normaalia oikeustajua vastaan, ei ollut mikä ihme, että päätös oli monille järkytys.

Olisi kuitenkin väärin sanoa, että korkein hallinto-oikeus olisi suoraan joutunut kansalaisten arvostelemaksi; syytteet näyttivät kohdistuvan koko valtioon ja sen päättäjiin. Helsinki sai laa-

jenemispyrkimyksistään huomattavasti suurempaa palautetta. Naapurin epäiltiin vain olleen sipoolaisen kunnallisverojen perässä ja vaikuttaneen päätökseen epäreilulla ”lobbaamisella”.

Erlaisia metonymioita lehtiaineiston uutisista löytyi varsin vähän. Aivan kuten verkkouutis-sakin, ”Sipoo” ja ”Helsinki” edustavat printtilehtien uutisissa kuntien johtavia poliitikkoja. Varsinkin eteläsuomalaiset paikallislehdet näkivät Helsingin kaupungin jonkinlaisena ilkeänä ja laskelmoivana bisnesmiehenä.

Eri lehtien välillä ei näyttänyt olevan suuria eroja kansalaisten mielipiteiden esittämisessä: vain harvat haastateltavat olivat kuntarajan muutoksen puolella. Koska jokaiseen lehteen oli valittu eri haastateltavat, on myös turhaa vertailla suoraan heidän sanomisiaan. Toisin kuin poliitikot, tavalliset sipoolaiset eivät kuitenkaan ottaneet jutuissa kantaa Sipoon tulevaisuuteen. Heidän puheenvuoroissaan näkyi syvä pettymys. Taistelu voimakasta ja kasvotonta vihollista vastaan oli hävitty.

6.2.3 Johtopäätöksiä

Yleisen ja tarkan analyysin jälkeen voidaan reaktioiden esittämisestä koota seuraavat johtopäätökset:

1. Poliittiset vaikuttajat saivat enemmän tilaa kertoa mielipiteistään kuin tavalliset kansalaiset tai neutraalit asiantuntijat.
2. Suurin osa lehdissä siteeratuista poliittista vaikuttajista tulkitsi kuntajaon muutoksen olleen epäreilu, demokratian ja Sipoon vastainen ottelu, jossa pienempi kunta hävisi. KHO:n nähtiin asettuneen Helsingin puolelle.
3. Myös suurin osa lehtiin haastatelluista tavallisista kansalaisista piti kuntarajan muutosta virheenä. Valtaosa tulkitsi KHO:n pitäneen Helsingin puolia ja osallistuneen demokratian vastaiseen toimintaan. Kaikki haastateltavat olivat Sipoossa asuvia tai siellä työskenteleviä ihmisiä.
4. Poliittisten vaikuttajien reaktioiden uutisoinnissa oli eroja. Eteläsuomalaiset paikallislehdet ja Hufvudstadsbladet toivat eniten esille negatiivisia reaktioita, Helsingin Sanomat kertoi enemmän positiivisista reaktioista.

6.3 Miten uutisissa kerrottiin päätöksen seurauksista

KHO:n Sipoo-päätöksen seurauksista ei kerrottu lehdissä kovinkaan paljon enempää kuin mitä edellisen päivän verkkouutisissa oli tullut ilmi. Kaikissa lehdissä kerrottiin siis Lounais-Sipoon rakennussuunnitelmista, uusien helsinkiläisten mahdollisuudesta äänestää Helsingin kunnallisvaaleissa, Sipoon raskaista verotulomenetyksistä ja Sipoon puolesta ry:n valituksesta EY-tuomioistuimeen. Erityisesti Sipoon kärsimistä rahallisista tappioista kerrottiin useissa lehdissä.

Yhteensä päätöksen seurauksista kerrottiin 48 aineiston jutussa. Juttuja oli siis suunnilleen saman verran kuin reaktioista kertovia juttuja (51).

Jotkut lehdet kertoivat seurauksista, joista ei oltu kerrottu verkkouutisissa:

- Innokkaimmat (*helsinkiläiset poliitikot*) väläyttävät lopunkin Sipoon liittämistä Helsinkiin, jollei yhteistyö maistu. (HS 16.1.)
- --- (*Sipoon*) kunta jatkaa hallituksen puheenjohtaja Christel Liljeströmin mukaan neuvotteluita liittymisestä Uudenmaan liittoon. (Vartti 16.1.)
- Entisen Sipoon mailla saatetaan nähdä myös raitiovaunuja, mikäli asia (*kaupunginjohtaja*) Pajusesta riippuu. (IL 16.1.)
- Kungsvägen skolan oppilaista 20 muuttuu helsinkiläiseksi, Sipoonjoesta jopa 80. (SS 17.1; BBL 16.1.)
- Sähkö- ja lämpöverkko siirtyy Helsingin Energian hoitoon. (SS 17.1.)
- Alueen kulttuuriympäristön ja muinaisjäännösten inventointi jää Helsingin kaupunginmuseon tehtäväksi. (SS 17.1.)
- Sakarinmäen (koulun) sadekatos jäänee seuraavalle isännälle. (SS 17.1.)
- Kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Paula Hiidenharma-Valtonen tulee helsinkiläiseksi. (BBL 16.1. käännös)
- Itäsalmen kirkko hautausmaineen siirtyy Helsingille. (BBL 16.1; HBL 16.1. käännös)
- Kirjailija-toimittaja-historioitsija Zachris Topeliuksesta tulee postuumisti sipoolainen. (HBL 16.1. käännös)

Päätöksen seurauksista raportoivat eniten ruotsinkieliset lehdet ja Sipoon Sanomat. Näissä lehdissä seurauksista myös kerrottiin yksityiskohtaisemmin ja paikallisemmin. Käytännössä tämä ilmeni selvästi päätöksen seurauksiin keskittyvinä pitkinä juttuina. Helsingin Sanomat kertoi seurauksista myös varsin paljon, mutta nämä seuraukset oli pääasiassa kerrottu jo edellisenä päivänä. Lähes jokaisessa lehdessä otettiin esille varsinkin metrolinjan rakentaminen ja Sipoon kärsimät kovat menetykset.

Toisaalta lehdissä myös kerrottiin päätöksen mahdollisista valtakunnallisista seurauksista. Useissa lehdissä (Kauppalehti, Aamulehti, Iltalehti) esimerkiksi arvioitiin KHO:n päätöksen

mahdollisia vaikutuksia muiden kuntien rajoihin. Tällöin tuotiin esille Keravan ja Järvenpään tavoitteet saada osuuksia Tuusulan maista. Järvenpään kaupunginjohtaja Erkki Kukkonen kiinnittää huomionsa kiistojen samankaltaisuuteen:

”Sipoo-tapauksessa (KHO:n) perustelu oli, että Helsingin alueen kehitystä tuettaisiin. Samaa perustelua voidaan soveltaa Keravalla ja Järvenpäässä.” (HBL 16.1. käännös)

Lehdissä haastatellut asiantuntijat eivät kuitenkaan pidä päätöstä ennakkopäätöksenä, eikä korkein hallinto-oikeuskaan halunnut tällaista viestittää. Tiedotteen mukaan Helsingin seutu oli nimittäin asetettu erilliseen asemaan:

KHO:ssa otettiin päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa huomioon Helsingin seudun erityisluonne, liitosalueen sijainti ja merkitys seudun kehittämiseksi sekä muutoksen luomat edellytykset parantaa asuntorakentamista ja liikenneyhteyksiä. (KHO 15.1.2008.)

Kuten poliitikkojen ja tavallisten sipoolaisten kadunmiesten reaktioista aiemmin huomattiin, tämä perustelu herätti myös paljon vahvoja mielipiteitä Helsingin erikoisasetuksesta Sipooseen nähden. Vaikka seurauksista puhuttaessa tuotiin esille päätöksen erikoisluonne, arvuuttelivat useat lehdet silti päätöksen vaikutuksista kuntapolitiikkaan.

Yhdessäkään lehdessä ei ollut haastateltavana korkeimman hallinto-oikeuden edustajaa. Ainaakaan heitä ei mainittu nimeltä.

6.3.1 Johtopäätöksiä

KHO:n päätöksen seurauksista kertovasta uutisoinnista nousi esille seuraavia seikkoja:

1. Päätöksen seuraukset tuotiin monipuolisesti esille lähes jokaisessa lehdessä. Paikallislehdissä seurauksista kerrottiin yksityiskohtaisemmin paikallisten esimerkkien avulla.
2. Kaikki seuraukset keskittyivät siihen, miten Lounais-Sipoon alueen elämä tai infrastruktuuri muuttuu. Eniten kerrottiin suunnitellusta metroreitistä ja Sipoon kunnan vero-ongelmista.
3. Päätöksen seurauksia spekuloidiin useassa lehdessä, mutta valtakunnallisista seurauksista ei jutuissa saatu varmuutta. Vaikutuksia arvioivat eri alojen edustajat, mutta ei kuitenkaan KHO:n jäsen.

7 Pohdinta

Tässä luvussa esittelen koko tarkasteluajan Sipoo-uutisointia ja kokoaan yhteen tutkimuksen tuloksia. Vertailen tuloksia myös aiempiin tutkimuksiin ja arvioin tutkimukseni validiteettia. Lopuksi on vielä tarpeellista pohtia mahdollisia jatkotutkimusten aiheita.

7.1 Uutisen elinkaari 15.–17.1.2008

Tähän tutkimukseen kerätyn aineiston perusteella voidaan olettaa, että korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä koskeva Sipoo-uutisointi sai alkunsa 15. tammikuuta 2008 kello 08:13. KHO:n viestintäpäällikkö Teuvo Arolainen kuitenkin kertoi päätöksestä ensimmäisenä Ylen radiouutisille, jotka julkistivat uutisen noin kello 08:08 (Arolainen, T, 11.9.2009.). Vaikka internetiä pidetään kaikkein nopeimpana viestintävälineenä, päihitti radio sen tällä kertaa muutamalla minuutilla.

Päätöksestä olisi ehkä uutisoitu verkossa nopeammin, jos KHO:n sivut eivät olisi kaatuneet juuri kun tiedote piti julkistaa kello 08:00. Tapaus kuvaa hyvin, kuinka tärkeä työväline internet on tiedotustoiminnalle ja journalisteille:

Jos joku toimittaja olisi odottanut oikeuden ovella, hän olisi voinut tutustua paperilla olevaan päätökseen ja siitä laadittuun tiedotteeseen heti ovien avauduttua kello kahdeksalta aamulla. Kaikki kuitenkin taisivat odottaa tiedon julkistusta verkossa. (Arolainen, T. 11.9.2009.)

Voidaan kuitenkin sanoa, että viestintä on muuttunut jatkuvasti päivittyväksi online-mediaksi (Iivonen ja Åberg 2009, 7-8; Väliverronen 2009, 30), sillä Sipoo-uutisointi päivittyi alkuvaikeuksien jälkeen hyvin nopeasti. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ja siitä laadittu tiedote pysyivät tärkeimpinä tiedonlähteinä silti vain noin puolen tunnin ajan. Sen jälkeen poliittiset vaikuttajat alkoivat saada mielipiteitään julki mediassa.

Kuntarajan muutokseen liittyvä uutisointi väheni kello 14 jälkeen, mutta se tavallaan syntyi uudelleen sanomalehdissä, joissa KHO:n päätökseen tartuttiin uudelleen. Tällöin oli saatu myös enemmän tietoja siitä, mitä vaikutuksia kuntarajan muutoksella olisi. Varsinainen suurjulkisuus oli kuitenkin ohi viimeistään tammikuun 17. päivän jälkeen. Sen jälkeen tapausta selvitettiin pääasiassa vain pääkirjoituksissa, sähköuutisissa ja aikakauslehdissä.

7.2 KHO:n tiedotteen vaikutus uutisointiin

Ensimmäinen tämän opinnäytetyön alussa listatuista tutkimuskysymyksistä oli ”*Kuinka KHO:n laatima tiedote näkyi Sipoo-päätöksestä uutisoitaessa?*”. Aineistoon valittujen uutisten analyysissä kävi ilmi, että tiedotetta käytettiin varsin paljon hyväksi verkkouutisoinnissa.

Tiedotetta kuitenkin lainattiin harvoin suoraan. Sen sisältämä tieto oli lähes järjestään pilkkottu erilaisiksi kokonaisuuksiksi ja usein jopa erillisiin sähkeisiin. Esimerkiksi STT ja Helsingin Sanomat kertoivat Sipoon Helsingiltä saamista maista erillisissä lyhyissä uutisissa. Printtilehtien uutisissa oli myös havaittavissa, etteivät kaikki lehdet lainanneet tiedotetta puolueettomasti, vaan asettuivat selkeästi Helsingin tai Sipoon puolelle.

Printtilehdissä tiedotetta lainattiin suoraan vielä verkkopalveluiden uutisiakin vähemmän. Lehtien uutiset usein myös syntyivät aiheeseen enemmän: Vain KHO:n päätöksestä kertovia uutisia oli printtilehtien uutisaineistossa vain muutama. Vaikka suoria lainauksia KHO:n tiedotteesta oli vähän, ei se tarkoita, ettei tiedotetta olisi käytetty uutisten aineistona. Tavalla tai toisella **jokainen tiedotteessa kerrottu asia uutisoitiin** niin verkkopalveluiden kuin printtilehtienkin sivuilla.

KHO:n tiedotteessa kerrotuista **päätöksen perusteluista kerrottiin varsinkin verkkolehdistä hyvin vähän.** Printtilehdissä perusteluista kerrottiin enemmän ja tarkemmin, mutta tällöin oli usein kysytty jonkin oikeusoppineen mielipidettä päätöksestä. Näiden perusteluiden tarkoitus oli varmasti taustoittaa uutisia. Lisäksi printtilehdet kertoivat huomattavasti verkkopalveluiden uutisia enemmän, miten kuntarajan muutos tulee vaikuttamaan alueen asukkaiden elämään. Myös Huovila (1999, 7, 29) on huomannut painettujen lehtien keskittyvän entistä enemmän uutisten taustoittamiseen.

Printtilehtien ja verkkopalveluiden sekä STT:n uutisoinnissa toistui yksi mielenkiintoinen huomio: Eniten uutisissa mainittiin niistä KHO:n tiedotteen asioista, jotka oli mainittu **tiedotteen ensimmäisessä kappaleessa.** Voidaan siis olettaa, että tiedote oli kirjoitettu jo valmiiksi uutismaiseen ja mielenkiintoiseen muotoon. Tällainen käytäntö nopeuttaa ja helpottaa myös verkkojournalistin hektistä työtä. Tulos tukee Iivosen ja Åbergin (2009) analyysin tulosta, jonka mukaan viranomaisia pidetään luotettavina tiedonlähteinä, ja heidän lähettämänsä kirjalliset tiedotteet ovat tärkeitä tiedonlähteitä.

Verkkolehden uutisten ilmestymisajoista (taulukko 1) voidaan havaita, että uutisointi alkoi heti kun KHO:n tiedote saatiin julkistettua. **Varsinkin ensimmäisen puolen tunnin aikana tie-**

dote oli verkkopalveluiden ensisijainen tiedonlähde Sipoo-uutisointiin. Selvä muutos tapahtui, kun Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen julkaisi päätöksestä oman tiedotteensa. Tämän jälkeen KHO:n tiedote ei enää ollut uutisoinnin ainoa tiedonlähde.

7.3 KHO:n päätöksen herättämät reaktiot

Toinen tässä opinnäytetyössä pohdittu kysymys oli *”Miten KHO:n päätöksen herättämät reaktiot tuotiin esiin uutisoinnissa?”* Kysymys on mielenkiintoinen jo siksi, että kuntarajan muutosta oli puntaroitu mediassa jo pitkään. Poliittisten vaikuttajien ja tavallisten kansalaisten reaktiot olivat siis tavallaan jatkoa niille tunteille, joita valtioneuvoston edellisenä kesänä tekemä kuntarajapäätös oli herättänyt.

Yksi KHO:n tiedotustoiminnan tavoitteista oli kertoa Sipoo-päätöksen perusteluista niin, että ihmiset tulkitsisi päätöstä väärin. Siksi reaktioiden tutkiminen oli niin tärkeä osa tämän opinnäytetyön analyysiä. Korkeimman hallinto-oikeuden tehtävähän ei ollut puuttua kuntarajan siirron tarpeellisuuteen, vaan siihen, oliko valtioneuvoston päätös lainvoimainen.

Analyysissa kävi ilmi, että **KHO:n tiedote kilpaili julkisuudessa** muiden lähteiden kanssa. Erityisen kovaksi vastukseksi nousevat Sipoon ja Helsingin päättäjien kommentit, jotka pääsivät leviämään huomattavasti laajemmalle kuin pelkän virastotiedotteen teksti. KHO:n tiedotteen näkökulma jäi alakynteen varsinkin niissä uutisissa, joissa kerrottiin päätöksen perusteluista.

KHO:n aktiivinen tiedotustoiminta oli varmasti yksi syy siihen, miksi tiedote menetti niin nopeasti asemansa ensisijaisena tiedonlähteenä. Niin Sipoon kuin Helsinginkin päättäjät saivat jo 14.1.2008 tiedon, että KHO julkistaa Sipoo-päätöksensä seuraavana päivänä. Näin eri tahot ehtivät valmistella omat tiedotteensa ja jopa tiedotustilaisuudet seuraavaksi päiväksi. **Korkeimman hallinto-oikeuden viestinnän linjaukset helpottivat näin niin asianosaisia kuin journalistejakin** varautumaan päätöksen julkistamisen aiheuttamaan mediamylläkkään.

Myös päätöksen käytännön seurauksista kerrottiin varsin nopeasti Helsingin kaupungin nopean tiedotustoiminnan ansiosta. Kaupungin tiedotteessa mainittu metroradan jatkaminen ja rakennuskannan rakentaminen pysyivät uutisoinnin pääaiheina tarkastelun loppuun asti. Nopea reagointi antoi Helsingille myös noin kahden tunnin etumatkan, ennen kun Sipoon kunta piti oman tiedotustilaisuutensa.

Kuten mainitsin jo luvussa 3.4, on verkkojulkaisuiden havaittu dramatisoivan ja henkilöivän uutisia joskus jopa printtilehtiä helpommin (Vanninen 2009, 132–140.). Dramatiikkaa taas saadaan aikaan esimerkiksi henkilöimällä uutisia. Lounais-Sipoota koskevassa uutisoinnissa printtilehdet näyttivät kuitenkin dramatisoivan tapahtumia verkkouutisia enemmän. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että printtilehtien jutuista lähes 70 prosenttia kertoi reaktioista päätökseen. Myös suurin osa verkossa ilmestyneistä jutuista sisälsi kommentteja, mutta printtilehdissä käytettiin enemmän dramaattisia metaforia ja metonymioita. Jotkut uutiset jopa otsikoitiin huomiota herättävillä lainauksilla.

Reaktioiden analyysissä tuli myös selvästi esille, että **poliittisten vaikuttajien mielipiteen pääsivät mediassa näkyvämmiin esille kuin tavallisten sipoolaisten reaktiot**. Tämä oli erityisesti huomattavissa verkkopalveluiden uutisoinnissa. Tavallisten helsinkiläisten kommentteja ei ollut yhdessäkään aineiston uutisessa. Mielipiteiden uutisointi liittyy osaltaan lehtien tapaan tarinallistaa uutisia (Nieminen & Pantti 2004, 134.). Varsinkin tavallisten sipoolaisten elämän muutoksista kertominen tuo uutisiin myös edellä kuvattua dramatiikkaa.

Asiantuntijoiden reaktiot olivat lähes aina neutraaleja. Heidän tehtäväkseen jäi KHO:n päätöksen valtakunnallisten seurausten analysoiminen. Erityisesti he pohtivat, olisiko päätöksellä vaikutuksia muihin kuntarajapäätöksiin. KHO painotti tiedotteessa, että Helsinki asetettiin päätöksessä erityiseen asemaan muuhun maahan verrattuna ja niin päättelivät myös neutraalit asiantuntijat.

Politiittisten vaikuttajien sekä tavallisten kansalaisten negatiivisissa reaktioissa tämä kanta kuitenkin kumottiin ja päätös tulkittiin ennakkotapaukseksi. Sipoolaiset päättäjät ja tavalliset kansalaiset **vertasivat kuntarajan muutosta Helsingin ja Sipoon väliseen otteluun**, jossa isompi ja vahvempi vei voiton pienemmästä. Suurin osa varsinkin printtilehdissä kerrotuista reaktioista oli siis poimittu negatiivisten asenteiden paradigmat. Positiiviset reaktiot olivat huomattavasti harvinaisempia.

KHO:n kannalta on tietenkin ongelmallista, että jotkut tulkitsivat päätöksen väärin. Negatiivisiin reaktioihin varmasti vaikutti se, että kuntarajan muutoksesta oli kiistelty jo pitkään ja sen vastustamisesta tullut monelle sipoolaiselle periaatekysymys. KHO:n tiedote olisi voinut nostaa päätöksen perustelut tiedotteen alkupäähän, jolloin ne olisi ehkä mainittu useimmin uutisoinnissa.

Verkkopalveluiden uutisoinnissa ei ollut selkeää eroa poliittisten vaikuttajien negatiivisten ja positiivisten reaktioiden välillä, mutta printtilehdissä hajontaa oli enemmän. Printtilehdistä

erityisesti **uusmaalaiset paikallislehdet ja Hufvudstadsbladet toivat esille negatiivisia mielipiteitä**. Syyttävä katse kohdistui silti Helsinkiin, ei korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KHO:n on kuitenkin ilmeisen vaikea vaikuttaa siihen, millaisia reaktioita media toi esille. Tulos tukee täten Iivosen ja Åbergin teesejä julkisen vallan viestintöiminnan muutoksista (2009, 7–8).

Journalismin iltapäivälehdistyminen ja online-median synty eivät kuitenkaan tarkoita sitä, että tiedotustoimintaa tulisi vältellä. Korkeimman hallinto-oikeuden resurssit eivät olisi yksin riittäneet päätöksen laajaan uutisointiin, mutta toisaalta ilman KHO:n tiedotetta eivät lehdet eivätkä asianomaiset olisi pystyneet reagoimaan päätökseen kovin nopeasti. Aallon sanoin (2005, 121) kyse on siis jonkinlaisesta ”symbioottisesta suhteesta”. Ammattitaitoisesti ja selvästi laadittu tiedotekin voi kuitenkin herättää vastareaktioita, joita syntyy aina tunteita herättävistä päätöksistä.

7.4 Tutkimuksen arviointi

Tämän opinnäytteen tekeminen oli mielenkiintoinen kokemus, sillä en ollut aikaisemmin törmännyt vastaaviin tutkimuksiin tiedotteen vaikutuksista journalistiseen uutisointiin. Työskennellessäni journalistisissa tehtävissä olin toki huomannut, kuinka poliisi- ja viranomaistiedotteet voivat tarjota tuoreita uutisaiheita. Tutkimusta tehdessäni sain kuitenkin huomata, etteivät lehdet kovasta kiireestä huolimatta julkaise tiedotteita sellaisinaan lehdistä ja verkossa. Tulos oli itselleni helpotus, sillä pelkkä tiedotteiden kopioiminen olisi helppo tapa julkaista sen tarjoama uutinen mahdollisimman nopeasti.

Tiedotteiden vaikutus journalistisiin teksteihin on silti selvästi havaittavissa. Tiedotustoimintaa järjestävien toimijoiden kannalta ilmiö on kaksiteräinen miekka: Omat näkökannat on helppompaa saada julkisuuteen, mutta toisaalta tiedotustoimintaan pitää suunnata yhä enemmän resursseja. Vain harvoilla toimittajilla on nimittäin aikaa tulkita huonosti jäsenneiltyä tiedotteita.

Itselleni tämän opinnäytetyön tekeminen opetti tutkimuksen laatimista. Suurin pullonkaula koko tutkimuksessa oli lopulta aineiston suuri määrä. Korkeimman hallinto-oikeuden kokoamista lehtileikkeistä olisi varmasti voinut koota vieläkin suuremman tutkimuksen. En edes yrittänyt luoda kaikenkattavaa teoriaa rajamuutoksen ympärillä pyörineistä tapahtumista. Tiedotteen vaikutuksia olisi voinut tutkia monella muullakin tavalla, mutta valitsemani metodit tuntuivat itselleni kaikkein luontevimmalta. Tutkimusmenetelmien valintaan vaikutti selvästi aiempi journalistinen kokemukseni ja mielikuvani verkkopalveluiden toiminnasta.

Tutkimuksessa käytetyn aineiston rajausta johtuu siitä, että KHO oli kerännyt suurimman osan siitä jo ennen kuin aloin itse tutkia tapausta. Jos olisin kerännyt uutiset itse, olisi aineisto varmasti mahdollistanut kattavamman tutkimuksen. Tällöin olisin myös pystynyt näkemään paremmin, kuinka uutisointi näkyi esimerkiksi televisiossa ja verkkopalveluiden etusivuilla. Tämä olisi kuitenkin vaatinut sen, että olisin saanut toimeksiannon ennen tiedotteen julkistamista. Vastaavan verkkoaineiston kokoaminen yli vuosi tapahtumien jälkeen ei kuitenkaan olisi ollut teknisesti mahdollista.

Lehtijuttujen aineisto oli mielestäni tarpeeksi kattava tätä tutkimusta varten, sillä siihen kuului niin valtakunnallisia kuin paikallisiakin lehtiä. Jos olisin ottanut tarkasteluun mukaan kaikki 16. ja 17. päivänä ilmestyneet lehtiuutiset, olisivat tulokset ehkä olleet hieman erilaiset. Toki mukaan olisi myös voinut ottaa televisiossa ja radiossa esitetyt Sipoo-uutiset. Tämän tutkimuksen puitteissa liian suuri aineisto olisi kuitenkin ollut pikemmin taakka kuin hyöty. Katson siis, että KHO:n keräämä aineisto kuvaa hyvin tarkastelupäivien uutisointia ja oli näin tarpeeksi kattava tämän tutkimuksen toteuttamiseen.

Analyysissä käytetyt tutkimusmenetelmät toimivat varsin hyvin aineiston kanssa, mutta niiden tarkentaminen olisi helpottanut analyysiä. Jos tarjolla olisi ollut suurempi aineisto, olisin kenties voinut jakaa aineiston jutut kolmen ryhmän sijasta useampaan joukkoon ja soveltanut aineistoon kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Tällöin aineiston tarkempi käsittely olisi tosin jäänyt taka-alalle. Toisaalta aineistoa olisi voinut käsitellä myös diskurssianalyysin keinoin, jolloin se olisi ollut helppo jakaa ryhmiin niiden lajityypin eli *genren* mukaan (Nieminen & Pantti. 2004, 130–132.).

Olisi lisäksi ollut mielenkiintoista tutkia, tukiko Helsingin Sanomat Lounais-Sipoon liittämistä Helsinkiin välittämällä tapauksesta enemmän positiivisia kuin negatiivisia reaktioita. Tällöin aineistoa olisi kuitenkin pitänyt kerätä usean kuukauden pituiselta ajalta.

Yhden ongelman tutkimuksella asettivat Suomen Tietotoimiston STT:n uutiset. Niiden analysoiminen samassa sarjassa verkkopalveluissa ilmestyneiden uutisten kanssa vaikutti varmasti tuloksiin, sillä varsinkin STT:n illalla julkaisemat uutiset oli tarkoitettu julkaistavaksi seuraavan päivän lehdissä. Ilman STT:n uutisia olisi verkkopalveluiden uutisointia kuvaava aineisto ollut kuitenkin liian suppea. Ne täydensivät hyvin aineistoa, sillä verkkopalvelut eivät enää uutisoineet tapauksesta paljонkaan kello 14 jälkeen.

Jossain vaiheessa tutkimusta harkitsin myös uutisoinnissa mukana olleiden toimittajien haastattelemissa. Toimittajat olisivat voineet kertoa oman näkökulmansa tapahtumiin ja kommentteja

olisi voinut verrata KHO:n tiedotuspäällikkö Arolaisen kommentteihin. Halusin kuitenkin keskittyä uutisten analysoimiseen ja käytin tiedotuspäällikön kommentteja vain niiltä osin kun ne kuvasivat tiedotusprosessia. Aineisto sai puhua puolestaan.

7.5 Kehitysehdotuksia

Tutkimuksessa saatiin selville, että korkeimman hallinto-oikeuden viestintästrategia toimi Sipoon päätöksestä viestittämisessä varsin hyvin. Tiedotetta lainattiin harvoin suoraan, mutta varsinkin verkkopalveluille se oli jonkin aikaa ensisijainen tiedonlähde. Osaltaan journalistien työtä helpotti varmasti se, että tiedotteen mielenkiintoisin anti (KHO:n päätöksen lopputulos) oli kerrottu heti sen ensimmäisessä kappaleessa. Myös tiedotteiden tulisi siis olla tässä mielessä olla uutismaisesti rakennettuja.

Koska oikeus oli kertonut päätöksen julkaisusta etukäteen, pystyivät poliitikot ja päättäjät reagoimaan päätökseen nopeasti. Tämä johti siihen, että oikeuden tiedote kilpaili julkisuudesta erityisesti poliittisten vaikuttajien reaktioiden kanssa. Tavallisten kansalaisten reaktioita uutisoitiin vähän sekä verkossa että lehtien sivuilla.

Toivon, että tästä tutkimuksesta on hyötyä myös muille kuin vain sen toimeksiantajalle. Tutkitu tapaus kuvaa hyvin sitä, kuinka tärkeää tiedotustoiminta on niin tiedottaville tahoille kuin journalisteillekin. Lounais-Sipoon tapaukseen tutustuminen auttoi minua lopulta tajuaamaan, kuinka tarpeellisia tiedotteet ovat myös omassa journalistin työssäni. Tiedotustoimintaan panostaminen voi nimittäin tuoda uusia asioita julkisuuteen ja parantaa näin journalismin tasoa.

Tiedotus Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntarajan muutoksesta tarjoaisi vielä lukuisia mielenkiintoisia jatkotutkimuksen aiheita. Kuten jo aiemmin mainitsin, voisi tutkimusta laajentaa niin, että mukaan saataisiin myös uutisointi valtioneuvoston kesällä 2007 tehdystä rajapäätöksestä. Toisaalta tutkimuksen voisi kohdentaa tarkemmin. Tällöin voitaisiin tutkia esimerkiksi sitä, kuinka Helsingin ja Sipoon päättäjät reagoivat korkeimman hallinto-oikeuden tiedotteeseen. Tutkimus olisi mahdollista toteuttaa analysoimalla lehti uutisia ja haastattelemalla päättäjiä.

Tässä opinnäytetyössä esitetty tapaus oli harvinainen jo siinä mielessä, että se sai paljon julkisuutta mediassa. Korkein hallinto-oikeus on kerännyt tiedotteen julkaisupäivän aikana julkaituja keskustelupalstojen viestejä. Näitä kommentteja tutkimalla voitaisiin saada kuva siitä, kuinka uutisten lukijat suhtautuivat päätökseen.

KHO:n laajaan aineistoon kuului vielä eri lehtien pääkirjoituksia. Niissä arvioitiin varsin tiukkasanaisesti Helsingin suunnitelmia rakentaa Lounais-Sipooseen uusia asuinalueita ja metroyhdytys. Pääkirjoituksissa myös kerrottiin tässä opinnäytetyössä käsiteltyjä uutisia tarkemmin KHO:n antamista Sipoo-päätöksen perusteluista. Lisäksi kirjoituksissa ennustettiin päätöksen vaikuttavan myös tulevaisuudessa käsiteltäviin kuntarajapäätöksiin. Pääkirjoitusten analyysin avulla voitaisiin varmasti selvittää tämän opinnäytetyön tukimusta paremmin eri lehtien kannanottoja KHO:n päätökseen.

Kun tämä opinnäytetyö julkaistaan, on KHO:n Sipoo-päätöksen julkaisusta kulunut jo yli kaksi vuotta. Lounais-Sipoo liitettiin virallisesti Helsinkiin vuoden 2009 alusta, mutta keskustelu alueen tulevaisuudesta jatkuu edelleen. Helsingin Sanomat kertoi 4. joulukuuta 2009 Helsingin suunnitelmista laajentaa metropolialuetta rajusti itään. Lounaissipoolaisten mielipiteet ovat uutisen mukaan edelleen samat kuin jo pari vuotta aiemmin: rakennushankkeita vastustetaan ja kuntarajan muutos kaihtaa yhä asukkaiden hampaankolossa.

Lounais-Sipoon tarina ei loppunutkaan korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen, vaan se jatkuu edelleen.

Lähteet

Aalto, S. 2005. Tiedotteet jutun juurina. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
Luettavissa: <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu00682.pdf>

Alasuutari, P. 1995. Laadullinen tutkimus. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä 2001.

Arolainen, T. 11.9.2009. Viestintäpäällikkö. Korkein hallinto-oikeus. Haastattelu. Helsinki.

Drake, M., Haasio, A. ja Jääskeläinen M. 2009. Valtamedian kainalossa. Online-journalismin parhaat käytännöt -hankkeen loppuraportti. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu. Helsinki

Helasvuo, M-L. 1992. Kuka komentaa ja ketä? Pala generatiivisen syntaksin terminologiaa haarakassa. Teoksessa Harvilahti, L., Kalliokoski, J. ja Onikki, T. (toim.). Metafora. Ikkuna kieleen, mieleen ja maailmaan, s. 314–327. SKS. Helsinki.

Harvilahti, L., Kalliokoski, J., Nikkanen, U. ja Onikki, T. 1992. Metafora: Ikkuna kieleen, mieleen ja kulttuuriin. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.

Huovila, T., 1995. Uutisvuorokausi: tutkimus medioiden eroista. Infoviestintä. Helsinki.

Iivonen, J. & Åberg, L. 2009. Viestinnästä julkisuuspolitiikkaan: Julkisen vallan viestintätoimintojen muutos Suomessa. Hallinnon Tutkimus 2/2009. Hallinnon Tutkimuksen Seura. Helsinki.

Jyrkiäinen, J. 2008. Journalaisti muuttuvassa mediassa. Tampereen yliopiston. Tampere.

KHO: 2008:1. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös. Kuntajaon muuttamista koskeva valitus.

KHO:n yleisesite 2009. Korkein hallinto-oikeus.

KHO:n viestintäsuunnitelma 2008. Vahvistettu 15.1.2008.

Kolari, E. 2009. Toimittajasta tuottajaksi. Sanomalehden toimitustyö muutoksessa. Teoksessa Väliaverron, E. (toim.). Journalismi murroksessa. s. 150–167. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Kunelius, R 2003. Viestinnän vallassa, johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. WSOY. Porvoo.

Lehtonen, J. 2002. Julkisuuden riskit. Mainostajien liitto. Helsinki.

Nieminen, H. & Pantti, M. 2004. Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Loki-Kirjat. Helsinki.

Törmä, S. (toim.) 2009. Yritysviestinnän yrityskuvatutkimus. Taloustutkimus.

Vanninen, S. 2009. Rikoksesta kriisiin. Digitaalisen ajan uutisagenda julkisuustilaa määrittävänä tekijänä. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.

Luettavissa: <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu03814.pdf>

Viestintä Kielipuu 2009. Ulkoinen viestintä. Luettu 23.9.2009.

Luettavissa: <http://www.kielipuu.fi/>

Väliverronen, E. (toim.) 2009. Journalismi murroksessa. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Korkeimman hallinto-oikeuden tiedote

15.1.2008 – KHO hylkäsi valitukset Helsingin, Sipoon ja Vantaan kuntajaon muutoksesta

Korkein hallinto-oikeus on hylännyt valitukset valtioneuvoston kesäkuussa 2007 tekemästä päätöksestä liittää Sipoon lounaisosa ja Vantaan ns. Västerkullan kiila Helsinkiin. Päätöksestä tehtiin yhteensä 25 valitusta. Niistä kolme peruutettiin ja yksi jätettiin myöhään tehtynä tutkimatta.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana vain kuntajaon muutoksen lainmukaisuus, ei valtioneuvoston päätöksen tarkoituksenmukaisuus. Päätös täytti kuntajakolain yleiset oikeudelliset edellytykset kuntajaon muutokselle.

Päätös kuntajaon muuttamisesta voitiin kuitenkin tehdä vain erityisen painavista syistä, koska Sipoo vastusti sitä. KHO:ssa otettiin päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa huomioon Helsingin seudun erityisluonne, liitosalueen sijainti ja merkitys seudun kehittämiseksi sekä muutoksen luomat edellytykset parantaa asuntorakentamista ja liikenneyhteyksiä.

Kiistassa oli kysymys Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi. Pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien yhteinen, 14 kuntaa käsittävä Helsingin seutu on valtioneuvoston 2000 antamissa valtakunnallisissa alueiden käytön tavoitteissa asetettu muuhun maahan verrattuna erityiseen asemaan. Sipoon kunnan harjoittama maapolitiikka ei ole mahdollistanut seudun yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittymistä itään.

Monessa valituksessa viitattiin perustuslain itsehallintosäännökseen kuntajaon muuttamista estävänä perusteena. KHO:n mukaan säännös ei anna yksittäisille kunnille suojaa kuntajaon muutosta vastaan, vaan siinä on kysymys kuntalaisten itsehallinnosta. Kunnan on edistettävä asukkaiden hyvinvointia ja alueiden kestävä kehitystä.

Valtioneuvoston ratkaisun pohjana oli laaja asiakirja-aineisto. Sitä täydensivät KHO:lle tehdyt valitukset ja käsittelyn aikana annetut lausunnot ja vastaselitykset. Selvitysaineistona otettiin

huomioon myös aiempia Sipoon maankäyttöä koskevia ratkaisuja, joissa on arvioitu alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Useissa valituksissa katsottiin, että pääministeri Matti Vanhanen oli esteellinen osallistumaan päätöksentekoon valtioneuvostossa, koska hän oli etukäteen ottanut osaa asiaa koskevaan julkiseen keskusteluun ja käsitellyt Helsingin seudun aluejaotusta puoluejohtajien neuvotteluissa.

KHO:n mukaan nämä toimet eivät tehneet Vanhasesta jääviä. Pääministerin osallistumisella kuntajakoa koskevaan julkiseen keskusteluun ei ollut oikeudellista merkitystä.

Sipoo saa lunastaa Helsingin maita Nikkilästä ja Pigbyn kylästä

Korkein hallinto-oikeus on tänään ratkaissut myös Helsingin kaupungin tekemän valituksen ympäristöministeriön päätöksestä, jolla Sipoon kunnalle myönnettiin lupa saada Nikkilän ja Pigbyn kylistä yhteensä noin 57 hehtaaria Helsingin omistamia maita. Valitus hylättiin.

KHO:n mukaan Helsingin omistamien alueiden lunastamista on pidettävä yleisen tarpeen vaatimana. Se myös täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt lunastamisen edellytykset.

Päätökset ovat liitteenä.

Lisätietoja:

KHO:n ratkaisu valtioneuvoston Sipoo-päätöksestä (taltio 33)

Hallintoneuvos Ahti Rihto 010 3640 287

Kansliapäällikkö Rütta Mutikainen 010 3640 210

Viestintäpäällikkö Teuvo Arolainen, 010 3640 206, 050 3411 347

KHO:n ratkaisu Sipoon kunnalle myönnetystä lunastuslupapäätöksestä (taltio 45)

Viestintäpäällikkö Teuvo Arolainen, 010 3640 206, 050 3411 347

Lounais-Sipoon saanut Helsinki tähyää jo pidemmälle itään

► Sipoo laskee menettävänsä päätöksellä yli sata miljoonaa euroa

Riku Jokinen
Samuli Laita
HELSINGIN SANOMAT

► Helsinki alkaa heti suunnitella metrolinjaa ja asutuskruksia Lounais-Sipooseen. Samalla Helsingissä tähytään jo pidemmälle itään Sipoon ja Porvoon suuntaan, jonne kaupunkirakenne aiotaan seurataksikin levittää.

Korkein hallinto-oikeus hylkää tiistaina valtioneuvoston Sipoo-päätöksestä tehdyt valitukset. 30 neliökilometrin koinen alue Sipoon Itäsalmen ympäristöstä sekä Vantaan niin sanottu Västerkullan kiila liitetään Helsinkiin vuoden 2009 alussa. "Kaupunkirakenteen kannalta se on erittäin merkittävä päätös. Kaupunki laajenee vihdoinkin itään", kaupunginjohtaja **Jussi Pajunen** sanoo. Hänen mukaansa Lounais-Sipoon liittäminen Helsinkiin on vasta ensimmäinen vaihe.

"Sipoon uusien alueiden vaikutus on ajallisesti rajallinen. Menee 10–15 vuotta, ennen kuin nämä alueet ovat kaupunkirakenteen osia." Sen jälkeen kaupunkirakenteen kehittämisen idässä olisi Helsingin, Sipoon ja Porvoon yhteistyötä.

Helsinkiäisten poliitikkojen joukosta kuuluu kovempaa puheita. "Sipoo on saatava samaan maakuntaliittoon Helsingin kanssa. Muuten koko Sipoo on liitettävä Helsinkiin", Sdp:n valtuustoryhmän puheenjohtaja **Kai Kalima** sanoo. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Suvi Rihtniemi**

(kok) on sovitteluvampi. "Rannikko on aina kauhean kiinnostava. Uskon kuitenkin, että tulevaisuudessa yhteistyötä voidaan tehdä Sipoon kanssa. Porvookin on yllättävän lähellä", Rihtniemi sanoo. Sipoolaiset KHO:n päätös katkerointi. "Tämä on ollut vakava takaisku myös demokraatialle. Olimme uskossa, että lainsäädäntö olisi meidän pelastanut. Herää kysymys, onko tämä oikeusvaltio vai ei", kunta- ja valtuustoryhmän puheenjohtaja **Christel Liljeström** (r) toteaa. "Meidän kasvusuunnitelmiamme ei otettu huomioon", Sipoon kunnanjohtaja **Markku Luoma** moittii.

Sipoon kunnanhallitus aikoo laskea rahalliset menetykset, joiden perusteella Helsingiltä aletaan karhuta korvauksia. Verotulojen ja valtionosuuksien vähennykseksi arvioidaan 13 prosenttia eli kymmenen miljoonaa euroa. Menettetyt rakennusten sekä kunnallistekniikan arvoksi lasketaan 40 miljoonaa euroa.

Kunnanjohtaja Luoma laskee myös, että luovutettavan alueen maankäytösopimukset olisivat tuoneet sata miljoonaa euroa kunnan kiristuun. Mahdollista veroäyrin korotusta Sipoon johto ei vielä tiistaina pystynyt arvioimaan.

Helsingin kaupunkisuunnittelijoiden pöytälaatuissa on jo erilaisia epävirallisia hahmotelmia Lounais-Sipoon varalle. Helsinki suunnittelee asutuvansa alueelle jopa 40 000 ihmistä. Vielä ei tiedetä, miten tiivistä ja matalaa asutusta uusille alueille rakennetaan.

Metro vedetään todennäköisesti kulkemaan maan päällä Mellunmäestä itään. Uusia asemia saattaa tulla jopa neljä.

► PÄÄKIRJOITUS A 2
Helsingillä nyt vastuu Lounais-Sipoon kehityksestä

FRAMTIDSTRO I dag börjar man bygga det nya förminskade Sibbo

Sorgen får ge vika för planering

Sibbos kommunrepresentanter talade alla om begravningsstämning och en sorgens dag i går. Men Sibbo ger inte upp sina tillväxtplaner. Den nya generalplanen ska vara klar i vår.

- Vi är väldigt besvikna på beslutet. Det är inte bara ett bakslag för Sibbo utan också för demokratin. Man kan fråga sig om vi alls lever i en rättsstat längre.

Så inleder Sibbos fullmäktigeordförande **Kristina Lyytikäinen**, sfp, presskonferensen i kommunhuset i går på morgonen - efter att ha önskat oss välkomna till begravningsstämningen.

För Sibbo kommuns del är slaget nu över.

- Processen har tagit ett och ett halvt år och det har varit en hård prövotid för oss säger Lyytikäinen, men konstaterar att livet fortsätter: nu ska Sibbo köra igång planläggningen i rask takt.

Den förnyade generalplanen blir klar på våren.

- Under det senaste året har vi förberett planer för båda alternativen, säger planeringsdirektör **Pekka Normo**.

Sibbo satsar nu på södra Sibbo och Söderkulla, men också på mellersta Sibbo och Tallmo och Nickby. Enligt högsta förvaltningsdomstolens beslut ska Sibbo lösa in de 57 hektar som Helsingfors äger i Nickby. Sibbo satsar också på att elbanan som nu går till Tallmo och Nickby också ska börja användas för persontrafik.

40 000 till år 2025

Sibbo håller i princip fast vid planen som ska öka Sibbos invånartal med 40 000 fram till år 2025. Vissa omjusteringar krävs förstas.

- Allt det tar vi ställning till på våren, säger kommunstyrelsens ordförande **Christel Liljeström**, sfp.

Hon påpekar precis som Lyytikäinen och kommun-

SORGENS DAG. Både kommundirektör Markku Luoma och ordförandena för fullmäktige Kristina Lyytikäinen samt för kommunstyrelsen Christel Liljeström betonar vikten av att blicka framåt och fortsätta planera.

direktör **Markku Luoma** samt alla partirepresentanter på presskonferensen att det gäller att blicka framåt och samarbeta.

- I dag är en sorgens dag men i morgon är det dags att bygga det nya Sibbo, säger Liljeström.

Luoma är nöjd med samarbetet i Sibbo hittills och hoppas man kan fortsätta på samma sätt. Och när det gäller samarbetet med andra kommuner är det klart var Sibbo står:

- Vi är en del av huvudstadsregionen, säger Lyytikäinen.

- Det är klart Sibbo ska titta västerut, inte österut, säger också **Hanne Aho**, ordförande för sdp i Sibbo.

Miljoner i ersättning

Men innan det blir fråga om samarbete med Helsingfors måste Sibbo förhandla om de ersättningar som ska ges för det annekterade området. Med de dryga 29 kvadratkilometer mark som övergår till Helsingfors försvinner också invånare, företag och fastigheter - både existerande och tänkta. Sib-

bo förlorar nästan 20 miljoner euro i färdigt byggda fastigheter, som till exempel det bara några år gamla skolcentret i Östersundom. Investeringarna i kommunalteknik är värda 18 miljoner, och Sibbo mister också över 10 miljoner i nuvarande skatteinkomster.

- Den största förlusten är ändå de 600 miljoner i skatteinkomster som skulle ha kommit om vi själva fått utveckla området, säger Luoma.

Siffran på 600 miljoner gäller de skatteinkomster de planerade nya invånarna hade medfört under de närmaste tio åren.

Lyytikäinen tycker inte det är konstigt att tänka tio år framåt.

- I tidigare kommunindelningar har man också räknat så.

Kan Sibbo ersättas också för tid och pengar som gått till planeringsarbete som nu går till spillo?

- Också det är en förhandlingsfråga, säger Lyytikäinen.

MARIANNE SUNDHOLM
09-1253 345, marianne.sundholm@hbl.fi

Helsinki sai lopulta mitä halusi

”Takaisku Sipoolle ja demokratialle”

ANNE RAVANTTI

Lounais-Sipoo on menetetty. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi tiistaina valtioneuvoston alue-liitos-päätöksestä tehdyt valitukset, mikä tarkoittaa Helsingin laajenemista Lounais-Sipooseen.

– Sipoon ryöstö on saanut päätöksensä. Muita perusteita ei löydy kuin se, että Helsinki halusi alueen, huokasi keskusta-valtuutettu **Jouko Tikkanen** Sipoon kunnan tiistaisessa tiedotustilaisuudessa.

Sipoo tyytyy kuitenkin kohtaloonsa. Sipoon puolesta ry aiko viedä asian EU-tuomioistuimeen, mutta kunta ei enää näillä näkymin tähän leikkiin lähde.

”Yleinen etu ajoi Sipoon ohitse

Toisin kuin monet lainoppi-neet matkan varrella, KHO piti alue-liitosta kuntajakolain mukaisena.

KHO:n päätöksen mukaan kuntajakolaisissa mainitut erityisen painavat syyt täyttyvät, ja päätöstä perusteltiin hallituksen

Vakavia kasvoja. Kunnanjohtaja Markku Luomaa sekä poliitikoista Kristina Lyytikäistä (2. vas.), Christel Liljestromiä ja Eva Kuntsia ei tiistaina juuri naurattanut. -Hautajais tunnelmat, kuvasi Lyytikäinen.

tavoin Helsingin seudun yleiselä edulla.

– KHO:ssa otettiin päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa huomioon Helsingin seudun erityisluonne, liitosalueen si-

jainti sekä merkitys seudun kehittämiseksi.

– Sipoon kunnan harjoittama maapolitiikka ei ole mahdollistanut seudun yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittymistä itään, päätöksessä todetaan.

Käytännössä päätös tarkoittaa sitä, että vajaat 3 000 hehtaaria ja parituhatta sipoolaista siirtyvät Helsinkiin vuoden 2009 alusta.

Liitosalueeseen kuuluvat

muun muassa Karhusaari, Itäsalmi ja Landbo.

Sipoossa päätös otettiin vastaan pettyneesti.

Päätäjät ja virkamiehet jakoivat ainakin julkisuudessa uskoa loppuun saakka rajansiirron kumoutumiseen ylimmässä oikeusasteessa.

”Hautajais-tunnelmissa tässä ollaan

–Vähän on hautajais-tunnelma, olemme pettyneitä. Tämä on takaisku Sipoolle ja demokratialle, toteaa kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Kristina Lyytikäinen** (r).

–Päätös on vastoin asiantuntijoiden näkemyksiä. KHO ei ole huomioinut Sipoon kasvusuunnitelmia, tässä on varmasti huomioitu Helsingin maanomistukset kyseisellä alueella, epäilee

kunnanjohtaja **Markku Luoma**.

Sipoo pitää rajansiirtoa selvänä ennakkotapauksena. Vastavia aluehavitteita on odotettavissa ympäri maata. Päänavaus on tehty esimerkiksi naapurissa Keski-Uudellamaalla, jossa Järvenpää ja Kerava hamuavat osia Tuusulasta.

– Isomman oikeus on Suomessa vielä etusijalla, kun tässä on viitattu esimerkiksi Helsingin maanomistuksiin. Tämä on ennakkotapaus, sanoo kunnanhallituksen puheenjohtaja **Christel Liljestrom** (r).

Toisaalta sipoolaisilla on vielä voimia jäljellä katsoa eteenpäin.

– Nyt on selkeä päätös siitä, missä raja kulkee. Voimme jatkaa Sipoon kasvusuunnitelmien toteuttamista, muistuttaa demareiden valtuustoryhmän johtaja **Hanne Aho**.

Ryöstölle päätös. Keskustan Jouko Tikkanen mukaan ”Sipoon ryöstö” sai nyt päätöksensä. Ko koomuksen Paula Hiidenhuoma-Valtoesta taas tulee helsinkiläinen vuoden 2009 alusta.

HFD stympade Sibbo

Högsta förvaltningsdomstolen beslöt stympa Sibbo. I sitt beslut säger HFD att statsrådets beslut att tillåta Helsingfors att annektera omkring 3 000 hektar mark av Sibbo inte var lagstridigt.

SIBBO/HELSINGFORS. Gransjuringen träder i kraft från och med början av nästa år, men får praktiska följder redan i år. I höstens kommunalval röstar invånarna på kandidater som ställs upp i Helsingfors.

I den svenskspråkiga sammanfattningen av HFD:s beslut hänvisar högsta förvaltningsdomstolen till kommunindelningens 3 och

Bbl – Kristoffer Åberg

För Sibbos viceordförande Caspar Berntzen skräder inte på orden om HFD-beslutet. Det är ofattbart och en ren skymf mot demokratin, säger han.

5 paragraf. När HFD pröva de lagenligheten i statsrådets beslut kom domarna fram till att området skiljer sig från andra kommunala indelningar. Det är frågan om "ett särskilt område i Helsingforsregionen, som anses vara ett område som huvudstadsregionen och dess kranskommuner bildar".

HFD hänvisar till att statsrådet hade givit området en särställning jämfört med andra områden i landet, när statsrådet år 2000 med stöd av markanvändnings- och bygglagen fastställde de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Så talar man om en behärskad och balanserad utveckling av samhällsstrukturen i Helsingforsregionen och möjligheter till bättre bostadsbyggande och trafikförbindelser.

Det gjorde att det enligt 3:e paragrafen i kommunindelningenslagen enligt HFD fanns sådana allmänna förutsättningar för ändringen som lagen krävde.

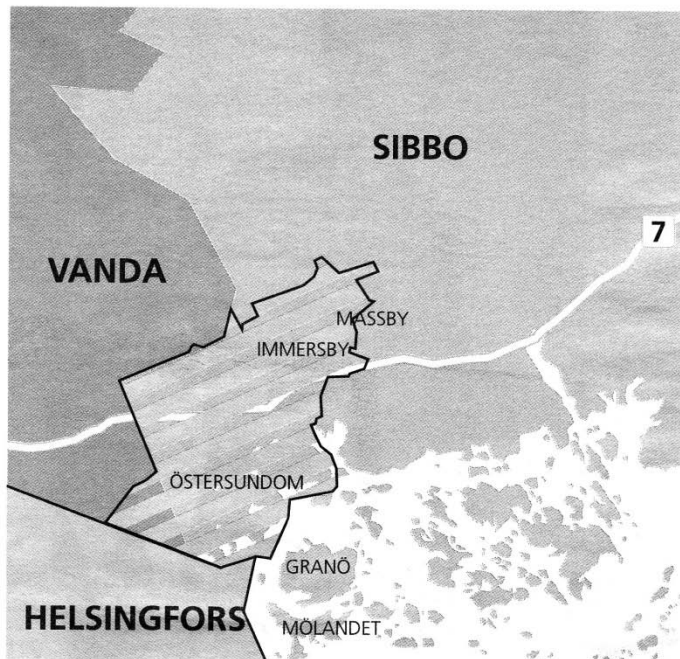
Därför anser HFD att statsrådets beslut inte var lagstridigt.

Ofattbart beslut

Ett ofattbart beslut som blir ett prejudikat för hela landet. Så definierar föreningen För Sibbo HFD:s beslut i ett pressmeddelande.

Föreningens viceordförande Caspar Berntzen är otroligt besviken.

– Ännu på måndagen trod-

HFD fastställde statsrådets beslut om att Helsingfors får annektera delar av sydvästra Sibbo. Det handlar om 8 procent av Sibbos landareal. Idag bor ungefär 2 000 invånare på området, och de svarar för 13 procent av Sibbos intäkter från skatter och statsandelar.

de jag att rättvisan skulle styra landet. Det är otroligt ofattbart.

Han säger att det här HFD-beslutet, trots att statsrådet i sitt beslut gjorde allt för att förklara att sydvästra Sibbo är ett specialfall, kommer att leda till en dominoeffekt i hela landet.

– Stora och starka kommer

att ta godbitar av små grannar. Det är en direkt skymf mot demokratin.

Hur som helst låter För Sibbo inte saken vara avgjord så här. Nu går föreningen vidare mot Europadomstolen.

– Grundpelarna för demokrati i vårt samhälle är att utveckla samhället med öppna, ärliga och klara spelreg-

ler, säger föreningens ordförande **Bambi Nyberg**. Hit hör inte en rå maktpolitik på den störres villkor. HFD:s beslut blir ett prejudikat med långtgående konsekvenser för hela landet.

Henrik Westermark
020 7569 636
henrik.westermark@bbl.fi

Päätös ei vääntänyt sipoolaisten rutineja raiteiltaan

LEIF ROSAS

► Tassarna bort från Sibbo -tarrojen painaminen jatkuu

Katriina Pajari
HELSINGIN SANOMAT

► Vaikka osa Sipoosta lohkaistiin Helsingille, **Päivi Bläfieldin** on silti tyhjennettävä biojäteastiansa, Cargan on saatava juoksulenkkinsä ja **Jaana Siljan** mentävä töihin markettiin. Ja **Veikko Lindellin** painettava lisää Tassarna bort från Sibbo -tarroja. Vaikka S-markettissa on painettiin tarjouksessa ja osa kunnasta pakko siirretty Helsingille, tunteen paloa Sipoon puolelle jäävästä Nikkilästä ei löydy.

Veikko ja Berit Lindell ovat huolissaan kotikuntansa tulevaisuudesta.

Tiskivedenharmaassa torsiin tassa seisooa nikkiläistä Sijalaa ei paljon naurata. "Olen pettynyt. Nämä ovat periaatekysymyksiä", hän toteaa monen sipoolaisen tavoin.

Pitkä vaaleanpunainen kieli lerpattaa ulkona, kun Carga

Helsinkiiläinen Anna Tuovinen tuli Sipooseen ratsastamaan Cargalla.

nankuoria komposttiin. Komposti on pojan talon pihassa. Toisen pojan talon pihassa on Helsingin uusi raja.

"Meidän kultahammasrannikon Helsinki halusi, varakkaista veronmaksajia", Villanellassa asuva Bläfield sanoo.

Hulppean tiilitaloalueen

Näpit irti Sipoosta -puskuritarroja on painettu parikymmentätuhatta. "Taistelu ei pääty tähän", Sipoon-aktiivi **Veikko Lindell** julistaa kotonaan Hindsbyssä. Mies tuntee oikeusvaltion ja demokration kaatuneen korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen myötä. Siksi tarrojen painaminen jatkuu.

"Vaimon kanssa katsottiin kartasta, että mitä alueita Sipoolta viedään seuraavaksi. Eikä voi niellä."

Sipoon puolesta -yhdistys vie päätöksen EY-tuomioistuimeen. Lindellin punaiseen auntoon on liimattu viisi Tassarna bort från Sibbo -tarraa. Kaikkiaan tarrojen painamiseen on mennyt ainakin sata tuntia.

Miten Helsinki voisi laajeta seuraavaksi?

HS.fi/keskustelu

”Grymt att rasera grunden för Sibbo”

Oro, ovisshet och rena rama ljiskan över orättvisan. Sibborna reagerar med känsla på beskedet om att kommunen förlorar sydvästra Sibbo till Helsingfors.

Tunga mörka moln hänger olycksbådande över landskapet i sydvästra Sibbo. Färgskådan är som stämningen i kommunen, dysstert. Smutsgrå åkrar i väntan på våren och kala svarta trädstammar. De slingrande grusvägarna utanför de stora trafiklederna ligger öde och stillheta i både Landbo och Björnsö är sländna.

Landbo och Björnsö och resten av sydvästra Sibbo hör i princip nu till Helsingfors. Omställningen innebär kanske ingen revolution i vardagen men **Sanna Nuottajärvi**, som hör till

nybyggarna i Landbo, ser greppet helsingforsare har en alldeles annan klang. Hon befäran att byggenheten i närheten kommer att minska lugnet för att det blir betydligt fler hus, fler invånare och framför allt mera trafik. Hon befäran också att hälsovården blir sämre.

– Vi har en förtäfflig hälsostation i Söderkulla. Där är aldrig köer och man får alltid tid samma dag. Det tror jag inte storsåden Helsingfors kan svara på, säger Nuottajärvi och underar var barnrådgivningen kommer att ligga. Och hur går det för skolan? Hon har två små barn. **Veeti**, 3 år, och **Elias**, 1 år, och båda har både besök på rådgivningen och skolgången framför sig.

Besikten och ledsen
På Zachariabacken där Östersundoms skola arbe-

tar tillsammans med det finskspråkiga lägstadiet och daghemmet är stämningen medslagen. Rektorn för den svenska skolan **Ann-Mari Svartbäck** har inte långt till tårarna. Hon är indig-

– Stortolk på Sibbo ligger på gränsen för att en kommun ska kunna bygga upp god service. Nu raser man grunden. Följande fas är kanske att splittra Sibbo så att en del infor-

– Jag har alltid trott på de- mokratiet. Nu finns ingen- tning av tron kvar. Det känns grymt, säger hon och frågar sig hur Sibbo ska klara det när befolkningen plöjsligt minskar med 10 procent.

INGEN FIÄDER I HATTEN FÖR HFD. För Hasse Svens innebar inkorporeringen i praktiken inte mycket men han betecknar förfarandet som principvidrigt.

SIBBOR I SJÄLEN. Sanna Nuottajärvi och lille Elias vill kunna kalla sig Sibbor. En helsingforsare är någonting alldeles annat.

”Jag har alltid trott på demokrati och självbestämmanderätt. Nu finns ingen- tning av tron kvar.”
Ann-Mari Svartbäck

vas med Kervo och resten med Borgå.

På skolan har man ingen aning om vad utbildningsverket i Helsingfors har för planer för eleverna och det nya, funktionella skolhuset.

– Vi har fått veta att vi behåller våra tjänster på kommunen. Men jag går i pension så jag slipper i alla fall byta, säger hon.

Inte heller **Hasse Svens**, som jobbar för Sveriges TV,

är glad. Han bor på Björnsö i en stor stockvilla på en stor vacker tomt med egen strand vid en lugn vik. Han och hustrun köpte tomten för tio år sedan under depressionen och kom över området till ett överkomligt pris. Nu kan man klaska Björnsö till de riktigt dyra förtörarna i Helsingfors.

– I praktiken innebär förändringen inga stora omställningar för mig. Men principen att man bara tar hand och befolkning av en annan kommun är vidrig och oacceptabel.

Också Svens undrar hur Helsingfors ska kunna svarta på servicen i Söderkulla. Svårt att tro att Helsingfors klarar det.

NINA WECKSTRÖM, TEXT
09-1253 210, nina.weckstrom@hbl.fi
LEIF WECKSTRÖM, FOTO
leif.weckstrom@hbl.fi

”Pahalta tuntuu kun ei oteta huomioon ihmisiä”

■ TÄTÄ MIELTÄ

Rajansiirto herätti sekä surua että vähän riemuakin

MIA PUUTIO

– **Ikävä juttu.** Todella ikävää, suru-ec karhusaarelainen **Kate Silvennoinen** pienen puutalonsa terassilla tiistaiaamuna.

Hän on juuri kuullut KHO:n päätöksen rajansiirtoratkaisusta ja on asiasta kovin pahoillaan. Rielsinkiläiseksi hän ei enää olisi halunnut.

Väljyys ja oma rauha olivat syitä, miksi Silvennoiset 30 vuotta sitten muuttivat Helsingistä keskustasta Karhusaareen.

Kaupunkia pakoon on moni muukin lähtenyt, ja samaa havittelevia asukkaita lienee luvassa lisää.

Silvennoinen uskoo, että Helsinki havittelee hyviä veronmaksajia, joita Karhusaareessa on koko joukko jo valmiina.

– Väljyys tulee häviämään, ja luonto.

Harmissaan ovat myös Karhusaareen aamulenkille lähteneet **Minna Tengvall** ja **Ella Therman**.

– Kyllähän se on järkyttävä uutinen. Ja tapa jolla toimittiin oli todella törkeä, naiset moittivat.

Immersbyntiellä 16 vuotta asunut Tengvall jää täpärästi Sipoon puolelle, samoin Therman, joka muutti Gumbostrandin kahdeksan vuotta sitten.

”Lapsiperheen kaksi piippua

Landbossa viisi vuotta asunut

Mira Pashur pakkaa lapsia auttoon kotipihallaan.

”Entinen hesalainen ei heti järkyty

Rajansiirrosta hänellä ei ole jyrkkää mielipidettä.

– Meillä tämä on vähän kaksipiippuinen juttu. Ollaan entisiä helsinkiläisiä, ei tämä sillä tavalla järkytä. Siinä on hyvät ja huonot puolensa, hän pohtii.

Erityisesti julkisen liikenteen paraneminen on toivelistalla. Isovanhemmat pääsisivät helpommin vieraisille ja lapset kasvaessaan omin päin harrastuksiin.

– Kiva alue tämä on, mutta kun tulee ihmisiä, tulee varmaan lisää palveluja, hän toivoo.

Palveluja perää myös **Hannele Kesävaara**, joka pitkään Espoossa asuneena on tottunut niiden läheisyyteen.

– Eihän täällä ole edes pankkiautomaattia. Vain tämä yksi kauppa, tällä hetkellä Itäsalmissa kotitilallaan asuva Kesävaara päivittelee.

Hän haaveilee, miten näppärää olisi päästellä seutulipulla Espooseen sen sijaan, että ostaa erikseen bussilipun ja seutulipun.

– Täällä on paljon vanhoja ihmisiä, jotka tarvitsevat palveluja.

”Mieluummin pysyisi sipoolaisena

– Pahaltahan se tuntuu, ei oikein oteta huomioon, että täällä asuu ihmisiä, kaupalla asioimaan tullut **Arne Lindgren** sanoo vaisusti.

Puroniityntiellä asuva Lindgren jää täpärästi rajan länsipuolelle. Lapsesta asti Sipooissa asunut

Takaisin helsinkiläiseksi. Mira Pashur toivoo Landbon tienoille lisää palveluja.

mies on huolissaan miten terveydenhuolto ja vanhusten asiat hoituvat jatkossa.

Kaikki on kovin epäselvää. Vaikka palvelut paranisivatkin, olisi Lindgren mieluummin pysynyt sipoolaisena.

– Tottakai!, hän tokaisee.

”Helsinki maksattaa törttöilynsä Sipooilla

Eivät monet helsinkiläisetkään ole kotikaupunkinsa hyväksi tehdystä päätöksestä mielissään.

– Sotii oikeustajua vastaan, **Folke** ja **Taina Stenman** puuskahtavat Itäsalmen Siwalla ohikulkumatallaan.

– Luulin, että tällaiset aluejakohomat lopetettiin vuonna 1944, Folke Stenman toteaa.

– **Ensin Helsinki** törttöilee 60 vuotta oman maankäyttö- ja asuntopoliittikkansa kanssa ja maksattaa virheensä sitten Sipooilla.

Stenmanit ovat seuranneet pääkaupungin edesottamuksien asukaina 47 vuotta.

He eivät usko, että asuntojen hinnat todellisuudessa mihinkään alenevat rajansiirron myötä.

”Metrolla mökille!

Helsinkiiläinen **Siv Söderholm** sen sijaan on tyytyväinen.

Perheen yritys on toiminut Itäsalmissa parikymmentä vuotta ja alueen jämähtäneisyys on kismittänyt moneen otteeseen.

– **Olen oikein** odottanut tätä, ja olen innokas näkemään, mitä tuleman pitää. Vihdoin jotain tapahtuu. Täällä kun ei ole kunnan palveluja, ei edes pankkiautomaattia, nuoruutensa Sipooissa asunut Söderholm hehkuttaa.

Söderholmin kesämökki jää edelleen Sipoon puolelle. Siellä hänellä on Helsingin viiri.

– **Metrolla mökille!** Sitä mieltä olen. Ja meitä on muuten aika monta, jotka ajattelevat näin, hän huikkaa.

Itäpuolelta maakuntaa Sipoo saa periaatesympatioita.

Ohikulkumatalla Itäsalmissa pysähtynyt loviisalainen **Keimo Ahokanto** rakentaisi ensin vaikka Vantaan pellot.

– Siellähän on tilaa. Mutta toki Sipoonkin pitäisi rakentaa, hän pohtii.

Beslutet väcker starka känslor hos invånarna

Upprörande, odemokratiskt och förkastligt. Högsta förvaltningsdomstolens beslut får kritik av i stort sett alla.

SIBBO. En av dem som besvarat sig till högsta förvaltningsdomstolen är Leena Lippola. Lippola bor i Ostersundom och blir alltså nästa år mot sin vilja Helsingfors.

– Jag blev inte överraskad över beslutet, alla tecknade mot att det skulle gå just så här, säger Lippola och fortsätter i samma andetag med att konstatera att demokratin är ett minne biört i vårt land.

– Den som lobbyar bäst är den som får sin vilja igenom. Det är mycket oroadande.

Lippola kommer att besvara sig över beslutet till EU-domstolen.

– Jag vill ha svar på frågan om det här verkligen är ett demokratiskt beslut, säger hon.

Lippola har engagerat sig för att Sibbo storskög skall bevaras och hon ger inte mycket för de planer Sibbo har för skogens del. Under senare år har hon kämpat både för skogen och mot Helsingforsmarkering. Nu ser hon också en positiv aspekt på domstolsbeslutet.

– Nu får storskogen lite mera tid och jag behöver inte kräga att två fall utan kan koncentrera mig på Helsingfors, säger hon.

BBJ – Maari Lehto

För Magnus Nyman gör beslutet ingen skillnad.

tar över de västra delarna av Sibbo kommer invånarna på området att rösta på kandidater till fullmäktige i Helsingfors vid nästa kommunalval.

– Det blir ju intressant, konstaterar Lippola.

I affären i Ostersundom står **Helja Lehtiniemi** och beklagnar kunder.

– Beslutet är upprörande, säger hon och undgör sig speciellt över att de öppna vidderna försvinner.

Lehtiniemi bor själv i Helsingfors och vet att många huvudsakshögskolor kommer till Sibbo på fritiden för att vistas utomhus eller motionera sina hundar.

– Många har också flyttat hit från Helsingfors för att här är lugnt, och nu bor de snart mitt i staden igen.

Helja Lehtiniemi blev förvånad när hon hörde att domstolen avgjort frågan till Helsingfors fördel. Själv har hon stått på sina kunders sida i kampen mot en annektering.

BBJ – Váári Lehto

Heijla Lehtiniemi är upprörd över beslutet.

bakom högsta förvaltningsdomstolens beslut.

– Beslutet har varken rim eller reson. Det finns något vi inte vet om någonstans i bakgrunden, kommenterar Niemi.

– Beslutsfattarna vågade inte fatta något annat beslut, tror Karpinski och läter det vara osagt varför.

Att Helsingfors plöcker åt sig just de bästa delarna av kommunen ser paret som extra förkastligt.

En av dem som inte befrors särskilt mycket av att beslutet kom igår är taxiförare Magnus Nymán.

– Jag får inte funderat så mycket på saken men jag tror inte att man behöver vara rädd för Helsingfors, säger han.

Själv bor Nymán i Immersby men han tror inte att beslutet kommer att påverka hans liv i närmsta värd grad.

– Jag kör redan mycket över kommungränserna, säger han.

Sirkka Niemi och Pekka Karpinski är övertygade om att det ligger något lurt bakom beslutet.

Något lurt

Sirkka Niemi och Pekka Karpinski är övertygade om att det ligger något lurt

Jannika Lindén

020 759 627
jannika.linden@bbl.fi

Vill ha kvar åkrarna

I och med att Helsingfors redan vid årsskiftet 2009